

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-170-09

Druk nr 3596
Warszawa, 15 listopada 2010 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o kredycie konsumenckim.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Prezes Rady Ministrów.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o kredycie konsumenckim¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki;
- 2) obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki oraz obowiązki konsumenta, kredytodawcy i pośrednika kredytowego w związku z zawartą umową o kredyt konsumencki;
- 3) obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt zabezpieczony hipoteką oraz obowiązki w zakresie informacji zawartych w umowie o kredyt zabezpieczony hipoteką;
- 4) skutki uchybienia obowiązkom kredytodawcy.

Art. 2. Ustawę stosuje się także do umów o kredyt konsumencki, który spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia swojemu członkowi.

Art. 3. 1. Przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi.

2. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności:

- 1) umowę pożyczki;
- 2) umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego;
- 3) umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego, jeżeli konsument jest zobowiązany do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem spełnienia świadczenia;
- 4) umowę o kredyt, w której kredytodawca zaciąga zobowiązanie wobec osoby trzeciej, a konsument zobowiązuje się do zwrotu kredytodawcy spełnionego świadczenia;
- 5) umowę o kredyt odnawialny.

3. Za umowę o kredyt konsumencki nie uważa się umów dotyczących odroczenia terminu spełnienia świadczenia niepieniężnego, którego przedmiotem jest stałe lub sukcesywne świadczenie usług lub dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument jest zobowiązany do zapłaty za spełnione świadczenie lub dostawę towaru w ustalonych odstępach czasu w trakcie obowiązywania umowy.

Art. 4. 1. Ustawy nie stosuje się do umów:

- 1) w których konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania oraz innych kosztów związanych z udzieleniem lub spłatą kredytu konsumenckiego;
- 2) leasingu, jeżeli umowa nie przewiduje obowiązku przeniesienia własności przedmiotu umowy na konsumenta;
- 3) zawieranych z podmiotami, o których mowa w art. 3 pkt 32 i 33 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.²⁾);
- 4) o kredyt, będących wynikiem ugody sądowej lub ugody, która jest wynikiem postępowania mediacyjnego;

- 5) o kredyt udzielany wyłącznie pracownikom zatrudnionym u danego pracodawcy w ramach działalności dodatkowej, w której pracownik nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania lub jest zobowiązany do zapłaty rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania niższej od powszechnie stosowanych na rynku;
- 6) o kredyt udzielany na mocy przepisów szczególnych:
 - a) z zastosowaniem niższych stóp oprocentowania niż powszechnie stosowane na rynku lub
 - b) jeżeli konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania lub z zastosowaniem innych warunków, które są korzystniejsze dla konsumenta niż powszechnie stosowane na rynku oraz stóp oprocentowania nie wyższych niż powszechnie stosowane na rynku.

2. W zakresie:

- 1) umów o kredyt zabezpieczony hipoteką stosuje się art. 22, 23, 29, 35 i 46;
- 2) umów o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do jednego miesiąca stosuje się art. 17 ust. 4;
- 3) umów o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do trzech miesięcy lub na żądanie stosuje się art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 8 – 10, art. 17 ust. 2 i 3, art. 19, 20, 25, 28, 29, art. 30 ust. 2, art. 31, 32, 38, 40, 44, 45 i 57;
- 4) przekroczenia środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym stosuje się art. 34 i 39;
- 5) umów przewidujących odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt, o ile

postanowienia tej umowy nie są dla konsumenta mniej korzystne od postanowień zawartych w umowie, do której odnosi się umowa przewidująca odroczenie płatności lub sposobu spłaty – stosuje się art. 7, 8, 10, 14, 18, 19, 21, 25, 28, 29, art. 30 ust. 1 pkt 1 – 8, 11, 16 i 17, art. 33, 34, 36, 39, 42, 43 i rozdział 4;

- 6) umów określonych w pkt 5, będących umowami o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do trzech miesięcy lub na żądanie – stosuje się art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 8 – 10, art. 17 ust. 2 i 3, art. 19, 20, 25, 28, 29, art. 30 ust. 2, art. 31, 32, 38, 40, 44, 45 i 57.

3. Do umów o kredyt konsumencki nie stosuje się przepisów rozdziału I działu IV tytułu XI księgi trzeciej ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.³⁾).

4. Ustawę stosuje się do umów leasingu i najmu jeżeli umowa odrębna od tych umów, przewiduje przeniesienie własności przedmiotu tych umów, uzależniając je od żądania kredytodawcy.

Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) konsument – konsument w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny;
- 2) kredytodawca – przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu;
- 3) pośrednik kredytowy – przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, inny niż kredytodawca, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej uzyskuje korzyści majątkowe, w szczególności wynagrodzenie od konsumenta, dokonując czynności faktycznych

lub prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem umowy o kredyt;

- 4) kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym – umowa o kredyt, który kredytodawca udostępnia konsumentowi umożliwiając dysponowanie środkami pieniężnymi w wysokości przekraczającej środki pieniężne zgromadzone na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta;
- 5) przekroczenie – każde, inne niż kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, akceptowane przez kredytodawcę przekroczenie kwoty środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub kwoty udzielonego kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym;
- 6) całkowity koszt kredytu – wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności:
 - a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz
 - b) koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu– z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta;
- 7) całkowita kwota kredytu – suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi;
- 8) całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta – suma całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu;
- 9) stopa referencyjna – stopa oprocentowania służąca za podstawę ustalenia oprocentowania kredytu odnosząca się do minimalnego oprocentowania podstawowych operacji otwartego rynku prowadzonych przez Narodowy Bank Polski, ogłaszana przez

Radę Polityki Pieniężnej w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego;

- 10) stopa oprocentowania kredytu – stopa oprocentowania wyrażona jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane do całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym;
- 11) stała stopa oprocentowania kredytu – stopa oprocentowania określona wyłącznie w umowie o kredyt, przy wykorzystaniu określonej stałej wartości procentowej wyrażonej na cały czas obowiązywania umowy lub w danych okresach obowiązywania umowy;
- 12) rzeczywista roczna stopa oprocentowania – całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym;
- 13) umowa o kredyt konsumencki zawierana na odległość – umowa o kredyt konsumencki zawierana z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, o której mowa w ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271, z późn. zm.⁴⁾);
- 14) umowa o kredyt wiązany – umowa o kredyt, z którego jest wyłącznie finansowane nabycie towaru lub usługi na podstawie innej umowy, a obie te umowy są ze sobą powiązane, zgodnie z którymi:
 - a) sprzedawca lub usługodawca udziela kredytu konsumentowi na nabycie towaru lub usługi od tego sprzedawcy lub usługodawcy, albo
 - b) nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, który współpracuje ze sprzedawcą lub usługodawcą w związku z przygotowaniem lub zawarciem umowy o kredyt, albo

- c) nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, a towar lub usługa są szczegółowo określone w umowie o kredyt;
- 15) bazy danych – instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.⁵⁾), oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. Nr 81, poz. 530 i Nr 182, poz. 1228);
- 16) ocena ryzyka kredytowego – ocena zdolności konsumenta do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami, w terminach określonych w umowie o kredyt konsumencki, dokonywana przez kredytodawcę;
- 17) trwałe nośniki – materiał lub urządzenie służące do przechowywania i odczytywania, przez czas niezbędny, informacji przekazanych konsumentowi, w związku z umową o kredyt, pozwalające na odtworzenie tych informacji w postaci i formie, w jakiej zostały sporządzone lub przekazane.

Art. 6. Wartość kwoty kredytu konsumenckiego udzielanego w walucie innej niż waluta polska, stanowi równowartość kwoty kredytu wyrażonej w walucie polskiej ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia kwartału poprzedzającego dzień zawarcia umowy.

Rozdział 2

Obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego przed zawarciem umowy o kredyt

Art. 7. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego zawierających dane dotyczące kosztu kredytu

konsumenckiego podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny:

- 1) stopę oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu;
- 2) całkowitą kwotę kredytu;
- 3) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania.

2. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy, w przypadkach określonych w ust. 1, dodatkowo podaje konsumentowi:

- 1) czas obowiązywania umowy;
- 2) całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta oraz wysokość rat;
- 3) cenę towaru lub usługi oraz kwotę wszystkich zaliczek w przypadku umowy o kredyt przewidującej odroczenie płatności.

3. Jeżeli do zawarcia umowy o kredyt konsumencki, na warunkach określonych w reklamie, niezbędne jest zawarcie umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia, a kosztu takiej umowy nie można z góry określić, kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny informację o tym obowiązku wraz z rzeczywistą roczną stopą oprocentowania.

4. Pośrednik kredytowy w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny:

- 1) zakres umocowania do dokonywania czynności faktycznych lub prawnych;
- 2) informację, czy pośrednik kredytowy współpracuje z kredytodawcami.

5. W przypadku gdy pośrednik kredytowy współpracuje z kredytodawcami należy przekazać konsumentowi informację o nazwach kredytodawców, z którymi pośrednik ten współpracuje.

Art. 8. 1. Informacje, o których mowa w art. 7, kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje na podstawie reprezentatywnego przykładu.

2. Przy określaniu reprezentatywnego przykładu należy określić warunki umowy o kredyt konsumencki na których kredytodawca lub pośrednik kredytowy spodziewa się zawrzeć, co najmniej dwie trzecie umów danego rodzaju przy uwzględnieniu przez te umowy średniego okresu kredytowania, całkowitej kwoty kredytu i częstotliwości występowania na rynku umów danego rodzaju.

3. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany gromadzić odpowiednie dane w celu ustalenia na ich podstawie reprezentatywnego przykładu.

Art. 9. 1. Kredytodawca przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany do dokonania oceny ryzyka kredytowego konsumenta.

2. Ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta lub na podstawie informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy.

3. Konsument jest zobowiązany do przedstawienia, na żądanie kredytodawcy, dokumentów i informacji niezbędnych do dokonania oceny ryzyka kredytowego.

4. Jeżeli kredytodawcą jest bank, ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest zgodnie z ust. 1 – 3 przy uwzględnieniu art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

Art. 10. Jeżeli kredytodawca odmówi konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego na podstawie informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy, kredytodawca niezwłocznie przekazuje konsumentowi bezpłatną informację o wynikach tego sprawdzenia oraz wskazuje bazę danych, w której tego sprawdzenia dokonano.

Art. 11. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki udzielić konsumentowi wyjaśnień dotyczących treści informacji przekazanych przed zawarciem umowy oraz postanowień zawartych w umowie w sposób umożliwiający konsumentowi podjęcie decyzji dotyczącej umowy o kredyt konsumencki.

Art. 12. Konsument ma prawo do otrzymania, na wniosek, bezpłatnego projektu umowy o kredyt konsumencki, jeżeli w ocenie kredytodawcy lub pośrednika kredytowego, spełnia on warunki do udzielenia mu kredytu konsumenckiego przez tego kredytodawcę lub pośrednika kredytowego. Projekt umowy powinien zawierać dane konsumenta oraz wszystkie warunki, na których kredyt mógłby zostać udzielony.

Art. 13. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku:

- 1) imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego;
- 2) rodzaj kredytu;
- 3) czas obowiązywania umowy;
- 4) stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;
- 5) całkowitą kwotę kredytu;
- 6) terminy i sposób wypłaty kredytu;
- 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta;

- 8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy;
- 9) informację dotyczącą obowiązku zawarcia umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia;
- 10) informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie;
- 11) informację o opłatach notarialnych, o ile występują;
- 12) informację o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;
- 13) informację o skutkach braku płatności;
- 14) informację o wymaganych zabezpieczeniach kredytu konsumenckiego;
- 15) informację o prawie konsumenta do odstąpienia od umowy;
- 16) informację o prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem;
- 17) informację o prawie kredytodawcy do zastrzeżenia w umowie prowizji za spłatę kredytu przed terminem oraz zasady jej ustalania;
- 18) informację o prawie konsumenta do otrzymania bezpłatnej informacji dotyczącej sprawdzenia w bazie danych;
- 19) informację o prawie konsumenta do otrzymania bezpłatnego projektu umowy, na warunkach określonych w art. 12;

20) informację o terminie, w którym kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest związany informacjami, które przekazał konsumentowi.

2. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku, dane, o których mowa w ust. 1, oraz opis i cenę towaru lub usługi.

Art. 14. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 13, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy.

2. Obowiązku, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się do dostawców towarów i usług, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności pomocniczej.

Art. 15. 1. W przypadku umowy o kredyt konsumencki zawieranej na wniosek konsumenta na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych zgodnie z art. 13, kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi te dane niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt konsumencki na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego.

2. W przypadku przekazywania konsumentowi informacji w formie głosowych komunikatów telefonicznych, kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany przekazać konsumentowi co najmniej:

- 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 3 – 6 i 8;
- 2) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania w formie reprezentatywnego przykładu;
- 3) całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta;
- 4) opis i cenę towaru lub usługi w odniesieniu do umów o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności.

Art. 16. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy może przekazać konsumentowi przed zawarciem umowy o kredyt, na trwałym nośniku, dodatkowo dane inne niż określone w art. 13, łącznie z właściwym formularzem informacyjnym.

Art. 17. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym jest zobowiązany, z zastrzeżeniem ust. 2 – 4, podać konsumentowi, na trwałym nośniku, dane, o których mowa w art. 13 ust. 1.

2. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do trzech miesięcy jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku:

- 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 1 – 5, 12, 18 i 20;
- 2) informację o warunkach i sposobie rozwiązania umowy o kredyt;
- 3) informację o opłatach stosowanych w czasie obowiązywania umowy oraz warunki ich zmiany.

3. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, który jest spłacany przez konsumenta na żądanie jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku, dane, o których mowa w ust. 2, oraz informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta.

4. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do jednego miesiąca jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku:

- 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 4 i 5;

- 2) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnego przykładu wraz z założeniami przyjętymi do jej obliczenia;
- 3) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta;
- 4) informację o opłatach stosowanych w czasie obowiązywania umowy oraz warunki ich zmiany.

Art. 18. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt przewidującej odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku:

- 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 1 – 5, 8, 12, 16 – 18 i 20;
- 2) informację o warunkach i sposobie rozwiązania umowy o kredyt;
- 3) informację o opłatach stosowanych w czasie obowiązywania umowy oraz warunki ich zmiany;
- 4) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnego przykładu wraz z założeniami przyjętymi do jej obliczenia.

Art. 19. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy może przekazać konsumentowi dane, o których mowa w art. 17 ust. 2 – 4 i art. 18, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, którego wzór określa załącznik nr 2 do ustawy.

2. Obowiązku, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się do dostawców towarów i usług, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności pomocniczej.

Art. 20. 1. W przypadku umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym zawieranej na wniosek konsumenta na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych zgodnie z art. 17 ust. 2 – 4 i art. 19, kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza konsumentowi niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt co najmniej:

- 1) dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 1 – 3, 5, 6 i 15;
- 2) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta;
- 3) informację o opłatach stosowanych od chwili zawarcia umowy oraz warunkach ich zmiany.

2. Jeżeli informacja przekazywana jest konsumentowi w formie głosowych komunikatów telefonicznych, a konsument wnosi o niezwłoczne udostępnienie kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany przekazać konsumentowi co najmniej:

- 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 4 i 5;
- 2) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta;
- 3) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnego przykładu wraz z założeniami przyjętymi do jej obliczenia;
- 4) informację o opłatach stosowanych w czasie obowiązywania umowy oraz warunki ich zmiany.

Art. 21. 1. W przypadku umowy o kredyt przewidującej odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt, zawieranej na wniosek konsumenta na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych zgodnie z art. 18 i 19, kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza konsumentowi niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt dane, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 1 – 8, 11, 16 i 17.

2. Jeżeli informacja jest przekazywana konsumentowi w formie głosowych komunikatów telefonicznych dotyczących umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, a konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany przekazać konsumentowi co najmniej:

- 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 3 – 5;
- 2) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta;
- 3) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnego przykładu wraz z założeniami przyjętymi do jej obliczenia;
- 4) informację o opłatach stosowanych w czasie obowiązywania umowy oraz warunki ich zmiany.

Art. 22. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt zabezpieczony hipoteką jest zobowiązany podać konsumentowi, na trwałym nośniku:

- 1) imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego;
- 2) rodzaj kredytu;
- 3) czas obowiązywania umowy;
- 4) stopę oprocentowania kredytu, zasady jej ustalania oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;
- 5) całkowitą kwotę kredytu; w przypadku kredytów indeksowanych w walucie innej niż waluta polska należy wskazać kwotę kredytu w tej walucie obliczoną na dzień udzielenia informacji;

- 6) sposób i terminy wypłaty kredytu, a w przypadku kredytów indeksowanych w walucie innej niż waluta polska informację, na jakich zasadach następuje przeliczenie wypłaconej kwoty kredytu;
- 7) informację, że zmiana kursu waluty oraz stopy oprocentowania będzie miała wpływ na całkowitą kwotę kredytu oraz wysokość rat kapitałowo-odsetkowych;
- 8) informację o warunkach przeliczenia całkowitej kwoty kredytu na inną walutę;
- 9) informację o zasadach ustalania wysokości spreadu walutowego oraz sposobie informowania konsumenta przez bank o jego wysokości w czasie obowiązywania umowy;
- 10) informację o wpływie spreadu walutowego na wysokość kredytu oraz wysokość rat kapitałowo-odsetkowych;
- 11) informację o wymaganym wkładzie własnym;
- 12) informację o możliwości i zasadach na jakich kredytodawca udziela karencji w spłacie kredytu;
- 13) informację dotyczącą obowiązku zawarcia umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia;
- 14) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat na poczet należności kredytodawcy;
- 15) całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta;
- 16) informację o wymaganych zabezpieczeniach kredytu;
- 17) informację o kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, z podziałem na koszty ponoszone przez konsumenta jednorazowo i okresowo oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie;

- 18) informację o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;
- 19) informację o terminie, sposobie i skutkach odstąpienia od umowy przez konsumenta, jeżeli kredytodawca lub pośrednik kredytowy przewiduje udzielenie konsumentowi takiego prawa;
- 20) informację o prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem, jeżeli kredytodawca lub pośrednik kredytowy przewiduje udzielenie konsumentowi takiego prawa;
- 21) informację o możliwych kosztach, które poniesie konsument w przypadku spłaty kredytu przed terminem.

Art. 23. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 22, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu zabezpieczonego hipoteką, którego wzór określa załącznik nr 3 do ustawy.

Art. 24. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy ustala rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta dotyczących co najmniej jednego ze składników preferowanego przez konsumenta kredytu, w szczególności co do czasu obowiązywania umowy o kredyt konsumencki lub całkowitej kwoty kredytu.

2. Jeżeli konsument nie udzieli informacji zgodnie z ust. 1, kredytodawca lub pośrednik kredytowy ustala rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, na podstawie reprezentatywnego przykładu.

3. Do ustalania reprezentatywnego przykładu przepis art. 8 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Art. 25. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przy ustalaniu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uwzględnia:

- 1) całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, z wyłączeniem opłat z tytułu niewykonania swoich zobowiązań wynikających z umowy o kredyt oraz opłat innych niż cena nabycia towaru lub usługi, które konsument jest zobowiązany ponieść bez względu na sposób finansowania tego nabycia, oraz
- 2) koszty prowadzenia rachunku, z którego realizowane są spłaty, koszty przelewów i wpłat na ten rachunek, oraz inne koszty związane z tymi transakcjami, chyba że otwarcie rachunku nie jest obowiązkowe, a koszty rachunku zostały w sposób jasny, zrozumiały i widoczny podane w umowie o kredyt lub w innej umowie zawartej z konsumentem.

2. Jeżeli z postanowień umowy o kredyt wynika możliwość zmiany stopy oprocentowania kredytu i opłat uwzględnianych przy ustalaniu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, których nie można określić w chwili jej ustalenia – rzeczywistą roczną stopę oprocentowania ustala się w oparciu o założenie, że stopa oprocentowania kredytu i opłaty te pozostaną niezmienione przez cały czas obowiązywania umowy o kredyt.

3. Sposób obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania określa załącznik nr 4 do ustawy.

Art. 26. Jeżeli zgodnie z postanowieniami umowy o kredyt, płatności dokonywane przez konsumenta nie są niezwłocznie zaliczane do spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na zasadach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w art. 13, zawierają jasne i zwięzłe stwierdzenie, że taka umowa o kredyt nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie.

Art. 27. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany do udostępniania informacji o wysokości stopy referencyjnej w lokalu służącym do

obsługi konsumenta jeżeli zawiera z konsumentem umowę o kredyt, zgodnie z którą wysokość stopy oprocentowania kredytu uzależniona jest od wysokości stopy referencyjnej.

Art. 28. 1. Przed zawarciem umowy o kredyt, pośrednik kredytowy jest zobowiązany przekazać konsumentowi, na trwałym nośniku, informacje, o których mowa w art. 7 ust. 5, oraz:

- 1) informację o wysokości ewentualnych kosztów za czynności faktyczne lub prawne związane z przygotowaniem, oferowaniem, zawieraniem lub wykonywaniem umowy o kredyt, które pośrednik kredytowy otrzymuje od konsumenta;
- 2) informację, czy pośrednik kredytowy otrzymuje wynagrodzenie od kredytodawcy.

2. Pośrednik kredytowy jest zobowiązany poinformować kredytodawcę o wysokości ewentualnych opłat pobranych od konsumenta w celu obliczenia przez kredytodawcę rocznej stopy oprocentowania.

Rozdział 3

Umowa o kredyt

Art. 29. 1. Umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę.

2. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany niezwłocznie doręczyć umowę konsumentowi.

3. Umowa powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały.

Art. 30. 1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31 – 33, powinna określać co najmniej:

- 1) imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego;
- 2) rodzaj kredytu;
- 3) czas obowiązywania umowy;
- 4) całkowitą kwotę kredytu;
- 5) terminy i sposób wypłaty kredytu;
- 6) stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;
- 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia;
- 8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1;
- 9) zestawienie zawierające terminy i zasady płatności odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, w przypadku gdy kredytodawca lub pośrednik kredytowy udziela karencji w spłacie kredytu;
- 10) informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane

kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie;

- 11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;
- 12) skutki braku płatności;
- 13) informację o opłatach notarialnych, o ile wystąpią;
- 14) sposób zabezpieczenia i ubezpieczenia spłaty kredytu, jeżeli umowa je przewiduje;
- 15) termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym;
- 16) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem;
- 17) informację o prawie kredytodawcy do zastrzeżenia w umowie prowizji za dokonanie spłaty kredytu przed terminem i zasady ustalenia wysokości tej prowizji;
- 18) informację o prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1;
- 19) warunki wypowiedzenia umowy;
- 20) informację o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi;
- 21) wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.

2. Jeżeli zgodnie z postanowieniami umowy o kredyt, płatności dokonywane przez konsumenta nie są niezwłocznie zaliczane do spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na zasadach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, umowa powinna zawierać jasne i zwięzłe stwierdzenie, że nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie.

Art. 31. 1. Umowa o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności, oprócz danych określonych w art. 30, powinna zawierać również:

- 1) opis towaru lub usługi;
- 2) cenę nabycia towaru lub usługi, jeżeli zapłata nastąpiłaby za gotówkę, oraz cenę nabycia przy wykorzystaniu kredytu.

2. Przepisy dotyczące umowy o kredyt wiązany stosuje się odpowiednio do umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie określonego prawa.

Art. 32. Umowa o kredyt konsumencki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym podlegający spłacie na żądanie lub w terminie do trzech miesięcy powinna zawierać co najmniej:

- 1) dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 1 – 3, 5, 6 i 15;
- 2) limit kredytu;
- 3) całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta;
- 4) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta;
- 5) informację o opłatach stosowanych od chwili zawarcia umowy oraz warunkach ich zmiany.

Art. 33. Umowa o kredyt konsumencki przewidująca odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt powinna zawierać co najmniej:

- 1) dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 1 – 8, 11, 16 i 17;
- 2) opis towaru lub usługi;
- 3) cenę nabycia towaru lub usługi, jeżeli zapłata nastąpiłaby za gotówkę, oraz cenę nabycia przy wykorzystaniu kredytu.

Art. 34. Jeżeli zgodnie z umową rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego konsumenta możliwe jest przekroczenie salda na tym rachunku, umowa powinna zawierać co najmniej dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 6 oraz informację o opłatach stosowanych od chwili zawarcia umowy oraz warunkach ich zmiany.

Art. 35. 1. Umowa o kredyt zabezpieczony hipoteką powinna zawierać co najmniej dane określone w art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz:

- 1) określenie opłat oraz innych kosztów związanych z udzieleniem kredytu, w tym opłatę za rozpatrzenie wniosku kredytowego, przygotowanie i zawarcie umowy o kredyt oraz warunki ich zmian;
- 2) całkowity koszt kredytu określony w dniu zawarcia umowy;
- 3) całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta określoną w dniu zawarcia umowy;
- 4) zasady i koszty ustanowienia, zmiany lub wygaśnięcia zabezpieczeń i ubezpieczeń w tym kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu;
- 5) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem;
- 6) termin, sposób i skutki odstąpienia od umowy przez konsumenta, jeżeli takie prawo konsumentowi przysługuje;
- 7) skutki niedotrzymania warunków umowy, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunkach jej zmiany oraz ewentualne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;
- 8) sposób i warunki ustalania stopy procentowej, na podstawie której obliczana jest wysokość rat kapitałowo-odsetkowych – w przypadku kredytów o zmiennej stopie oprocentowania.

2. W umowach o kredyt zabezpieczony hipoteką indeksowanych w walucie innej niż waluta polska umowa, oprócz danych określonych w ust. 1, powinna dodatkowo zawierać informację o:

- 1) wysokości raty kapitałowo-odsetkowej w walucie innej niż waluta polska;
- 2) zasadach i terminach ustalania kursu wymiany walut, przeliczania na walutę polską kwoty udostępnionego kredytu oraz wysokości rat kapitałowo-odsetkowych.

Art. 36. 1. W przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki, konsument przed jej dokonaniem otrzymuje od kredytodawcy, na trwałym nośniku, informację o tej zmianie.

2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera szczegółowe określenie stopy oprocentowania, wysokości raty kredytu po dokonaniu zmiany stopy oprocentowania oraz informację o liczbie i częstotliwości płatności rat, o ile ulegają one zmianie.

3. Jeżeli zgodnie z umową, wysokość stopy oprocentowania kredytu uzależniona jest od wysokości stopy referencyjnej, strony mogą w umowie określić inny, niż określony w ust. 1, sposób informowania konsumenta o zmianie wysokości stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego.

4. W przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki będącej wynikiem zmiany wysokości odsetek, o których mowa w art. 359 § 2¹ Kodeksu cywilnego, konsument otrzymuje od kredytodawcy niezwłocznie, na trwałym nośniku, informację o tej zmianie.

Art. 37. 1. W przypadku umowy o kredyt konsumencki zawartej na czas określony, przez cały czas jej obowiązywania, konsument ma prawo do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty.

2. Harmonogram, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) określenie terminu, wysokości raty kredytu z wyodrębnieniem jej poszczególnych składników, w szczególności kapitału, odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, które konsument jest zobowiązany ponieść;
- 2) w przypadku umów o kredyt konsumencki, które przewidują możliwość zmiany stopy oprocentowania lub wszelkich innych kosztów kredytu – informacje, że dane zawarte w harmonogramie obowiązują do momentu zmiany stopy oprocentowania lub wszelkich innych kosztów kredytu składających się na wysokość raty kredytu.

Art. 38. 1. W czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsument otrzymuje, na trwałym nośniku, wyciąg z tego rachunku, który w szczególności zawiera:

- 1) wskazanie okresu objętego wyciągiem;
- 2) informację o saldzie z poprzedniego wyciągu z rachunku;
- 3) kwoty i daty operacji dokonywanych na rachunku w okresie objętym wyciągiem;
- 4) informację o dacie przesłania poprzedniego wyciągu z rachunku;
- 5) stopę oprocentowania;
- 6) informację o wysokości pobranych opłat;
- 7) informację o kwocie minimalnej wymagalnej spłaty, o ile umowa ją przewiduje.

2. W przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania lub wysokości opłat w czasie obowiązywania umowy, o której mowa w ust. 1, konsument przed jej dokonaniem otrzymuje, na trwałym nośniku, informację o zmianie wysokości stopy oprocentowania lub wysokości opłat.

3. Informacja, o której mowa w ust. 2, zawiera szczegółowe określenie terminu zmiany stopy oprocentowania i wysokości raty kredytu po dokonanej zmianie.

4. Strony mogą w umowie określić inny, niż wskazany w ust. 2, sposób informowania konsumenta o zmianie wysokości stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego jeżeli zgodnie z umową, o której mowa w ust. 1, wysokość stopy oprocentowania kredytu uzależniona jest od wysokości stopy referencyjnej.

Art. 39. Jeżeli znaczne przekroczenie salda na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta utrzymuje się dłużej niż jeden miesiąc, konsument otrzymuje, na trwałym nośniku, informację o wysokości tego przekroczenia oraz dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 6 i 10.

Art. 40. 1. W przypadku zmiany całkowitej kwoty kredytu, w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki, konsument jest zobowiązany do przedstawienia na żądanie kredytodawcy dokumentów i informacji dotyczących jego aktualnej sytuacji finansowej.

2. W przypadku znacznego zwiększenia całkowitej kwoty kredytu kredytodawca jest zobowiązany do przeprowadzenia ponownej oceny ryzyka kredytowego konsumenta, zgodnie z art. 9.

Art. 41. 1. Weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną.

2. W razie przyjęcia przez kredytodawcę weksła lub czeku niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie” i przeniesienia takiego weksła lub czeku na inną osobę, kredytodawca jest zobowiązany do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody w związku z zapłatą na rzecz posiadacza weksła lub czeku.

3. Przepis ust. 2 stosuje się również, gdy weksel lub czek znalazł się w posiadaniu innej osoby wbrew woli kredytodawcy.

4. Kredytodawca jest zobowiązany niezwłocznie po spełnieniu przez konsumenta świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki zwrócić weksel konsumentowi.

Art. 42. 1. Konsument ma prawo, w każdym czasie bez dodatkowych opłat, wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny; strony mogą w umowie określić termin wypowiedzenia tej umowy, który nie może być jednak dłuższy niż jeden miesiąc.

2. Kredytodawca ma prawo, na trwałym nośniku, wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny; strony mogą w umowie określić termin wypowiedzenia tej umowy, który nie może być jednak krótszy niż dwa miesiące.

Art. 43. 1. Kredytodawca ma prawo, na trwałym nośniku, wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny w przypadku niedotrzymania przez konsumenta zobowiązań dotyczących warunków udzielenia tego kredytu określonych w umowie oraz negatywnej oceny ryzyka kredytowego konsumenta.

2. Kredytodawca jest zobowiązany do poinformowania konsumenta o przyczynach wypowiedzenia nie później niż przed upływem terminu tego wypowiedzenia.

Art. 44. 1. Wyłączenie lub ograniczenie zarzutów przysługujących konsumentowi w razie przelewu wierzytelności z umowy o kredyt konsumencki jest bezskuteczne.

2. Kredytodawca zawiadamia konsumenta, na trwałym nośniku, o przelewie wierzytelności, chyba że konsument nadal ma spełniać świadczenie do rąk kredytodawcy.

Art. 45. 1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1 – 8, 10, 11, 14 – 17 i art. 31 – 33, konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu

należnych kredytodawcy, z zastrzeżeniem ust. 5, w terminie i w sposób ustalony w umowie.

2. Jeżeli kredytodawca w umowie nie określił zasad i terminów spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w równych ratach, płatnych co miesiąc, od dnia zawarcia umowy.

3. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w terminie:

- 1) pięciu lat – w przypadku kredytów konsumenckich do wysokości 80 000 zł;
- 2) dziesięciu lat – w przypadku kredytów konsumenckich powyżej 80 000 zł.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, konsument ponosi koszty ustanowienia zabezpieczenia kredytu przewidziane w umowie.

5. Roszczenie, o którym mowa w ust. 1, ulega przedawnieniu z upływem jednego roku od dnia wykonania umowy.

Art. 46. 1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 35, konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, z zastrzeżeniem ust. 2, za okres 4 lat poprzedzających dzień złożenia tego oświadczenia i w sposób ustalony w umowie.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, konsument ponosi koszty ustanowienia zabezpieczenia kredytu przewidziane w umowie.

3. Roszczenie, o którym mowa w ust. 1, ulega przedawnieniu z upływem jednego roku od dnia wykonania umowy.

Art. 47. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takich przypadkach stosuje się przepisy ustawy.

Rozdział 4

Splata kredytu przed terminem

Art. 48. 1. Konsument ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, konsument powinien poinformować kredytodawcę o zamiarze spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie przed jej dokonaniem.

3. Kredytodawca nie może uzależnić wcześniejszej spłaty kredytu od jego poinformowania przez konsumenta.

Art. 49. W przypadku, o którym mowa w art. 48 ust. 1, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy licząc od momentu spłaty kredytu przed terminem.

Art. 50. 1. Kredytodawca może zastrzec w umowie prowizję za spłatę kredytu przed terminem, pod warunkiem że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu.

2. Prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie może przekraczać 1 % spłacanej części kredytu, jeżeli okres między datą spłaty kredytu a terminem spłaty kredytu przekracza jeden rok.

3. W przypadku gdy okres, o którym mowa w ust. 2, nie przekracza jednego roku, prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie może przekraczać 0,5 % spłacanej części kwoty kredytu.

4. Prowizja, o której mowa w ust. 1 – 3, nie może być wyższa niż wysokość odsetek, które konsument byłby zobowiązany zapłacić w okresie między

spłatą kredytu przed terminem, a uzgodnionym terminem zakończenia umowy, a także nie może być wyższa niż bezpośrednie koszty kredytodawcy związane z tą spłatą.

Art. 51. Prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie przysługuje kredytodawcy w przypadku umów:

- 1) kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym;
- 2) w których spłata została dokonana zgodnie z umową ubezpieczenia zawartą w celu zabezpieczenia spłaty kredytu.

Art. 52. Kredytodawca jest zobowiązany do rozliczenia z konsumentem kredytu w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości.

Rozdział 5

Odstąpienie od umowy przez konsumenta

Art. 53. 1. Konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy.

2. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie zawiera elementów określonych w art. 30, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia dostarczenia wszystkich elementów wymienionych w art. 30.

3. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany przy zawarciu umowy wręczyć konsumentowi, na trwałym nośniku, wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia, nazwiska (nazwy) i adresu zamieszkania (siedziby).

4. Termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy.

5. Dla zachowania terminu, o którym mowa w ust. 4, jest wystarczające wysłanie oświadczenia przed jego upływem.

Art. 54. 1. Konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu.

2. Konsument zwraca niezwłocznie kredytodawcy kwotę udostępnionego kredytu wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 53 ust. 3.

3. Dniem spłaty kredytu jest dzień przekazania środków pieniężnych kredytodawcy przez konsumenta.

4. W przypadku odstąpienia od umowy, o którym mowa w art. 53, kredytodawcy nie przysługują żadne inne opłaty z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez niego na rzecz organów administracji publicznej oraz opłat notarialnych.

Art. 55. Jeżeli z umową o kredyt związana jest usługa dodatkowa świadczona przez kredytodawcę lub osobę trzecią – na podstawie umowy między tą osobą a kredytodawcą – w przypadku skorzystania przez konsumenta z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt – odstąpienie to jest skuteczne także wobec umowy o usługę dodatkową.

Art. 56. 1. W przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy o kredyt wiązany, jeżeli spełnienie świadczenia przez kredytodawcę ma nastąpić na rzecz sprzedawcy lub usługodawcy, od którego konsument nabył towar lub usługę, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki przez złożenie kredytodawcy lub pośrednikowi kredytowemu oświadczenia, o którym mowa w art. 53 ust. 3.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, sprzedawca lub usługodawca jest zobowiązany do zwrotu kredytodawcy spełnionego na jego rzecz świadczenia.

3. Kredytodawca przedstawia sprzedawcy lub usługodawcy kopię oświadczenia, o którym mowa w art. 53 ust. 3, wraz z żądaniem zwrotu kredytu.

4. Konsument jest zobowiązany do zwrotu kredytodawcy odsetek należnych mu od dnia wydania towaru przez sprzedawcę lub rozpoczęcia świadczenia usług przez usługodawcę do dnia złożenia przez konsumenta oświadczenia, o którym mowa w art. 53 ust. 3, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia złożenia tego oświadczenia.

5. W przypadku gdy towar został wydany konsumentowi przed upływem terminu do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki, a konsument skorzystał z tego prawa, sprzedawca zachowuje roszczenie o zapłatę przez konsumenta ceny, chyba że konsument niezwłocznie zwróci towar, a sprzedawca go przyjmie; w takim przypadku umowa o nabycie towaru wygasa. Warunki dotyczące przyjęcia przez sprzedawcę towaru określa umowa między sprzedawcą a konsumentem. W przypadku umowy o świadczenie usług konsument powinien zwrócić usługodawcy wynagrodzenie za świadczoną usługę.

6. Strony mogą postanowić, że wydanie towaru lub rozpoczęcie świadczenia usługi może nastąpić po upływie terminu odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki, o którym mowa w art. 53 ust. 1.

7. Zakazane jest uzależnianie prawa do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki od zwrotu towaru przez konsumenta.

8. W przypadku odstąpienia konsumenta od umowy o kredyt wiązany, jeżeli spełnienie świadczenia przez kredytodawcę ma nastąpić na rzecz konsumenta, stosuje się przepisy art. 53 i 54.

Art. 57. Jeżeli konsument skorzystał z przyznanego mu, na podstawie odrębnych przepisów, prawa do odstąpienia od umowy na nabycie określonego towaru lub usługi, to odstąpienie konsumenta od tej umowy jest skuteczne także wobec umowy o kredyt wiązany.

Art. 58. 1. W przypadku odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa stosuje się przepisy niniejszego rozdziału.

2. Jeżeli umowa o kredyt wiązany została zawarta na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, do odstąpienia od tej umowy stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

Art. 59. 1. Jeżeli sprzedawca lub usługodawca nie wykonał lub nienależycie wykonał zobowiązanie wobec konsumenta, a żądanie przez konsumenta wykonania tego zobowiązania nie było skuteczne, konsumentowi przysługuje prawo dochodzenia swoich roszczeń o wykonanie tego zobowiązania od kredytodawcy.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, odpowiedzialność kredytodawcy jest ograniczona do wysokości udzielonego konsumentowi kredytu.

Rozdział 6

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 60. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275, Nr 106, poz. 672 i Nr 152, poz. 1017 i 1018) w art. 138c:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Kto w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa zawiera z konsumentem umowę o kredyt konsumencki z rażącym naruszeniem wymagań dotyczących informacji przekazywanych konsumentowi przed zawarciem umowy lub treści umowy albo z pominięciem obowiązku doręczenia jej dokumentu, podlega karze grzywny.”;

2) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu:

„§ 1a. Tej samej karze podlega, kto zawierając z konsumentem umowę o kredyt konsumencki nie dopełnia obowiązku oceny ryzyka kredytowego.”;

3) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Kto w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego zawierających dane dotyczące kosztu kredytu konsumenckiego, nie podaje:

- 1) stopy oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu,
 - 2) całkowitej kwoty kredytu,
 - 3) rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania,
- podlega karze grzywny.”.

Art. 61. W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm.⁶⁾) w art. 29 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do umów o kredyt konsumencki zawieranych przez kasy stosuje się przepisy ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr ..., poz. ...).”.

Art. 62. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6a w ust. 1 w pkt 1 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) zawieraniu i zmianie umów kredytu konsumenckiego w rozumieniu ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr ..., poz. ...),”;

2) art. 78a otrzymuje brzmienie:

„Art. 78a. Przepisy ustawy stosuje się do umów kredytu i pożyczki pieniężnej, zawieranych przez bank

zgodnie z przepisami ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie.”.

Art. 63. W ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 16a dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Przepisów ustawy nie stosuje się do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa.”;

2) w art. 16b dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

„8. Obowiązek określony w ust. 1 uważa się za spełniony, jeżeli przedsiębiorca przekazał konsumentowi właściwy formularz informacyjny, o którym mowa odpowiednio w art. 14 ust. 1 lub art. 19 ust. 1 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim.”.

Art. 64. W ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 197, poz. 1661, z późn. zm.⁷⁾) w art. 16 w ust. 1 w pkt 1 lit. i otrzymuje brzmienie:

„i) art. 58 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr ..., poz. ...);”.

Art. 65. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. Nr 81, poz. 530 i Nr 182, poz. 1228) w art. 2 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) umowie o kredyt konsumencki – rozumie się przez to umowę, o której mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr ..., poz. ...);”.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 66. 1. Do umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Konsument ma prawo do otrzymywania informacji na podstawie art. 36, 38 i 42 – 44, w przypadku umów o kredyt odnawialny zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy oraz w przypadku zmiany tych umów.

Art. 67. Traci moc ustawa z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081, z późn. zm.⁸⁾).

Art. 68. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy 2008/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. Urz. UE L 133 z 22.05.2008, str. 66).

Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, ustawę z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawę z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, ustawę z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary oraz ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 13, poz. 69, Nr 42, poz. 341, Nr 77, poz. 649, Nr 78, poz. 659, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540 i Nr 223, poz. 1176 oraz z 2010 r. Nr 44, poz. 252, Nr 81, poz. 530, Nr 126, poz. 853 i Nr 182, poz. 1228.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79,

poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983 i Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733, Nr 130, poz. 1450 i Nr 145, poz. 1638, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592 i Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804 i Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316 i Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935 i Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557 i Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431 i Nr 228, poz. 1506, z 2009 r. Nr 42, poz. 341 i Nr 79, poz. 662 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 222 i Nr 155, poz. 1037.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 144, poz. 1204, z 2003 r. Nr 84, poz. 774 i Nr 188, poz. 1837, z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 116, poz. 1204, z 2005 r. Nr 122, poz. 1021, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 201, poz. 1540.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315 i Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540 i Nr 213, poz. 1652 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 226, Nr 81, poz. 530, Nr 126, poz. 853 i Nr 182, poz. 1228.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178, z 2001 r. Nr 8, poz. 64 i Nr 100, poz. 1081, z 2002 r. Nr 169, poz. 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2004 r. Nr 68, poz. 623 i Nr 146, poz. 1546, z 2006 r. Nr 183, poz. 1354 oraz z 2009 r. Nr 50, poz. 403 i Nr 127, poz. 1045.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 191, poz. 1956 i Nr 243, poz. 2442, z 2005 r. Nr 157, poz. 1316, Nr 178, poz. 1479, Nr 180, poz. 1492 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 120, poz. 826, z 2007 r. Nr 75, poz. 492 i Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 20, poz. 106, Nr 62, poz. 504, Nr 166, poz. 1317 i Nr 201, poz. 1540 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 530 i Nr 127, poz. 857.

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 109, poz. 1030, z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 192, poz. 1693 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1316.

FORMULARZ INFORMACYJNY DOTYCZĄCY KREDYTU KONSUMENCKIEGO

1. Imię, nazwisko (nazwa) i adres (siedziba) kredytodawcy lub pośrednika kredytowego

Kredytodawca:	Dane identyfikacyjne: (Adres, z którego ma korzystać konsument)
Adres: (siedziba)	
Numer telefonu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Adres poczty elektronicznej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Numer faksu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Adres strony internetowej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Pośrednik kredytowy:*	Dane identyfikacyjne: (Adres, z którego ma korzystać konsument)
Adres: (siedziba)	
Numer telefonu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Adres poczty elektronicznej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Numer faksu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Adres strony internetowej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	

2. Opis głównych cech kredytu

Rodzaj kredytu	
Całkowita kwota kredytu	
Suma wszystkich środków pieniężnych, które zostaną Pani/Panu udostępnione	
Terminy i sposób wypłaty kredytu	

<p>W jaki sposób i w jakim terminie otrzyma Pani/Pan środki pieniężne</p>	
<p>Czas obowiązywania umowy</p>	
<p>Zasady i terminy spłaty kredytu</p>	<p>– będzie Pani/Pan musiał dokonać spłaty na następujących warunkach:</p> <p>– kwota, liczba częstotliwość płatności rat kredytu konsumenckiego:</p> <p>– odsetki lub opłaty będą podlegać spłacie w następujący sposób:</p>
<p>Całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta</p> <p>Jest to suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępni Pani/Panu oraz wszelkie koszty, które zobowiązany będzie Pani/Pan ponieść w związku z umową o kredyt</p>	<p>(suma całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu)</p>
<p>Kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności*</p> <p>– opis towaru lub usługi:</p> <p>– cena:</p>	
<p>Wymagane zabezpieczenia kredytu*</p> <p>Zabezpieczenie jakie będzie Pani/Pan musiała przedstawić w związku z umową o kredyt</p>	<p>– rodzaj zabezpieczenia kredytu:</p>
<p>Informacja czy umowa o kredyt przewiduje gwarancję spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie*</p> <p>Jeżeli zgodnie z postanowieniami umowy o kredyt, płatności dokonywane przez Panią/Pana nie są zaliczane do spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale będą wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na zasadach określonych w umowie o kredyt lub w</p>	

<p>umowie dodatkowej, to umowa o kredyt nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie</p>	
<p>3. Koszty kredytu</p>	
<p>Stopa oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany</p>	<p>– stopa oprocentowania kredytu:</p> <p>– stopa stała lub zmienna z podaniem stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania:</p> <p>– wszystkie stosowane stopy procentowe w czasie obowiązywania umowy: (Jeżeli umowa o kredyt przewiduje różne stopy oprocentowania w danych okresach obowiązywania umowy)</p>
<p>Rzeczywista roczna stopa oprocentowania</p> <p>Jest to całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym przedstawiona aby pomóc Pani/Panu w porównaniu oferowanych kredytów</p>	<p>– rzeczywista roczna stopa oprocentowania:</p> <p>– reprezentatywny przykład: założenia przyjęte do obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania:</p>
<p>Obowiązek zawarcia umowy dodatkowej</p> <p>Do uzyskania kredytu konieczne jest zawarcie przez Panią/Pana umowy dodatkowej w szczególności umowy ubezpieczenia lub innej umowy</p>	<p>– obowiązek zawarcia umowy dodatkowej w szczególności umowy ubezpieczenia: Tak/nie</p> <p>– rodzaj ubezpieczenia oraz jego koszt:</p> <p>– obowiązek skorzystania z usługi dodatkowej: Tak/nie</p> <p>– rodzaj usługi dodatkowej oraz jej koszt:</p>
<p>Koszty, które zobowiązana będzie Pani/Pan ponieść w związku z umową o kredyt*</p>	
<p>Koszty prowadzenia jednego lub kilku rachunków w celu dokonywania wpłat i wypłat środków pieniężnych*</p>	

Koszty korzystania z kart kredytowych*	
Inne koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową*	
Warunki, na jakich koszty związane z umową o kredyt mogą ulegać zmianie*	
Opłaty notarialne*	
<p>Skutek braku płatności</p> <p>Skutki braku płatności mogą być dla Pani/Pana następujące:</p>	<p>– w przypadku braku lub opóźnienia płatności może Pani/Pan zostać obciążony następującymi opłatami:</p> <p>– stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego:</p>

4. Inne ważne informacje:

<p>Odstąpienie od umowy</p> <p>W terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy ma Pani/Pan prawo do odstąpienia od umowy:</p>	Tak/nie
<p>Splata kredytu przed terminem określonym w umowie</p> <p>Ma Pani/Pan prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie</p>	
<p>Uprawnienie kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za spłatę kredytu przed terminem*</p>	W przypadku spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie poniesie Pani/Pan następujące koszty:
<p>Sprawdzenie w bazie danych</p> <p>Jeżeli kredytodawca odmówi Pani/Panu udzielenia kredytu konsumenckiego na podstawie informacji zawartych w bazie danych kredytodawca niezwłocznie zobowiązany jest przekazać Pani/Panu bezpłatną informację o wynikach tego sprawdzenia oraz wskazać bazę danych, w której tego sprawdzenia dokonano</p>	Została Pani/Pan sprawdzona w bazie danych:

<p>Prawo do otrzymania projektu umowy o kredyt</p> <p>Ma Pani/Pan prawo do otrzymania, na wniosek, bezpłatnego projektu umowy o kredyt konsumencki, jeżeli w ocenie kredytodawcy spełnia Pani/Pan warunki do udzielenia kredytu konsumenckiego</p>	<p>Ma Pani/Pan prawo do bezpłatnego otrzymania egzemplarza projektu umowy o kredyt</p>
<p>Czas obowiązywania formularza*</p>	<p>Niniejsza informacja zachowuje ważność od do</p>

5. Dodatkowe informacje podawane w przypadku sprzedaży usług finansowych na odległość

<p>a) dane kredytodawcy</p>	
<p>Kredytodawca:*</p>	<p>Dane identyfikacyjne: (Adres, z którego ma korzystać konsument)</p>
<p>Adres: (siedziba)</p>	
<p>Numer telefonu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)</p>	
<p>Adres poczty elektronicznej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)</p>	
<p>Numer faksu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)</p>	
<p>Adres strony internetowej:*</p> <p>(informacja ta ma charakter opcjonalny)</p>	
<p>Rejestr*</p>	<p>(Wskazanie organu, który zarejestrował działalność kredytodawcy wraz z podaniem numeru w tym rejestrze)</p>
<p>Organ nadzoru*</p>	
<p>b) dane dotyczące umowy</p>	
<p>Odstąpienie od umowy*</p>	<p>– ma Pani/Pan prawo do odstąpienia od umowy: Tak/nie</p> <p>– sposób odstąpienia od umowy:</p> <p>– termin:</p> <p>– skutki:</p>

Wybór prawa właściwego* Do zawartej z Panią/Panem umowy o kredyt będzie miało zastosowanie prawo:	
Postanowienie umowy dotyczące wyboru prawa właściwego*	Wskazanie właściwego postanowienia umowy:
Język umowy*	Za Pani/Pana zgodą w okresie obowiązywania umowy o kredyt zamierzamy się z Panią/Panem porozumiewać w języku:
c) dane dotyczące odwołań	
Pozasądowe rozstrzygnięcie sporów	– przysługuje Pani/Panu prawo korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów: Tak/nie – zasady dostępu do procedury pozasądowego rozstrzygnięcia sporów

* Kredytodawca lub pośrednik kredytowy wypełnia odpowiednie pole, w przypadku gdy informacja dotyczy danego kredytu, lub wskazuje, że dana informacja tego rodzaju kredytu nie dotyczy.

**FORMULARZ INFORMACYJNY DOTYCZĄCY KREDYTU KONSUMENCKIEGO
W RACHUNKU OSZCZĘDNOŚCIOWO-ROZLICZENIOWYM**

1. Imię, nazwisko (nazwa) i adres (siedziba) kredytodawcy lub pośrednika kredytowego

Kredytodawca:	Dane identyfikacyjne: (Adres, z którego ma korzystać konsument)
Adres: (siedziba)	
Numer telefonu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Adres poczty elektronicznej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Numer faksu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Adres strony internetowej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Pośrednik kredytowy:*	Dane identyfikacyjne: (Adres, z którego ma korzystać konsument)
Adres: (siedziba)	
Numer telefonu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Adres poczty elektronicznej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Numer faksu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Adres strony internetowej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	

2. Opis głównych cech kredytu

Rodzaj kredytu	
Całkowita kwota kredytu	
Suma wszystkich środków pieniężnych, które zostaną Pani/Panu udostępnione	
Czas obowiązywania umowy	

<p>Prawo kredytodawcy do żądania spłaty kredytu w dowolnym momencie*</p> <p>Będzie można żądać od Pani/Pana, w dowolnym momencie, spłaty pełnej kwoty kredytu</p>	
--	--

3. Koszty kredytu

<p>Stopa oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany</p>	<p>– stopa oprocentowania kredytu:</p> <p>– stopa stała lub zmienna z podaniem stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania:</p>
<p>Koszty*</p> <p>Informacja o wszelkich kosztach, które zobowiązana będzie Pani/Pan ponieść w związku z umową o kredyt w szczególności o odsetkach, opłatach, prowizjach, podatkach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych</p>	<p>– opłaty stosowane w czasie obowiązywania umowy:</p>
<p>Skutek braku płatności</p>	<p>Skutki braku płatności mogą być dla Pani/Pana następujące:</p> <p>– w przypadku braku lub opóźnienia płatności może Pani/Pan zostać obciążony następującymi opłatami:</p> <p>– stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego:</p>

4. Inne ważne informacje

<p>Rozwiązanie umowy o kredyt</p>	<p>Warunki i sposób rozwiązania umowy o kredyt:</p>
<p>Sprawdzenie w bazie danych</p> <p>Jeżeli kredytodawca odmówi Pani/Panu udzielenia kredytu konsumenckiego na podstawie informacji zawartych w bazie danych kredytodawca niezwłocznie</p>	

zobowiązany jest przekazać Pani/Panu bezpłatną informację o wynikach tego sprawdzenia oraz wskazać bazę danych, w której tego sprawdzenia dokonano	
Czas obowiązywania formularza*	Niniejsza informacja zachowuje ważność od do

5. Inne ważne informacje udzielane przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe

Zasady i terminy spłaty kredytu	<p>– będzie Pani/Pan musiał dokonać spłaty na następujących warunkach:</p> <p>– reprezentatywny przykład wraz z kwotą, liczbą i częstotliwością płatności rat kredytu konsumenckiego:</p>
Całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta	
<p>Splata kredytu przed terminem określonym w umowie</p> <p>Ma Pani/Pan prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie</p>	Prowizja za spłatę kredytu przed terminem:

6. Dodatkowe informacje podawane w przypadku sprzedaży usług finansowych na odległość

a) dane kredytodawcy	
Kredytodawca:*	Dane identyfikacyjne: (Adres, z którego ma korzystać konsument)
Adres: (siedziba)	
Numer telefonu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Adres poczty elektronicznej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Numer faksu: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	

Adres strony internetowej: (informacja ta ma charakter opcjonalny)	
Rejestr*	(Wskazanie organu, który zarejestrował działalność kredytodawcy wraz z podaniem numeru w tym rejestrze)
Organ nadzoru*	
b) dane dotyczące umowy	
Odstąpienie od umowy* Ma Pani/Pan prawo do odstąpienia od umowy w terminie 14 dni:	– tak/nie – sposób odstąpienia od umowy i skutki tego odstąpienia:
Wybór prawa właściwego* Do zawartej z Panią/Panem umowy o kredyt będzie miało zastosowanie prawo:	
Postanowienie umowy dotyczące wyboru prawa właściwego*	Wskazanie właściwego postanowienia umowy:
Język umowy*	Za Pani/Pana zgodą w okresie obowiązywania umowy o kredyt zamierzamy się z Panią/Panem porozumiewać w języku:
c) dane dotyczące odwołań	
Pozasądowe rozstrzygnięcie sporów	– przysługuje Pani/Panu prawo korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów: Tak/nie – zasady dostępu do procedury pozasądowego rozstrzygnięcia sporów

* Kredytodawca lub pośrednik kredytowy wypełnia odpowiednie pole, w przypadku gdy informacja dotyczy danego kredytu, lub wskazuje, że dana informacja tego rodzaju kredytu nie dotyczy.

11_04zb

FORMULARZ INFORMACYJNY DOTYCZĄCY KREDYTU ZABEZPIECZONEGO HIPOTEKĄ

1. Imię, nazwisko (nazwa) i adres (siedziba) kredytodawcy lub pośrednika kredytowego

Kredytodawca:	Dane identyfikacyjne: (Adres, z którego ma korzystać konsument)
Adres: (siedziba)	
Numer telefonu:	
Adres poczty elektronicznej:	
Numer faksu:	
Adres strony internetowej:	
Pośrednik kredytowy:*	Dane identyfikacyjne: (Adres, z którego ma korzystać konsument)
Adres: (siedziba)	
Numer telefonu:	
Adres poczty elektronicznej:	
Numer faksu:	
Adres strony internetowej:	

2. Opis głównych cech kredytu

Rodzaj kredytu	
Całkowita kwota kredytu	
Warunki przeliczenia całkowitej kwoty kredytu na inną walutę:	

<p>– w przypadku kredytów indeksowanych w walucie innej niż waluta polska należy wskazać kwotę kredytu w tej walucie obliczoną na dzień udzielenia informacji:</p> <p>– zmiana kursu waluty oraz stopy oprocentowania może mieć następujący wpływ na całkowitą kwotę kredytu oraz wysokość rat kapitałowo-odsetkowych:</p> <p>– zasady ustalania wysokości spreadu walutowego:</p> <p>– wpływ spreadu walutowego na wysokość kredytu oraz wysokość rat kapitałowo-odsetkowych:</p> <p>– miejsce i sposób dostępu do informacji o wysokości spreadu walutowego stosowanego przez kredytodawcę:</p>	
<p>Terminy i sposób wypłaty kredytu:</p>	<p>W jaki sposób i w jakim terminie otrzyma Pani/Pan środki pieniężne</p>
<p>Czas obowiązywania umowy</p>	<p>– czas, na jaki kredyt zostanie Pani/Panu udzielony:</p> <p>– możliwości udzielenia karencji w spłacie kredytu: Tak/nie</p> <p>– zasady udzielenia karencji w spłacie kredytu:</p>
<p>Wkład własny</p>	<p>Tak/nie</p> <p>– wysokość wkładu własnego:</p>
<p>Zasady i termin spłaty kredytu</p>	<p>– należy wskazać, czy raty są malejące czy równe</p> <p>– należy przekazać konsumentowi tabelę, która w szczególności określa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wysokość raty • liczbę rat • zestawienie płatności rat miesięcznych za

	<p>pierwszy rok</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazanie przynajmniej jednej raty kredytu dla każdego roku w czasie obowiązywania umowy • kwotę spłacanego kapitału • kwotę spłacanych odsetek • kwotę kapitału pozostałego do spłaty • sumę kapitału i odsetek <p>(Jeżeli kredyt zabezpieczony hipoteką ma zmienną stopę oprocentowania tabela powinna zawierać informację, że ma wyłącznie charakter poglądowy)</p>
Całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta	<p>– całkowita kwota kredytu:</p> <p>– całkowity koszt kredytu:</p> <p>– całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta:</p>
Wymagane zabezpieczenia kredytu	<p>– rodzaj zabezpieczenia kredytu:</p>

3. Koszty kredytu

Stopa oprocentowania kredytu	<p>– stopa oprocentowania kredytu:</p> <p>– zasady ustalania wysokości stopy oprocentowania kredytu:</p> <p>– warunki zmiany stopy oprocentowania kredytu z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu:</p> <p>– marża:</p> <p>– wszystkie stosowane stopy procentowe w czasie obowiązywania umowy: (Jeżeli umowa o kredyt zabezpieczony hipoteką przewiduje różne stopy oprocentowania)</p>
Koszty jednorazowe	
<p>(Należy podać informacje o kosztach jednorazowych, które ponosi konsument w związku z zawarciem umowy o kredyt w szczególności koszty administracyjne związane z zawarciem i zmianą umowy o kredyt, koszty ustanowienia zabezpieczeń, koszt wyceny nieruchomości itp. Jeżeli koszt jest znany</p>	

<p>kredytodawcy należy podać jego wysokość. W innej sytuacji, należy poinformować o konieczności poniesienia przez konsumenta takiego kosztu)</p>	
<p>Koszty okresowe</p>	<p>Tak/nie</p> <ul style="list-style-type: none"> – obowiązek zawarcia umowy dodatkowej w szczególności umowy ubezpieczenia: Tak/nie – rodzaj ubezpieczenia oraz jego koszt: – obowiązek skorzystania z usługi dodatkowej: Tak/nie – rodzaj usługi dodatkowej oraz jej koszt: – inne koszty ponoszone przez konsumenta powtarzalne w okresie kredytowania: Tak/nie (Należy podać inne koszty powtarzalne ponoszone przez konsumenta, jeżeli koszt jest znany kredytodawcy należy podać jego wysokość oraz okres, w jakim występuje lub poinformować o konieczności poniesienia przez konsumenta takiego kosztu)
<p>Warunki, na jakich koszty związane z umową o kredyt mogą ulegać zmianie</p> <p>(Należy podać informacje o wszystkich kosztach takich jak np. możliwości podwyższenia marży kredytu do czasu dokonania prawomocnego wpisu hipoteki do księgi wieczystej)</p>	
<p>Skutek braku płatności</p>	<ul style="list-style-type: none"> – stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego: – w przypadku braku płatności może Pani/Pan zostać obciążony następującymi opłatami:
<p>4. Pozostałe informacje:</p>	
<p>Odstąpienie od umowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ma Pani/Pan prawo do odstąpienia od umowy: Tak/nie – sposób odstąpienia od umowy: – termin:
<p>Splata kredytu przed terminem określonym w umowie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – ma Pani/Pan prawo do spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie:

	<p>Tak/nie</p> <p>– warunki spłaty kredytu przed terminem w całości lub w części:</p> <p>– termin:</p>
<p>Uprawnienie kredytodawcy do zastrzeżenia prowizji za spłatę kredytu przed terminem</p>	<p>W przypadku spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie poniesie Pani/Pan następujące koszty:</p>
<p>Informacje końcowe</p> <p>(Należy podać informacje wskazujące w szczególności, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> – arkusz nie stanowi oferty w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego – dane liczbowe podano w arkuszu na podstawie informacji udzielonych przez konsumenta, które nie zostały zweryfikowane przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego – dane zawarte w arkuszu mogą podlegać zmianie wraz ze zmianą warunków rynkowych – informacje podane są na moment jego wydania konsumentowi) 	

* Kredytodawca lub pośrednik kredytowy wypełnia odpowiednie pole, jeżeli informacja dotyczy danego produktu kredytowego, lub wskazuje, że dana informacja nie dotyczy produktu kredytowego.

WZÓR OBLICZANIA RZECZYWISTEJ ROCZNEJ STOPY OPROCENTOWANIA

1. Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania stanowiącą całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym, kredytodawca lub pośrednik kredytowy, oblicza zgodnie z następującym wzorem matematycznym:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1 + X)^{-S_l}$$

2. Poszczególne litery i symbole użyte we wzorze oznaczają:

X – rzeczywistą roczną stopę oprocentowania;

m – numer kolejny ostatniej wypłaty raty kredytu;

k – numer kolejny wypłaty, zatem $1 \leq k \leq m$;

C_k – kwotę wypłaty k;

t_k – okres, wyrażony w latach lub ułamkach lat, między dniem pierwszej wypłaty a dniem każdej kolejnej wypłaty, zatem $t_1 = 0$;

m' – numer kolejny ostatniej spłaty lub wnoszonych opłat;

l – numer kolejny spłaty lub wnoszonych opłat;

D_l – kwotę spłaty lub wnoszonych opłat;

S_l – okres, wyrażony w latach lub ułamkach lat, między dniem pierwszej wypłaty a dniem każdej spłaty lub wniesienia opłat.

3. W celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przyjmuje się następujące założenia:

- 1) umowa o kredyt będzie obowiązywać przez czas, na który została zawarta oraz że kredytodawca i konsument wypełnią zobowiązania wynikające z umowy o kredyt w terminach określonych w tej umowie;
- 2) kwoty wypłacane i spłacane przez strony umowy o kredyt konsumencki nie muszą być równe ani nie muszą być płacone w równych odstępach czasu;
- 3) datą początkową będzie data pierwszej wypłaty raty kredytu;
- 4) odstępy czasu między datami używanymi w obliczeniach wyrażone będą w latach lub w ułamkach roku, przy czym rok liczy 365 dni, a w przypadku lat przestępnych 366 dni, 52 tygodnie lub dwanaście równych miesięcy. Przyjmuje się, że równy miesiąc ma 30,41666 dni;
- 5) wynik obliczeń podaje się z dokładnością do co najmniej jednego miejsca po przecinku, przy czym jeżeli cyfra występująca po wybranym przez obliczającego miejscu po

przecinku jest mniejsza niż 5, cyfrę tę pomija się, gdy zaś jest większa albo równa 5, cyfrę poprzedzającą zwiększa się o 1;

- 6) równanie to może być zapisane w postaci jednej sumy z wykorzystaniem koncepcji przepływów (A_k), które mogą być dodatnie lub ujemne – zapłacone lub otrzymane w okresach 1 do k, wyrażonych w latach.

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-t_k}$$

gdzie:

S – oznacza bieżące saldo przepływów. Jeżeli celem jest zachowanie równoważności przepływów, wartość ta będzie równa 0.

4. Jeżeli jest to niezbędne w celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, przyjmuje się następujące założenia dodatkowe:

- 1) jeżeli umowa o kredyt przyznaje konsumentowi swobodę dokonywania wypłat, przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu została wypłacona od razu i w całości;
- 2) jeżeli umowa o kredyt przewiduje różne sposoby dokonywania wypłat z zastosowaniem różnych opłat lub różnych stóp oprocentowania kredytu, przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu jest wypłacana z zastosowaniem najwyższej możliwej opłaty i stopy oprocentowania mającej zastosowanie do najbardziej rozpowszechnionych mechanizmów dokonywania wypłat w danym rodzaju umowy o kredyt;
- 3) jeżeli umowa o kredyt daje konsumentowi ogólnie swobodę dokonywania wypłat, ale przewidując różne sposoby dokonywania tych wypłat a umowa ta wprowadza ograniczenie w odniesieniu do kwoty i czasu, przyjmuje się, że kwota kredytu została wypłacona w najwcześniejszym przewidzianym w umowie terminie i zgodnie z tymi limitami wypłat;
- 4) jeżeli nie został ustalony harmonogram spłat, przyjmuje się, że:
 - a) kredyt jest udzielany na okres jednego roku, oraz
 - b) kredyt będzie spłacany w dwunastu równych miesięcznych ratach począwszy od miesiąca następującego po wskazanej dacie;
- 5) jeżeli został ustalony harmonogram spłat, ale kwota takich spłat jest elastyczna, przyjmuje się, że kwota każdej spłaty jest najniższą kwotą przewidzianą w umowie;
- 6) jeżeli nie określono inaczej, w przypadku gdy umowa o kredyt przewiduje więcej niż jeden termin spłaty, należy przyjąć najwcześniejsze przewidziane w umowie terminy udostępnienia kredytu i dokonywania spłat;
- 7) jeżeli maksymalny pułap kredytu nie został ustalony, przyjmuje się, że wynosi on w walucie polskiej równowartość 1 500 euro, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, z dnia obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania;

- 8) w przypadku kredytu w rachunku bieżącym przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu została wypłacona w całości i na cały okres obowiązywania umowy o kredyt. Jeżeli okres obowiązywania umowy o kredyt nie jest znany, obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dokonuje się przy założeniu, że czas obowiązywania kredytu wynosi 3 miesiące;
- 9) jeżeli dla danego okresu lub kwoty oferuje się różne stopy oprocentowania i różną wielkość opłat, za stopę oprocentowania i opłaty w całym czasie obowiązywania umowy o kredyt przyjmuje się stopę najwyższą i najwyższe opłaty;
- 10) w przypadku umów o kredyt konsumencki, w których ustalono stałą stopę oprocentowania kredytu w odniesieniu do początkowego okresu, na koniec którego ustala się nową stopę oprocentowania, zmienianą następnie okresowo zgodnie z uzgodnionym w umowie wskaźnikiem, obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dokonuje się w oparciu o założenie, że po zakończeniu okresu, w którym obowiązuje stała stopa oprocentowania kredytu, stopa oprocentowania jest taka sama jak w chwili obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania i opiera się na wartości uzgodnionego wskaźnika obowiązującego w tym czasie.

UZASADNIENIE

Obecnie obowiązujące regulacje prawne odnoszące się do zasad zawierania i wykonywania umów o kredyt konsumencki zostały wprowadzone do porządku prawnego ustawą z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081, z późn. zm.), która w zakresie swojej regulacji dokonała wdrożenia dyrektywy 87/102/EWG z dnia 22 grudnia 1986 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich dotyczących kredytu konsumenckiego. Zasadniczym celem przyjęcia dyrektywy 87/102/EWG oraz aktów normatywnych transponujących jej postanowienia do krajowego porządku prawnego było zapewnienie konsumentom zawierającym umowy o kredyt na cele konsumpcyjne pewnego minimalnego poziomu ochrony. Ustawodawca uznał objęcie konsumentów szczególną ochroną za zabieg niezbędny ze względu na znacznie silniejszą pozycję faktyczną kredytodawców dysponujących wiedzą i doświadczeniem, której konsumenci nie posiadają.

Dyrektywa 87/102/EWG określała wymagania dotyczące formy i treści umowy (art. 4), wprowadzała pojęcie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, pozwalającej na obliczenie całkowitego kosztu zaciągniętego przez konsumenta kredytu (art. 1a), którą kredytodawcy mieli obowiązek podawać również w reklamach i ogłoszeniach (art. 3), oraz przewidywała prawo konsumenta do przedterminowej spłaty kredytu i nakazywała wprowadzenie regulacji zapewniających konsumentom odpowiednie obniżenie całkowitego kosztu kredytu (art. 8). Dyrektywa miała charakter minimalny, zatem nie wykluczała wprowadzenia regulacji zapewniających dalej idącą ochronę konsumentom, a państwa członkowskie mogły ograniczyć się jedynie do stworzenia mechanizmów zapobiegających obchodzeniu przepisów wprowadzonych w celu realizacji dyrektywy.

Zasada minimalnej harmonizacji wyrażona w powyższej dyrektywie doprowadziła w efekcie do sytuacji, w której poszczególne państwa członkowskie wprowadziły wiele odmiennych mechanizmów ochrony konsumentów i tym samym doszło do znacznego zróżnicowania sytuacji prawnej konsumentów i przedsiębiorców w poszczególnych państwach członkowskich.

W 1995 r. Komisja Europejska opracowała sprawozdanie ze stosowania ww. dyrektywy. W sprawozdaniu wskazano zasadnicze różnice między przepisami państw członkowskich w dziedzinie kredytów dla osób fizycznych, ze szczególnym uwzględnieniem kredytów konsumenckich. Z analizy przepisów krajowych stanowiących transpozycję dyrektywy 87/102/EWG wynikało, że w związku z różnicami w sytuacji prawnej i ekonomicznej występującymi na poziomie krajowym państwa członkowskie stosują, w uzupełnieniu dyrektywy 87/102/EWG, wiele różnych mechanizmów ochrony konsumentów. Sytuacja wynikająca z tych krajowych różnic prowadziła do zakłócenia konkurencji między kredytodawcami we Wspólnocie i stwarzała przeszkody dla rynku wewnętrznego tam, gdzie państwa członkowskie przyjęły odmienne przepisy bezwzględnie obowiązujące, które były bardziej rygorystyczne niż te przewidziane w dyrektywie 87/102/EWG. Taka sytuacja, zdaniem Komisji Europejskiej, ograniczała konsumentom możliwości bezpośredniego korzystania ze stopniowo rosnącej dostępności kredytów transgranicznych. Zakłócenia i ograniczenia tego rodzaju mogły z kolei mieć konsekwencje dla popytu na towary i usługi. Nie bez znaczenia jest fakt pojawienia się w ostatnich latach nowych instrumentów kredytowych i stałe rozszerzanie zakresu ich wykorzystywania. Wnioski płynące ze sprawozdania Komisji Europejskiej przyspieszyły działania w zakresie podjęcia próby zmiany przepisów w odniesieniu do kredytów konsumenckich udzielanych na terenie Unii Europejskiej. Po kilku latach prac na forum Unii Europejskiej dyrektywa 87/102/EWG została zastąpiona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającą dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. Urz. UE L 133 z 22.05.2008, str. 66), zwana dalej „dyrektywą”, która w założeniu ma doprowadzić do pełnej harmonizacji przepisów prawnych regulujących problematykę kredytów konsumenckich w poszczególnych państwach członkowskich. Ułatwienie funkcjonowania wewnętrznego rynku kredytów konsumenckich przez ustanowienie zharmonizowanych unijnych ram prawnych odpowiadających dynamicznie rozwijającemu się rynkowi kredytów konsumenckich i rosnącej mobilności obywateli Unii Europejskiej to jeden z podstawowych celów dyrektywy. Wypracowanie jednolitych regulacji w państwach członkowskich ma umożliwić swobodny przepływ ofert kredytowych dostępnych dla konsumentów w różnych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Dyrektywa oparta jest o zasadę maksymalnej harmonizacji kierunkowej. Konieczne było zatem, przyjęcie rozwiązań zawartych w dyrektywie w projekcie ustawy o kredycie konsumenckim, który został opracowany na podstawie założeń przyjętych przez Radę

Ministrów w dniu 5 stycznia 2010 r. Projekt stanowi kompleksową regulację problematyki umów o kredyt konsumencki w Rzeczypospolitej Polskiej. Właściwe wydaje się tu zwrócenie uwagi na następujące rozwiązania przewidziane w dyrektywie, które dotychczas nie obowiązywały w prawie polskim. Do najważniejszych kwestii uregulowanych w projekcie ustawy o kredycie konsumenckim należą:

- uregulowanie obowiązków informacyjnych kredytodawcy i pośrednika kredytowego wobec konsumenta przed zawarciem umowy. Celem, który przyświecał wprowadzeniu tych regulacji było zapewnienie, aby konsument był w stanie podjąć, na podstawie informacji udzielanych mu przed zawarciem umowy, świadomą decyzję co do treści umowy o kredyt konsumencki oraz jej skutków. Informacje podawane przed zawarciem umowy powinny być we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej przekazywane na standardowym arkuszu informacyjnym. Standaryzacja ta ma na celu ułatwienie konsumentom z różnych państw członkowskich porównywania ofert kredytowych,
- wprowadzenie regulacji dotyczących standardowych informacji, jakie będą musiały się znaleźć w reklamie kredytu konsumenckiego pozwoli uzyskać konsumentowi szerszą informację o warunkach oferowanego kredytu już na etapie zachęcania go przez kredytodawcę do zainteresowania się daną ofertą,
- nałożenie na kredytodawców obowiązku oceny ryzyka kredytowego konsumenta. Przyczyni się to do ograniczania zaciągania zobowiązań finansowych przez konsumentów, którzy mogą mieć problem ze spłatą zaciągniętego kredytu,
- wprowadzenie obowiązków dotyczących pośredników kredytowych. W szczególności należy wskazać na obowiązek informowania konsumenta o współpracy pośrednika z danym kredytodawcą przed zawarciem umowy oraz o opłatach należnych na rzecz pośrednika. Nie są to jedyne obowiązki pośredników kredytowych. Niektóre obowiązki będą ciążyły zarówno na pośrednikach jak i kredytodawcach np. podawanie standardowych informacji w reklamie kredytu konsumenckiego, obowiązek wręczenia konsumentowi formularza informacyjnego przed zawarciem umowy oraz obowiązek zapewnienia tzw. asysty przedkontraktowej,

- wydłużenie terminu na odstąpienie przez konsumenta od umowy w ciągu 14 dni bez podania przyczyny. Wprowadzenie takiej regulacji należy traktować jako rozwiązanie korzystne dla konsumenta, który uzyska dodatkowy czas na staranne przemyślenie decyzji odnośnie podpisanej umowy o kredyt konsumencki i ewentualne wycofanie się z niej. Pozwoli to konsumentowi na uchylenie się od skutków błędnej decyzji podjętej pod wpływem chwili czy też pod presją czasu lub osoby reprezentującej kredytodawcę lub pośrednika kredytowego. Obecnie konsument ma zagwarantowany 10-dniowy termin na odstąpienie od umowy. Proponowanej zmiany nie należy zatem traktować jako zmiany jakościowej, a jedynie jako poszerzenie uprawnienia już istniejącego. Dłuższy termin będzie zbieżny z terminem na odstąpienie od umowy zawieranej na odległość, o którym mowa w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny,
- wprowadzenie prawa kredytodawcy do otrzymania od konsumenta rekompensaty w przypadku przedterminowej spłaty (0,5 % lub 1 % spłacanej przed terminem części kwoty kredytu). Ustawodawca unijny ograniczył prawo do rekompensaty jedynie do kredytów o stałej stopie oprocentowania. Dyrektywa przyznała państwom członkowskim prawo wprowadzenia przepisów na poziomie krajowym, zgodnie z którymi kredytodawca może domagać się rekompensaty za przedterminową spłatę jedynie pod warunkiem, że spłacana przed terminem część kwoty kredytu przekracza w ciągu 12 miesięcy pewien próg określony przez państwa członkowskie. Przy ustanowieniu tego progu, który nie powinien przekraczać 10 000 euro, państwa członkowskie powinny uwzględniać średnią kwotę kredytów konsumenckich na swoim rynku. Regulacja ta jest mniej korzystna dla konsumentów niż obowiązująca ustawa z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, gdzie konsument ma bezwarunkowe prawo do wcześniejszej spłaty całości kredytu bez żadnych opłat. Mimo to konieczne było wprowadzenie tych rozwiązań w prawie polskim przez przyznanie kredytodawcy prawa do zastrzeżenia prowizji z tytułu przedterminowej spłaty kredytu o stałej stopie oprocentowania. Jednocześnie ustawodawca krajowy skorzystał z możliwości ograniczenia tego prawa kredytodawcy.

Zakres przedmiotowy ustawy

Zakres przedmiotowy został określony w art. 1 projektu ustawy, który stanowi, że ustawa określa zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki, obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki oraz obowiązki konsumenta, kredytodawcy i pośrednika kredytowego w związku z zawartą umową o kredyt konsumencki, obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt zabezpieczony hipoteką oraz obowiązki w zakresie informacji zawartych w umowie o kredyt zabezpieczony hipoteką. Ustawa określa również skutki uchybienia obowiązkom kredytodawcy. Szczegółowe określenie zakresu obowiązywania ustawy znajduje się również w art. 2 – 4 projektu.

Zgodnie z motywem 10 dyrektywy dopuszczalne jest stosowanie przez państwa członkowskie przepisów dyrektywy w dziedzinach, które nie są objęte zakresem jej zastosowania. Państwo członkowskie może zatem utrzymywać lub wprowadzić przepisy krajowe odpowiadające przepisom dyrektywy lub tylko niektórym jej przepisom.

Do najistotniejszych kwestii, które wykraczają w projekcie ustawy poza zakres minimalnej harmonizacji określony w art. 2 dyrektywy należą:

- umowy o kredyt zabezpieczony hipoteką, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit a dyrektywy. Zgodnie z założeniami do projektu ustawy o kredycie konsumenckim zdecydowano o uregulowaniu kredytów zabezpieczonych hipoteką jedynie w ograniczonym zakresie, który obejmuje obowiązki informacyjne przed zawarciem umowy, elementy samej umowy o kredyt oraz skutki uchybienia przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego obowiązkom określonym w ustawie. Przyjęcie powyższego rozwiązania uzasadnione jest potrzebą zapewnienia odpowiedniej ochrony konsumenta przez dostęp do informacji. Konsument dobrze poinformowany może swobodnie decydować i wybierać produkty oferowane przez przedsiębiorców. Jednym z powodów przyjęcia takiego rozwiązania było założenie, że skoro ustawodawca unijny uznał, że konsument zawierający umowy kredytu konsumenckiego powinien być chroniony na wysokim poziomie w zakresie informacyjnym, na jakim reguluje to dyrektywa, tym bardziej konsument, który zawiera umowę kredytu hipotecznego powinien mieć zapewnioną podobną ochronę. Ponieważ umowy kredytu hipotecznego mają

długoletni charakter, a także wysokość obciążenia jest z reguły bardzo wysoka, zakres obowiązków informacyjnych przed zawarciem umowy, a także transparentność postanowień umów kredytu hipotecznego ma kluczowe znaczenie dla konsumentów. Z tego też względu uzasadnione jest wprowadzenie regulacji w zakresie informacyjnym przed zawarciem umowy oraz obowiązków informacyjnych w samej umowie na poziomie ustawy. Niedotrzymanie ww. obowiązków przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego będzie umożliwiało skorzystanie przez konsumenta z sankcji kredytu darmowego za okres 4 lat poprzedzających dzień złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji, zgodnie z art. 46 projektu ustawy, w sposób ustalony w umowie. Wprowadzenie tego elementu wydaje się zapewniać przestrzeganie przez kredytodawców i pośredników kredytowych obowiązków na nich nałożonych w zakresie kredytów zabezpieczonych hipoteką. Początkowo kredyty zabezpieczone hipoteką były wyłączone z zakresu zastosowania ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim. Jednak w wyniku zmian wprowadzonych ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw, z dniem 20 lutego 2006 r. zlikwidowano szereg wyłączeń z ustawy o kredycie konsumenckim, w tym wyłączenie kredytów zabezpieczonych hipoteką. Na skutek tej zmiany przepisów ustawę o kredycie konsumenckim stosuje się obecnie do kredytów zabezpieczonych hipoteką w wysokości do 80 000 zł. Zasady udzielania kredytów zabezpieczonych hipoteką regulowane są także w rekomendacjach wydanych przez Komisję Nadzoru Finansowego,

- umowy o kredyt w kwocie niższej niż 200 euro, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. c dyrektywy. We wspomnianym wyżej motywie 10 preambuły do dyrektywy ustawodawca unijny wskazał wprost na możliwość utrzymywania i wprowadzania przez państwa członkowskie przepisów krajowych odpowiadających przepisom dyrektywy lub niektórym jej przepisom w stosunku do umów o kredyt w kwocie niższej niż 200 euro lub wyższej niż 75 000 euro. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim obowiązuje jedynie górny limit, powyżej którego kredyt nie jest już kredytem konsumenckim. W projekcie ustawy zgodnie z założeniami ww. limit wyniesie 255 550 zł. W trakcie uzgadniania założeń do projektu ustawy za zasadne uznano utrzymanie status quo w zakresie kredytów poniżej 200 euro. Należy bowiem podkreślić, iż wciąż znaczna liczba

kredytów udzielanych na polskim rynku finansowym opiewa na kwoty poniżej 200 euro i jest udzielana przez tzw. parabanki. W założeniach do projektu ustawy wskazywano, iż wyłączenie kredytów o wartości poniżej 200 euro z zakresu zastosowania nowej ustawy o kredycie konsumenckim mogłoby spowodować obchodzenie przez kredytodawców przepisów ustawy przez zawieranie kilku umów kredytowych opiewających na kwoty poniżej 200 euro oraz obniżenie poziomu ochrony konsumentów. Objęcie kredytów w wysokości poniżej 200 euro przepisami ustawy pozwoli zapewnić jednakową ochronę wszystkim konsumentom, a także umożliwi sprawowanie nadzoru merytorycznego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nad wykonywaniem ustawy wobec wszystkich kredytodawców,

- umowy o kredyty udzielane przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, o których mowa w art. 2 ust. 5 dyrektywy. W art. 2 projektu ustawy zawarto regulację wskazującą, iż przepisy ustawy stosuje się również do umów o kredyt konsumencki, który spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia swojemu członkowi. Przedmiotowy przepis już obecnie funkcjonuje w art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim. Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe działają na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych i ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848, z późn. zm.). Za objęciem udzielanych przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe kredytów zakresem ustawy o kredycie konsumenckim przemawiał również fakt, iż aktualnie prowadzą one działalność na bardzo szerokiej skali, oferując swoim członkom produkty na zasadach komercyjnych. Świadczą o tym dane dotyczące rozwoju tych instytucji oraz ilości udzielanych pożyczek w latach 1992 – 2008, publikowane przez te instytucje oraz Główny Urząd Statystyczny. Z danych opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że w wartość udzielonych pożyczek ogółem wzrosła z 4 515 mln zł. w końcu czerwca 2007 r. do 5 971 mln zł (o 32,2 %) na koniec czerwca 2008 r., przy relatywnie dużym udziale (o 63,3 %) kwoty pożyczek przekraczających okres jednego roku. Przeciętne zadłużenie członka kasy wzrosło w tym okresie z 2,8 tys. zł do 3,4 tys. zł. Liczba nowych umów pożyczkowych zawartych w pierwszej

połowie, zarówno 2007 jak i 2008 r., była znacznie wyższa od liczby umów depozytowych, ale zagregowana wartość transakcji – niższa. W analizowanym okresie 2008 r. członkowie kas zawarli 739 tys. umów pożyczkowych na kwotę 2 844 mln zł (przed rokiem odpowiednio: 810 tys. i 2 345 mln zł.); średnia wartość pożyczki na jedną nową umowę wyniosła 3,9 tys. zł (wobec 2,9 tys. zł. rok wcześniej). Z uwagi na znaczny wzrost ilości udzielanych pożyczek przez spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe oraz mając na uwadze ochronę interesów konsumentów, a także zapewnienie niezakłóconej konkurencji na rynku kredytów detalicznych, w toku prac nad założeniami do projektu ustawy uznano, iż najkorzystniejszym rozwiązaniem jest objęcie ww. kredytów regulacjami nowej ustawy o kredycie konsumenckim,

- umowy o kredyt, przy których od konsumenta wymaga się złożenia tytułem zabezpieczenia przedmiotu u kredytodawcy, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. k dyrektywy. Zgodnie z dyrektywą, która kwestie ewentualnego uregulowania kredytów lombardowych pozostawia w gestii państw członkowskich, w toku uzgadniania założeń do projektu ustawy opowiedziano się za objęciem pożyczek lombardowych przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Pierwszym argumentem przemawiającym za przyjęciem tego rozwiązania na gruncie nowej ustawy jest fakt, iż aktualnie tzw. pożyczki lombardowe nie są wyłączone z zakresu zastosowania ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, a więc konsumenci podlegają jej pełnej ochronie. Przyjęcie innego rozwiązania mogłoby oznaczać pogorszenie sytuacji konsumenta. Nie ulega bowiem wątpliwości, że konsumenci korzystający z pożyczek lombardowych to przede wszystkim osoby, które – z uwagi na swoją ciężką sytuację majątkową i zarobkową – nie są w stanie uzyskać pożyczki (kredytu) w banku z uwagi na brak zdolności kredytowej. Zatem, jest to grupa osób, która wymaga szczególnej ochrony z uwagi na niekorzystną sytuację materialną. Ponadto należy zwrócić uwagę, że wyłączenie tej kategorii pożyczek mogłoby skutkować próbą obejścia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, przy jednoczesnym braku odpowiednich mechanizmów zabezpieczających pożyczkobiorców przed nadużyciami ze strony właścicieli lombardów,

- umowy o kredyt, na mocy których termin spłaty nie przekracza trzech miesięcy a konsument zobowiązany jest uiścić jedynie „nieznaczne opłaty”, o których mowa w art. 2 ust. 2 lit. f dyrektywy. Objęcie ww. umów zakresem obowiązywania ustawy stanowi faktyczne utrzymanie status quo regulacji zawartych w ustawie z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim. Można się spodziewać, że niewprowadzanie zróżnicowanych reżimów prawnych do różnego rodzaju produktów kredytowych spowoduje obniżenie kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. Przedsiębiorca nie będzie musiał tworzyć odrębnych wzorców umów oraz wprowadzać dodatkowych zmian w systemach informatycznych. Aprobata dla tego rodzaju rozwiązania wyrażali również reprezentanci przedsiębiorców w toku konsultacji społecznych.

Podczas prac grupy roboczej w Komisji Europejskiej, która monitoruje działania państw członkowskich w zakresie implementowania dyrektywy również inne państwa członkowskie zgłaszały chęć skorzystania z opcji uregulowania dodatkowo pewnych rodzajów umów zakresem dyrektywy, pomimo ich wyłączenia przez ustawodawcę unijnego. I tak kredyty hipoteczne zostaną częściowo objęte przepisami dyrektywy 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki w Niemczech, Finlandii oraz Słowenii. Ponadto kredyty o wartości poniżej 200 euro zostaną objęte regulacją dyrektywy także w Finlandii. Natomiast, organizacje typu credit union (w Polsce – SKOK-i) zostaną objęte reżimem określonym w dyrektywie także w Wielkiej Brytanii.

W projektowanym art. 3 ust. 1 ustawy zdefiniowano pojęcie „kredytu konsumenckiego” rozumianego jako umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub którego przyrzeczenie udzielenia daje konsumentowi. Kwota określająca górny limit wysokości kredytów konsumenckich w walucie polskiej została określona zgodnie z art. 28 dyrektywy, który stanowi, iż przeliczenie wskazanej w dyrektywie kwoty 75 000 euro następuje po kursie wymiany w dniu przyjęcia dyrektywy, tj. w dniu 23 kwietnia 2008 r. Dyrektywa w art. 28 ust. 2 pozwala państwom członkowskim zaokrągląć kwoty ustalone w wyniku przeliczenia górnego limitu wysokości kredytów konsumenckich, pod warunkiem że to zaokrąglenie nie będzie większe niż 10 euro. Zgodnie z założeniami określono górny limit kredytu konsumenckiego na poziomie 255 550 zł.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 projektu ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki, umowę kredytu w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo bankowe, umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego, jeżeli konsument zobowiązany jest do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem spełnienia świadczenia, umowę, na mocy której kredytodawca zobowiązany jest do zaciągnięcia zobowiązania wobec osoby trzeciej, a konsument – do zwrotu kredytodawcy spełnionego świadczenia. Podobne rozwiązanie funkcjonuje już na gruncie obecnie obowiązującej ustawy i zostało do niej wprowadzone z uwagi na fakt, iż zasada swobody umów umożliwia przedsiębiorcom kreowanie umów innych niż umowy nazwane. W art. 3 ust. 2 pkt 5 projektu ustawy wskazano również, iż za umowę o kredyt konsumencki uważa się umowę o kredyt odnawialny, o którym mowa w art. 13 dyrektywy.

W art. 3 ust. 3 projektu ustawy zawarto zasadę, iż za umowę o kredyt konsumencki nie uważa się umów dotyczących odroczenia terminu spełnienia świadczenia niepieniężnego, którego przedmiotem jest stałe lub sukcesywne świadczenie usług lub dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument zobowiązany jest do zapłaty za spełnione świadczenie lub dostawę towaru w ustalonych odstępach czasu w trakcie obowiązywania umowy.

W art. 4 projektu ustawy zawarto katalog umów, do których nie będą miały zastosowania przepisy projektowanej ustawy o kredycie konsumenckim lub będą miały zastosowanie w ograniczonym zakresie.

W art. 4 ust. 1 pkt 1 projektu ustawy określono, że przepisów ustawy nie stosuje się do umów, na mocy których konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania ani innych kosztów związanych z udzieleniem lub spłatą kredytu konsumenckiego. Podobne wyłączenie przewiduje obecnie obowiązująca ustawa o kredycie konsumenckim. Umowy o kredyt nieoprocentowany, jak również takie, zgodnie z którymi konsument nie jest zobowiązany do ponoszenia innych kosztów związanych z udzieleniem i spłatą kredytu, nie stwarzają zagrożenia naruszenia praw konsumentów. Konsument nie ponosi w takiej sytuacji żadnych kosztów poza obowiązkiem zwrotu pożyczonego kapitału, zatem nie jest konieczne umożliwianie mu porównania ofert kredytowych czy prawa do odstąpienia od umowy. Zgodnie z intencją ustawodawcy unijnego pojęcie kredytu bez kosztów powinno być interpretowane restrykcyjnie i oznacza, że konsument nie jest zobowiązany uiszczać jakichkolwiek kosztów na rzecz kredytodawcy, ale także na rzecz innych podmiotów. Jednocześnie należy wskazać, iż wyłączenie kredytów „darmowych” spod reżimu ustawy

o kredycie konsumenckim nie pozbawi konsumenta całkowicie ochrony z uwagi na to, iż stosowne regulacje chroniące konsumenta m.in. przed wypowiedzeniem umowy przez kredytodawcę, zawarte zostały w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.

Z art. 4 ust. 1 pkt 2 projektu ustawy wynika, że ustawy nie stosuje się do umów leasingu, jeżeli umowa nie przewiduje obowiązku przeniesienia własności przedmiotu umowy na konsumenta. Przedmiotowe wyłączenie funkcjonuje na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim w art. 3 ust. 2 pkt 2 i uzasadnione jest tym, że wprawdzie w umowach tego rodzaju może się pojawić element kredytowy, jednakże nie przesądza on o istocie umowy. Jednakże, w przypadku gdy umowa leasingu przewiduje przeniesienie własności rzeczy na konsumenta, wówczas konstrukcja umowy jest zbliżona do umowy sprzedaży na raty, a więc ma także znaczenie kredytowe i wówczas będzie ona objęta zakresem ustawy o kredycie konsumenckim. Przepis art. 2 ust. 2 lit. d dyrektywy stanowi o umowach najmu lub leasingu, co zostało wprost powtórzone w założeniach do ustawy. Przez umowę najmu określoną w Kodeksie cywilnym wynajmujący zobowiązuje się oddać najemcy rzecz do używania przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a najemca zobowiązuje się płacić wynajmującemu umówiony czynsz. Przepisy Kodeksu cywilnego nie przewidują możliwości przeniesienia własności przedmiotu umowy najmu na konsumenta na jej podstawie. Wyłączenie, o którym mowa w dyrektywie, wynika zatem wprost z przepisów Kodeksu cywilnego i nie ma potrzeby wskazywania umowy najmu w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim. Jednocześnie w art. 4 ust. 4 projektu ustawy wskazano, iż ustawę stosuje się do umów leasingu i najmu jeżeli umowa odrębna, od tych umów, przewiduje przeniesienie własności przedmiotu tych umów, uzależniając je od żądania kredytodawcy. Regulacja ta stanowi implementację drugiej części przepisu art. 2 ust. 2 lit. d dyrektywy.

W art. 4 ust. 1 pkt 3 projektu ustawy wskazano, iż ustawy nie stosuje się do umów zawieranych z podmiotami, o których mowa w art. 3 pkt 32 i 33 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.). Regulacja ta stanowi implementację art. 2 ust. 2 lit. h dyrektywy.

W art. 4 ust. 1 pkt 4 projektu ustawy wskazano, iż ustawy nie stosuje się do umów o kredyt będących wynikiem ugody sądowej lub ugody, która jest wynikiem postępowania mediacyjnego. Zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. i dyrektywy zdecydowano się na wyłączenie tego rodzaju umów z zakresu zastosowania ustawy o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią tego przepisu na równi z takimi ugodami należy traktować również ugody zawarte przed mediatorem, jeśli ugoda ta następnie została zatwierdzona przez sąd, zgodnie z art. 183

ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.).

W art. 4 ust. 1 pkt 5 projektu ustawy zawarto wyłączenie zastosowania przepisów ustawy do umów o kredyt udzielany wyłącznie pracownikom zatrudnionym u danego pracodawcy w ramach działalności dodatkowej, zgodnie z którymi pracownik nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania lub zobowiązany jest do zapłaty rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania niższej od powszechnie stosowanych na rynku. Przedmiotowe wyłączenie dotyczy działalności socjalnej pracodawcy, finansowanej z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, tworzonego na podstawie ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.) obejmującego udzielanie pożyczek wyłącznie pracownikom i byłym pracownikom – emerytom i rencistom, na zasadach określonych w zakładowym regulaminie funduszu świadczeń socjalnych przeznaczonych na współfinansowanie wydatków związanych z zaspokajaniem potrzeb tych osób. Przyznawanie pomocy pracownikom przez pracodawcę uzależnione jest wyłącznie od oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Oznacza to, że ta działalność pracodawcy ma charakter pozastatutowy i niezarobkowy. Ponadto zasady udzielania pożyczek socjalnych charakteryzuje znacznie niższe od rynkowego oprocentowanie lub jego brak, stosowanie zabezpieczenia spłaty w formie poręczenia pracowników zatrudnionych u tego samego pracodawcy, rozłożenie spłaty na dogodną dla pożyczkobiorcy liczbę rat, stosowanie licznych ułatwień w spłacaniu pożyczki w indywidualnych przypadkach, uzasadnionych trudną sytuacją socjalną pożyczkobiorcy. Umowy te często przewidują możliwość odroczenia terminu spłaty, a nawet częściowe lub całkowite umorzenie zadłużenia. Wyłączenie tego typu pożyczek nie naruszy równowagi na rynku kredytów konsumenckich, ponieważ pracodawcy nie oferują tego rodzaju kredytów dla zysku.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 6 projektu ustawy przepisów ustawy nie stosuje się do umów o kredyt zawartych na mocy przepisów szczególnych z zastosowaniem niższych stóp oprocentowania niż powszechnie stosowane na rynku lub zgodnie z którymi konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania lub z zastosowaniem innych warunków, które są korzystniejsze dla konsumenta niż powszechnie stosowane na rynku oraz stóp oprocentowania nie wyższych niż powszechnie stosowane na rynku. Przedmiotowe wyłączenie będzie miało zastosowanie np. do umów kredytu studenckiego, które uregulowane są w ustawie z dnia 17 lipca 1998 r. o pożyczkach i kredytach studenckich (Dz. U. Nr 108,

poz. 685, z późn. zm.). Do ich zaciągania mają prawo studenci szkół wyższych. Powodem wyłączenia zastosowania ustawy do tego rodzaju umów jest dokonywanie spłaty części należnych odsetek ze środków Funduszu Kredytów i Pożyczek Studenckich; odsetki spłacane ze środków Funduszu to odsetki należne w okresie studiów i w okresie między zakończeniem studiów a rozpoczęciem spłaty kredytu. Kredytobiorca rozpoczyna spłatę nie później niż dwa lata po zakończeniu studiów, w tym również studiów doktoranckich. Przepisy ustawy określają także zasady spłaty. Nie może ona trwać krócej aniżeli dwukrotność okresu, na jaki został udzielony, chyba że kredytobiorca wnioskuje o krótszy termin spłaty. Przepisy tej ustawy określają także możliwość częściowego lub całościowego umorzenia kredytu na zasadach określonych w ustawie, a oprocentowanie kredytów studenckich, które wynosi 0,75 stopy redyskontowej Narodowego Banku Polskiego, określane jest na podstawie rozporządzenia. Przedmiotowe wyłączenie jest zgodne z art. 2 ust. 2 lit. 1 dyrektywy.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawa będzie miała zastosowanie do umów o kredyt, których przedmiotem jest wierzytelność zabezpieczona hipoteką. Uzasadnienie objęcia tych kredytów jedynie częściowym zakresem zastosowania ustawy zostało omówione powyżej. Należy jednak wskazać, iż zakres, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 1 projektu ustawy, będzie miał zastosowanie do wszystkich kredytów zabezpieczonych hipoteką bez względu na ich wysokość.

W art. 4 ust. 2 pkt 2 projektu ustawy zawarto wyłączenie zastosowania ustawy do umów w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do jednego miesiąca. Jedynie w zakresie regulacji określonej w art. 17 ust. 4 projektu, ustawa będzie miała zastosowanie do ww. umów. Zgodnie z treścią art. 6 ust. 5 dyrektywy, w przypadku tego rodzaju umów kredytodawca lub pośrednik kredytowy będzie zobowiązany jedynie spełnić wymogi informacyjne, które zostały określone w art. 17 ust. 4 projektu ustawy. Dane te dotyczą stopy oprocentowania kredytu oraz warunków jej zmiany, całkowitej kwoty kredytu, rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania oraz informacji, że od konsumenta będzie można żądać w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu.

W art. 4 ust. 2 pkt 3 projektu ustawy określono zakres zastosowania ustawy do umów o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do trzech miesięcy lub na żądanie. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 2 ust. 3 dyrektywy.

W art. 4 ust. 2 pkt 4 projektu ustawy określono zakres stosowania ustawy do przekroczenia rozumianego jako każde inne niż kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, akceptowane przez kredytodawcę przekroczenie wysokości środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub kwoty udzielonego kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym. Do przekroczenia zastosowanie będą miały art. 34 i 39 projektu ustawy, odnoszące się do obowiązków informacyjnych kredytodawcy wobec konsumenta w czasie obowiązywania umowy rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, na którym następuje przekroczenie.

W art. 4 ust. 2 pkt 5 projektu ustawy określono zakres stosowania ustawy dotyczący umów przewidujących odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt, o ile postanowienia tej umowy nie są dla konsumenta mniej korzystne od postanowień zawartych w umowie, do której odnosi się umowa przewidująca odroczenie płatności lub sposobu spłaty. Zgodnie z art. 2 ust. 6 dyrektywy, w odniesieniu do tych umów państwa członkowskie mogą postanowić, że zastosowanie będą miały wyłącznie przepisy dotyczące m.in. reklamy, dostępu do baz danych, obowiązków udzielania informacji przed zawarciem umowy, formy umowy o kredyt, informacji dotyczącej stopy oprocentowania kredytu, przedterminowej spłaty kredytu i obowiązków dotyczących pośredników kredytowych. Przedmiotowe rozwiązanie zostało skonsultowane na etapie uzgadniania założeń do projektu ustawy ze środowiskiem finansowym. Opowiedziano się za możliwością częściowego stosowania przepisów projektowanej ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie, o którym stanowi art. 2 ust. 6 dyrektywy, do umów o kredyt przewidujących dokonanie między kredytodawcą a konsumentem uzgodnień dotyczących odroczenia płatności lub sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia. W sytuacji, gdy konsument spóźnia się ze spłatą swojego zobowiązania i uzgadnia z kredytodawcą warunki dokonywania dalszych spłat, stosowanie wszystkich przepisów dyrektywy nie jest możliwe. Zastosowania w takiej sytuacji nie będą miały m.in. przepisy dotyczące prawa do odstąpienia od umowy.

W art. 4 ust. 2 pkt 6 projektu ustawy określono zakres stosowania ustawy w odniesieniu do umów przewidujących odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt będących jednocześnie umowami o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do trzech miesięcy lub na żądanie.

Zgodnie z art. 4 ust. 3 projektu ustawy do umów o kredyt konsumencki nie stosuje się przepisów rozdziału I działu IV tytułu XI księgi trzeciej ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. Należy podkreślić, iż utrzymanie w mocy przepisów Kodeksu cywilnego o sprzedaży na raty stało się konieczne wobec nieobjęcia ustawą tych umów sprzedaży na raty, które podlegają wyłączeniu na podstawie art. 4 projektu. Do tych umów będą mieć zastosowanie przepisy art. 583 – 588 k.c.

Dodatkowo należy jednak podkreślić, iż do kwestii nieuregulowanych w ustawie znajdują również zastosowanie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.). W przypadku gdy kredytodawcą jest bank, zastosowanie znajdują również przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.), a w przypadku gdy kredytodawcą jest Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa, przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm.). Podobnie będzie w odniesieniu do umów o kredyt zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość, o których mowa w ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów i o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271, z późn. zm.). Należy jednak podkreślić, iż przepisy zawarte w ww. ustawach znajdują zastosowanie w przypadku braku regulacji zawartej w projekcie ustawy o kredycie konsumenckim.

W art. 5 projektu ustawy wprowadzono słowniczek pojęć w niej używanych.

W art. 5 pkt 1 projektu ustawy zdefiniowane zostało pojęcie konsumenta przez stosowne odesłanie do przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.). Na gruncie prawa polskiego definicja konsumenta znajduje się w art. 22¹ Kodeksu cywilnego. Zgodnie z tym przepisem konsumentem jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

W art. 5 pkt 2 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie kredytodawcy, przez którego rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu w jakiegokolwiek postaci. Kredytodawcą, w rozumieniu projektu ustawy, jest przedsiębiorca, o którym mowa

w przepisach Kodeksu cywilnego, a więc osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową. Kredytodawcą w rozumieniu ustawy będzie zatem również spółka prawa handlowego – zarówno osobowa, jak i kapitałowa, oraz wspólnicy spółki cywilnej, spółdzielnie itp. Należy podkreślić, iż definicja odwołująca się do definicji przedsiębiorcy zawartej w Kodeksie cywilnym obejmuje swym zakresem szerszy krąg podmiotowy niż zawarty w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm.). Podejmowanie i wykonywanie działalności gospodarczej we własnym imieniu należy rozumieć jako prowadzenie jej na własny rachunek i własne ryzyko przedsiębiorcy, z możliwością samodzielnego podejmowania przez niego decyzji dotyczących tej działalności. Prowadzenie działalności należy przy tym rozumieć jako działalność wykonywaną w rzeczywistości, niezależnie od tego, czy została ujawniona w rejestrze oraz ujęta w zakresie działalności danej osoby ujawnionym w jej akcie założycielskim.

W art. 5 pkt 3 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie pośrednika kredytowego, przez którego należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, innego niż kredytodawcę, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej uzyskuje korzyści majątkowe, w szczególności wynagrodzenie od konsumenta, dokonując czynności faktycznych lub prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem umowy o kredyt. Stanowi to implementację art. 3 lit. f dyrektywy.

W art. 5 pkt 4 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, przez który należy rozumieć umowę o kredyt, który kredytodawca udostępnia konsumentowi umożliwiając mu dysponowanie środkami pieniężnymi w wysokości przekraczającej środki pieniężne zgromadzone na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta; stanowi on implementację art. 3 lit. d dyrektywy.

W art. 5 pkt 5 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie przekroczenia rozumiane jako każde inne niż kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, akceptowane przez kredytodawcę przekroczenie wysokości środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub kwoty udzielonego kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym. Stanowi to implementację art. 3 lit. e dyrektywy i realizację założeń do ustawy o kredycie konsumenckim.

W art. 5 pkt 6 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie całkowitego kosztu kredytu rozumianego jako wszelkie koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu – z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Przez koszty usług dodatkowych należy rozumieć m.in. składki z tytułu umowy ubezpieczenia, które powinny być wliczone w całkowity koszt kredytu. Stanowi to implementację art. 3 lit. g dyrektywy.

W art. 5 pkt 7 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie całkowitej kwoty kredytu, rozumianej jako sumę wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępni konsumentowi. Stanowi to implementację art. 3 lit. l dyrektywy.

W art. 5 pkt 8 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta, rozumianej jako sumę całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. Stanowi to implementację art. 3 lit. h dyrektywy.

W art. 5 pkt 9 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie stopy referencyjnej. Należy przez to pojęcie rozumieć stopę określającą minimalne oprocentowanie podstawowych operacji otwartego rynku prowadzonych przez Narodowy Bank Polski, ogłaszaną przez Radę Polityki Pieniężnej w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego. Dyrektywa nie definiuje pojęcia stopy referencyjnej, ale się tym pojęciem posługuje. Właściwe wydaje się zatem zdefiniowanie tego pojęcia na użytek ustawy o kredycie konsumenckim. Definicja ta jest zbieżna z wyjaśnieniami Komisji Europejskiej w tym zakresie.

W art. 5 pkt 10 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie stopy oprocentowania kredytu. Należy przez to pojęcie rozumieć stopę oprocentowania wyrażoną jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane do całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym. Stanowi to implementację art. 3 lit. j dyrektywy.

W art. 5 pkt 11 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie stałej stopy oprocentowania kredytu. Należy przez to pojęcie rozumieć stopę oprocentowania określoną wyłącznie w umowie o kredyt, przy wykorzystaniu określonej stałej wartości procentowej wyrażonej na cały czas obowiązywania umowy lub w danych okresach obowiązywania umowy. Stopa oprocentowania kredytu uznawana zatem będzie za stałą jedynie w odniesieniu do tych okresów w czasie obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania kredytu zostaną

wyrażone wyłącznie przy użyciu stałej wartości procentowej uzgodnionej przez strony przy zawarciu umowy. Stanowi to implementację art. 3 lit. k dyrektywy.

W art. 5 pkt 12 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania – należy przez to pojęcie rozumieć całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym. Stanowi to implementację art. 3 lit. i dyrektywy.

W art. 5 pkt 13 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie umów o kredyt konsumencki zawieranych na odległość. Przez umowy te należy rozumieć umowy o kredyt konsumencki zawierane z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, o których mowa w ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

W art. 5 pkt 14 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie umowy o kredyt wiązany. Należy przez to rozumieć umowę o kredyt, z którego jest wyłącznie finansowane nabycie towaru lub usługi na podstawie innej umowy, a obie te umowy są ze sobą powiązane. Zgodnie z tymi umowami sprzedawca lub usługodawca udziela kredytu konsumentowi na nabycie towaru lub usługi od tego sprzedawcy lub usługodawcy, albo nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, który współpracuje ze sprzedawcą lub usługodawcą w związku z przygotowaniem lub zawarciem umowy o kredyt. Dotyczy to również umów, w których nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, a towar lub usługa jest szczegółowo określona w umowie. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 3 lit. n dyrektywy.

W art. 5 pkt 15 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie bazy danych. Należy przez to rozumieć instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. Nr 81, poz. 530).

W art. 5 pkt 16 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie oceny ryzyka kredytowego. Należy przez to rozumieć ocenę zdolności konsumenta do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami, w terminach określonych w umowie o kredyt konsumencki dokonywaną przez kredytodawcę.

W art. 5 pkt 17 projektu ustawy zdefiniowano pojęcie trwałego nośnika. Należy przez to rozumieć materiał lub urządzenie służące do przechowywania i odczytywania, przez czas niezbędny, informacji przekazanych konsumentowi w związku z umową o kredyt, pozwalające na odtworzenie tych informacji w postaci i formie, w jakiej zostały sporządzone lub przekazane. Zgodnie z zaproponowaną definicją w zakresie pojęcia trwałego nośnika będzie się mieścił zarówno papier, jak i elektroniczne nośniki danych. Stanowi to implementację art. 3 lit. m dyrektywy.

W art. 6 projektu ustawy określono zasady przeliczania wartości kredytów konsumenckich udzielanych w walucie obcej na walutę polską. Przyjęto zasadę, iż wartość takiego kredytu stanowi równowartość kwoty kredytu wyrażonej w walucie polskiej ustalonej przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia kwartału poprzedzającego dzień zawarcia umowy. Przyjęcie takiego rozwiązania przyczyni się do wyeliminowania pojawiających się praktyk podpisywania umowy w określonym dniu, tak aby z uwagi na różnice kursów waluty umowa nie była objęta zakresem obowiązywania ustawy o kredycie konsumenckim.

Obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego przed zawarciem umowy o kredyt

W rozdziale drugim projektu ustawy zawarte zostały przepisy określające szeroko rozumiane obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego przed zawarciem umowy o kredyt. Należy podkreślić, iż głównym celem nowych regulacji prawnych implementujących dyrektywę jest poszerzenie ochrony prawnej przysługującej konsumentom, którzy nie posiadając specjalistycznej wiedzy w zakresie rynku kredytowego, podpisują umowy o kredyt konsumencki z bankami i innymi instytucjami kredytowymi dysponującymi w tym zakresie nieporównywalnie większą wiedzą i doświadczeniem. Większość proponowanych rozwiązań ma na celu zlikwidowanie lub chociaż zmniejszenie asymetrii informacji przez zapewnienie konsumentom dostępu do bardziej przejrzystej, rzetelnej i pełniejszej informacji na temat oferty kredytu konsumenckiego, tak aby podejmowane przez konsumentów decyzje były jak najbardziej świadome i przeanalizowane. Prawidłowe wypełnienie przez kredytodawców i pośredników kredytowych nakładanych na nich obowiązków przed zawarciem umowy z konsumentem stanowi niezbędny element podwyższenia ochrony konsumenta w sektorze kredytów konsumenckich.

W art. 7 projektu ustawy uregulowano obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego dotyczące reklamy. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 4 dyrektywy, który stanowi, że wszystkie reklamy umów o kredyt podające stopę oprocentowania lub inne dane liczbowe odnoszące się do kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta zawierają katalog standardowych informacji, o których mowa w art. 4 ust. 2 dyrektywy. Zgodnie z dyrektywą standardowe informacje podawane w reklamie mają być podawane w sposób jasny, zwięzły i widoczny oraz na podstawie reprezentatywnego przykładu. Informacje te powinny obejmować szczegółowe określenie m.in. stopy oprocentowania kredytu, całkowitą kwotę kredytu, rzeczywistą roczną stopę oprocentowania czy też czas obowiązywania umowy. Tak szerokie spektrum informacji przedstawianej konsumentom umożliwia porównanie ofert różnych kredytodawców, ułatwiając dokonanie świadomego wyboru. Konsument posiadający poszerzoną wiedzę o ofercie będą w stanie dokonać wyboru oferty najkorzystniejszej w danej sytuacji i czasie. Potencjalnym skutkiem nowych regulacji w zakresie reklamy będzie wzmożona konkurencja kredytodawców na rynku, co przełoży się na wymierne korzyści ekonomiczne dla konsumentów i całej gospodarki. Należy podkreślić, iż przyjęcie rozwiązań wynikających z dyrektywy ma doprowadzić do stanu, w którym reklamy kredytu konsumenckiego w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej będą zawierały takie same – standardowe – informacje, co ułatwi konsumentom porównanie warunków, na jakich kredyt jest oferowany w kraju i za granicą. Jest to jeden z instrumentów służących wzmocnieniu zasady swobodnego przepływu kapitału przez zintensyfikowanie udzielania tzw. kredytów transgranicznych.

Z uwagi na powyższe, w projekcie ustawy dokonano znacznego rozszerzenia przepisu w art. 16 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, który nakłada na kredytodawcę obowiązek podawania jedynie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, wyliczonej od całkowitego kosztu kredytu, w przypadku gdy oferta lub reklama kredytu konsumenckiego zawiera jakiegokolwiek dane dotyczące kosztu kredytu. W art. 7 projektu ustawy ustanowiono natomiast zasadę, iż kredytodawca lub pośrednik kredytowy w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego zawierających dane dotyczące kosztu kredytu konsumenckiego jest zobowiązany podać konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny: stopę oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu, całkowitą kwotę kredytu i rzeczywistą roczną stopę oprocentowania. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje konsumentowi

w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego dodatkowo takie dane, jak czas obowiązywania umowy, całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta oraz wysokość rat, cenę towaru lub usługi oraz kwotę wszystkich zaliczek w przypadku umowy o kredyt przewidującej odroczenie płatności. Jeżeli do zawarcia umowy o kredyt konsumencki, na warunkach określonych w reklamie, niezbędne jest zawarcie umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia, a kosztu takiej umowy nie można z góry określić, kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny informację o tym obowiązku wraz z rzeczywistą roczną stopą oprocentowania. Obowiązek przekazywania ww. informacji w reklamach ma się przyczynić do uświadomienia konsumentowi rzeczywistego kosztu kredytu.

W art. 7 ust. 4 projektu ustawy dokonano implementacji art. 21 dyrektywy odnośnie do obowiązków informacyjnych pośredników kredytowych w zakresie informacji podawanych w reklamach. Zgodnie z projektem ustawy pośrednik kredytowy w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny informacje dotyczące zakresu umocowania do dokonywania czynności faktycznych lub prawnych i informację, czy pośrednik kredytowy współpracuje z kredytodawcami; a jeżeli tak, pośrednik kredytowy zobowiązany jest przekazać konsumentowi informację o nazwach kredytodawców, z którymi współpracuje (art. 7 ust. 5 projektu ustawy). Przekazanie tych informacji pomoże konsumentowi ocenić, czy oferta przedstawiona mu przez pośrednika kredytowego jest faktycznie najkorzystniejsza.

W art. 8 projektu ustawy określono zasadę, iż informacje, o których mowa w art. 7, kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje na podstawie reprezentatywnego przykładu, który określa warunki umowy o kredyt konsumencki, na których kredytodawca lub pośrednik kredytowy spodziewa się zawrzeć, co najmniej dwie trzecie umów danego rodzaju przy uwzględnieniu przez te umowy średniego okresu kredytowania, całkowitej kwoty kredytu i częstotliwości występowania na rynku umów danego rodzaju. W tym zakresie projekt ustawy wypełnia wskazówki dla państw członkowskich zawarte w motywie 19 dyrektywy.

Zgodnie z art. 8 ust. 3 projektu kredytodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany będzie gromadzić odpowiednie dane w celu ustalenia na ich podstawie reprezentatywnego przykładu.

Odnosząc się do art. 9 projektu ustawy należy podkreślić, iż nakłada on na kredytodawcę, przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki, obowiązek oceny ryzyka kredytowego konsumenta. Ustawodawca unijny wprowadził w art. 8 dyrektywy obowiązek badania zdolności kredytowej przez kredytodawców. Zgodnie z art. 8 ust. 1 dyrektywy państwa członkowskie zapewniają przeprowadzanie przez kredytodawcę przed zawarciem umowy o kredyt oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie wystarczających informacji przekazanych w stosownych przypadkach przez konsumenta oraz, w razie konieczności, na podstawie informacji uzyskanych z odpowiedniej bazy danych. Zatem ustawodawca unijny w art. 8 dyrektywy wprowadził obowiązek badania zdolności kredytowej wskazując, jakie źródła powinny być brane pod uwagę przy ocenie zdolności kredytowej. Jednym z czynników, który należy brać pod uwagę, są informacje uzyskane na podstawie dostępu do baz danych. Celem wprowadzenia obowiązkowej procedury sprawdzenia zdolności kredytowej jest ochrona konsumentów przed zaciąganiem zobowiązań, których nie będą w stanie spłacić. Konsument posiadający ograniczoną wiedzę na temat finansów oraz konsekwencji wynikających z nadmiernego zadłużenia i niemożności regulowania wymagalnych wierzytelności są narażeni na popadnięcie w pułapkę zadłużenia. Wprowadzenie proponowanych rozwiązań może odnieść korzystny dla konsumentów efekt, zapobiegając nieświadomemu i nadmiernemu zadłużeniu.

Należy podkreślić, iż konsument zobowiązany jest do przedstawienia, na żądanie kredytodawcy, dokumentów i informacji niezbędnych do dokonania oceny ryzyka kredytowego.

Zgodnie z art. 9 ust. 4 projektu ustawy, w przypadku gdy kredytodawcą jest bank, ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest zgodnie z art. 1 – 3 tego artykułu oraz z uwzględnieniem obowiązków wynikających z art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Należy podkreślić, iż dyrektywa posługuje się pojęciem zdolności kredytowej. W toku prac nad założeniami do ustawy o kredycie konsumenckim analizowano, czy możliwe jest przejście pojęcia zdolności kredytowej z obecnie obowiązującego w prawie bankowym do ustawy o kredycie konsumenckim, tak aby nie powodowało to wątpliwości interpretacyjnych i zapewniło właściwą implementację przepisu art. 8 dyrektywy. Pojęcie zdolności kredytowej funkcjonuje już w prawie polskim od wielu lat. Po raz pierwszy obowiązek badania zdolności kredytowej przez polskie banki został określony w art. 26 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. – Prawo bankowe, zgodnie z którym przy zawieraniu umów kredytowych bank miał kierować się oceną zdolności kredytodawcy do spłaty

zaciągniętego kredytu, a kontrolując wykorzystywanie udzielonego kredytu, mógł żądać od kredytobiorców przedstawienia informacji i dokumentów niezbędnych do oceny ich sytuacji gospodarczej i finansowej. Podczas długoletniej praktyki obrotu bankowego doktryna wypracowała poglądy odnoszące się do interpretacji pojęcia zdolności kredytowej w rozumieniu prawa bankowego. Badanie zdolności kredytowej jest obowiązkiem wynikającym z art. 70 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe. Do prawidłowej realizacji obowiązku określonego w tym przepisie, zdolność kredytowa powinna być badana nie tylko na podstawie analizy bieżącej sytuacji finansowej kredytobiorcy, ale także na podstawie oceny stanu dotychczasowego wywiązania się ze zobowiązań wobec banków, co pozwala na zbudowanie znacznie bardziej rzetelnej, obiektywnej i sprawiedliwej oceny klienta.

Kredytodawcami w rozumieniu nowej dyrektywy są, poza bankami, także inne instytucje finansowe, a nawet osoby fizyczne. Przyjęcie zatem w ustawie o kredycie konsumenckim pojęcia zdolności kredytowej w rozumieniu art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, a w konsekwencji rozumienia tego pojęcia na gruncie prawa bankowego, doprowadziłoby do narzucenia przesłanek badania zdolności kredytowej także na podmioty inne niż banki. Dyrektywa nie wskazuje, co należy rozumieć pod pojęciem zdolności kredytowej, wskazuje natomiast instrumenty, z których kredytodawcy mogą skorzystać przy dokonywaniu jej oceny. Przepis art. 8 dyrektywy umożliwia, aby kredytodawca badał zdolność kredytową m.in. na podstawie informacji uzyskanych z baz danych. Obecnie w Polsce bazami danych, które dysponują historią kredytową konsumentów, jest Biuro Informacji Kredytowej S.A. oraz System Bankowy Rejestr, natomiast biura informacji gospodarczej działające w oparciu o ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych nie posiadają historii kredytowej konsumentów, co wynika wprost z art. 29 ust. 2 tej ustawy, który stanowi, iż w przypadku całkowitego zaspokojenia zobowiązania, jego wygaśnięcia lub odroczenia jego wykonania przedsiębiorca jest obowiązany niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 14 dni, zażądać od biura informacji gospodarczej usunięcia przekazanych informacji. Dodatkowo należy podkreślić, iż obowiązek badania zdolności kredytowej w rozumieniu ustawy – Prawo bankowe jest obowiązkiem publicznoprawnym, zastrzeżonym aktualnie dla banków oraz instytucji kredytowych w rozumieniu art. 4 tej ustawy, a jego wykonanie jest poddane ścisłemu nadzorowi. Przepis art. 21 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych stanowi, iż biura informacji gospodarczej mogą przechowywać informacje gospodarcze dotyczące dłużników niebędących

konsumentami w brzmieniu sprzed dokonania ich aktualizacji. Informacje te będą stanowiły informacje archiwalne i będą mogły być przetwarzane dla celów statystycznych. W związku z tym, Biura Informacji Gospodarczej wciąż nie będą uprawnione do przechowywania informacji, które gromadzą o konsumentach. Mając powyższe na uwadze, aby zapewnić właściwą implementację art. 8 dyrektywy, zgodnie z założeniami do ustawy o kredycie konsumenckim, zdecydowano o wprowadzeniu pojęcia oceny ryzyka kredytowego konsumenta, które swoim zakresem obejmie przesłanki ww. przepisu dyrektywy.

Zgodnie z art. 10 projektu ustawy, w przypadku gdy kredytodawca odmówi konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego na podstawie sprawdzenia w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy, kredytodawca niezwłocznie przekazuje konsumentowi bezpłatną informację o wynikach tego sprawdzenia oraz wskazuje bazę danych, w której tego sprawdzenia dokonano. Pozwoli to konsumentowi zwrócić się do wskazanej bazy danych o przedstawienie informacji w niej figurujących dotyczących jego osoby. Obowiązek informowania konsumentów o odmowie udzielenia kredytu po uzyskaniu informacji z bazy danych wynika z art. 9 ust. 2 dyrektywy.

W założeniach do projektu ustawy wskazano na potrzebę zapewnienia, aby obowiązek informacyjny o odmowie udzielenia kredytu nie utrudniał realizacji bardziej istotnych założeń, takich jak walka z przestępczością czy finansowanie terroryzmu. Wskazano, że ustawodawca krajowy powinien również przewidzieć wprost w ustawie wyjątek od zasady informowania konsumenta o odmowie udzielenia kredytu, tak jak czyni to art. 9 ust. 3 dyrektywy. Należy jednak wskazać, iż tego rodzaju informacje nie są gromadzone przez bazy danych w rozumieniu art. 5 pkt 15 projektu ustawy, zatem nie wydaje się konieczne wprowadzanie przewidzianych w założeniach regulacji do projektu ustawy.

Zgodnie z treścią art. 11 projektu ustawy kredytodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany jest przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki udzielić konsumentowi wyjaśnień dotyczących treści informacji przekazanych przed zawarciem umowy oraz postanowień zawartych w umowie w sposób umożliwiający konsumentowi podjęcie decyzji dotyczącej umowy o kredyt konsumencki. Przedmiotowa regulacja stanowi implementację art. 5 ust. 6 dyrektywy, który wskazuje, że państwa członkowskie powinny zapewnić, by kredytodawcy i pośrednicy kredytowi udzielali konsumentowi odpowiednich wyjaśnień w odpowiednich przypadkach, przez objaśnienie informacji udzielanych przed zawarciem

umowy zgodnie z informacjami, które znajdują się w formularzu informacyjnym, głównych cech proponowanych produktów oraz skutków dla konsumenta, jakie mogą one za sobą pociągać, w tym skutków zaległości w spłacie, tak by konsument mógł ocenić, czy proponowana umowa o kredyt jest dostosowana do jego potrzeb i sytuacji finansowej. Państwa członkowskie mogą ustalić tryb i zakres takiej pomocy w zależności od konkretnych okoliczności, w jakich umowa o kredyt jest oferowana. Projektowane brzmienie art. 11 ustawy ma zapewnić udzielanie przez kredytodawców i pośredników kredytowych konsumentom wyjaśnień w zakresie poszczególnych postanowień umowy. Objasnienia powinny odnosić się w szczególności do treści informacji przekazanych przed zawarciem umowy oraz postanowień zawartych w umowie. Objasnienia powinny stanowić dodatkową pomoc umożliwiającą konsumentowi podjęcie decyzji dotyczącej umowy o kredyt konsumencki. Kredytodawca i pośrednik kredytowy ma zatem obowiązek wyjaśnić konsumentowi postanowienia umowy, którą konsument zamierza zawrzeć, tak aby konsument sam mógł dokonać oceny danej oferty.

Zgodnie z art. 12 projektu ustawy konsument ma prawo do otrzymania, na wniosek, bezpłatnego projektu umowy o kredyt konsumencki pod warunkiem, że w ocenie kredytodawcy lub pośrednika kredytowego konsument spełnia warunki do udzielenia mu kredytu konsumenckiego przez tego kredytodawcę lub pośrednika kredytowego. Uprawnienie konsumenta do żądania projektu umowy stanowi dodatkowy element mający zapewnić podjęcie przemyślanej decyzji co do zawarcia umowy przez konsumenta. Projekt ten powinien zawierać dane konsumenta oraz wszystkie warunki, na których kredyt mógłby zostać udzielony.

W art. 13 projektu ustawy dokonano implementacji art. 5 dyrektywy określającej obowiązki informacyjne kredytodawcy i pośrednika kredytowego przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Dyrektywa w art. 5 ust. 1 wskazuje, że w stosownym czasie przed związaniem się konsumenta umową o kredyt lub ofertą kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi – na podstawie warunków kredytu zaproponowanych przez kredytodawcę, a także, w stosownych przypadkach, zgodnie z preferencjami określonymi przez konsumenta i informacjami przez niego przekazanymi – informacje potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt. Informacje te, w formie papierowej lub na

innym trwałym nośniku, powinny zostać przekazane przy użyciu standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego stanowiącego załącznik do dyrektywy. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy będzie zobowiązany do przedstawienia konsumentowi informacji przedkontraktowych na innym trwałym nośniku przy użyciu formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego. Istotnym problemem było wskazanie momentu, w którym konsument powinien otrzymać informacje przedkontraktowe. Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej, ustawodawca krajowy może przyjąć termin otwarty na interpretację i konkretyzację np. przy użyciu formuły „w stosownym czasie” bądź wprowadzić szczegółowe rozwiązanie, wskazując, w jakim konkretnie okresie kredytodawca bądź pośrednik kredytowy jest zobowiązany udzielić konsumentowi informacji przed zawarciem umowy. Po przeprowadzeniu konsultacji i analiz tego problemu w toku uzgadniania projektu założeń do ustawy o kredycie konsumenckim uznano, iż doprecyzowanie czasu przez wskazanie liczby dni, w jakim informacje otrzymywałby konsument przed zawarciem umowy o kredyt mogłoby spowodować negatywne skutki dla konsumentów przez utrudnienie im dostępu do produktu w odpowiednim czasie. Zatem zasadne jest przyjęcie rozwiązania, w którym konsument otrzymywałby informacje przed zawarciem umowy w czasie, w którym mógłby on szczegółowo zapoznać się z warunkami i kosztami kredytu oraz zobowiązaniami, które będą na nim ciążyć, w przypadku gdy dojdzie do zawarcia umowy. Spełnienie obowiązku przekazania informacji wskazanych w art. 13 projektu ustawy nastąpi, jeżeli kredytodawca lub pośrednik kredytowy prześlą konsumentowi poprawnie wypełniony formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy. Informacje przekazywane na formularzu informacyjnym pozwolą konsumentowi na zapoznanie się z podstawowymi warunkami, na jakich oferowany jest kredyt konsumencki. Konsument, otrzymując formularz informacyjny na etapie przedkontraktowym, będą mogli się z nim zapoznać np. w domu, a więc w warunkach, które pozbawione są czynników wywołujących potencjalną presję na konsumenta, takich jak obecność pracownika kredytodawcy lub pośrednika kredytowego, obecność innych osób znajdujących się w lokalu przedsiębiorcy, a także bez presji czasu. W przedmiotowym formularzu kredytodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany będzie podać konsumentowi na trwałym nośniku dane określone w art. 13 ust. 1 projektu ustawy.

Należy podkreślić, iż zgodnie z art. 13 ust. 2 projektu ustawy przed zawarciem umowy o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności kredytodawca lub pośrednik kredytowy

zobowiązany będzie podać konsumentowi na trwałym nośniku dane wymienione w art. 13 ust. 1 ustawy oraz opis i cenę towaru lub usługi.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 projektu ustawy kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane wymienione w art. 13, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego. Wzór formularza określa załącznik nr 1 do ustawy. Wzór formularza jest objęty maksymalną harmonizacją w celu zapewnienia we wszystkich państwach członkowskich względnej jednolitości nie tylko co do treści, ale również formy przekazu informacji przed zawarciem umowy. Pozwoli to konsumentowi na łatwe porównanie ofert kredytowych również w stosunku do ofert z różnych państw członkowskich. W założeniach do projektu ustawy wskazano, iż wzór formularzy, o których mowa w art. 14 ust. 1, art. 19 ust. 1 i art. 23 projektu ustawy, zostanie określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie ustawy o kredycie konsumenckim. Jednakże w toku uzgodnień uznano, iż określenie wzorów formularzy w załączniku do ustawy przyczyni się do zapewnienia większej spójności między informacjami zawartymi w formularzach a zakresem tych informacji wskazanym w ustawie. Pozwoli to również na wcześniejsze zapoznanie się z tymi wzorami przez kredytodawców, pośredników kredytowych oraz samych konsumentów.

Zgodnie z art. 14 ust. 2 projektu ustawy obowiązku przekazania danych na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego nie stosuje się do dostawców towarów i usług, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności pomocniczej. W takich przypadkach obowiązek ten będzie spoczywał na kredytodawcy. Przepis ten stanowi implementację art. 7 dyrektywy.

Zgodnie z art. 15 projektu ustawy, w przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki jest zawierana na wniosek konsumenta przy użyciu środka porozumiewania się na odległość, który nie pozwala na przekazanie danych zgodnie z art. 13, kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi te dane niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt konsumencki na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego. W przypadku przekazywania konsumentowi informacji w formie głosowych komunikatów telefonicznych kredytodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany jest przekazać konsumentowi dane określone w art. 15 ust. 2 projektu ustawy. Z uwagi na ograniczone możliwości przekazywania informacji przy użyciu środka porozumiewania się na odległość

konieczne było ograniczenie katalogu informacji przekazywanych konsumentowi przed zawarciem umowy.

W art. 16 projektu ustawy dokonano implementacji art. 5 ust. 1 ostatnie zdanie dyrektywy. Przepis dyrektywy wskazuje, iż kredytodawca lub pośrednik kredytowy może przekazać konsumentowi przed zawarciem umowy o kredyt, na trwałym nośniku, dodatkowo dane inne niż przekazywane na podstawie art. 5 ust. 1 dyrektywy łącznie z właściwym formularzem informacyjnym. Przedmiotowa regulacja ma zapewnić, aby konsument otrzymał łącznie wszystkie informacje przekazywane mu przed zawarciem umowy, zarówno te wynikające z art. 13 projektu ustawy, jak i te, które sam kredytodawca lub pośrednik kredytowy chce przekazać konsumentowi.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 projektu ustawy kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, zobowiązany jest podać konsumentowi, na trwałym nośniku dane, o których mowa w art. 13 ust. 1. W ust. 2 – 4 określono szczególne przypadki umów o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym spłacanym na żądanie, w terminie do jednego miesiąca i w terminie do trzech miesięcy. Zgodnie z dyrektywą oraz założeniami do projektu ustawy zakres informacji przekazywanych w przypadku tych umów jest znacznie ograniczony.

Zgodnie z art. 17 ust. 2 projektu ustawy kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do trzech miesięcy zobowiązany jest podać konsumentowi, na trwałym nośniku, dane określone w tym przepisie. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 2 ust. 4 dyrektywy.

Zgodnie z art. 17 ust. 3 projektu ustawy kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, który jest spłacany przez konsumenta na żądanie, zobowiązany jest podać konsumentowi, na trwałym nośniku, dane określone w tym przepisie. W przypadku tego przepisu zgodnie z założeniami do projektu ustawy o kredycie konsumenckim w projekcie ustawy skorzystano z opcji krajowej, o której mowa w art. 6 ust. 2 dyrektywy, i zdecydowano o braku obowiązku podawania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania kredytu w rachunku bieżącym spłacanym na żądanie lub w terminie trzech miesięcy. Podawanie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przy tego rodzaju kredytach jest trudne i może wprowadzać konsumentów

w błąd, ponieważ nieznana jest ilość i wysokość spłat, ani też kwota kredytu, z którego konsument ostatecznie skorzysta.

W art. 17 ust. 4 projektu ustawy wskazano, jakie informacje kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do jednego miesiąca, zobowiązany będzie podać konsumentowi, na trwałym nośniku.

W art. 18 projektu ustawy wskazano, jakie informacje kredytodawca lub pośrednik kredytowy, przed zawarciem umowy o kredyt, przewidującej odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt, zobowiązany będzie podać konsumentowi, na trwałym nośniku.

Zgodnie z projektowanym brzmieniem art. 19 ust. 1 ustawy, w przypadku umów o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umów o kredyt przewidujących odroczenie płatności lub sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt, kredytodawca lub pośrednik kredytowy może przekazać konsumentowi dane na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, którego wzór określa załącznik nr 2 do ustawy. Podobnie jak w art. 6 ust. 2 dyrektywy w przypadku ww. umów nie ma bezwzględnego obowiązku przekazywania danych na formularzu informacyjnym, którego wzór określa załącznik nr 2 do ustawy.

Zgodnie z art. 19 ust. 2 projektu ustawy w przypadku dostawców towarów i usług, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności pomocniczej, obowiązek przekazania danych będzie spoczywał na kredytodawcy.

Art. 20 projektu ustawy stanowi, iż w przypadku gdy umowa o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym jest zawierana na wniosek konsumenta przy użyciu środka porozumiewania się na odległość, który nie pozwala na przekazanie danych w sposób określony w art. 17 ust. 2 – 4 oraz w art. 19, kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza konsumentowi niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 1 – 3, 5, 6 i 15 informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta, a także informację o opłatach stosowanych od chwili zawarcia umowy oraz warunkach ich zmiany.

W przypadku gdy informacja przekazywana jest konsumentowi w formie głosowych komunikatów telefonicznych, a konsument wnosi o niezwłoczne udostępnienie kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, kredytodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany będzie przekazać konsumentowi informacje określone w tym przepisie. Z uwagi na ograniczone możliwości przekazywania informacji przy użyciu środka porozumiewania się na odległość, zgodnie z postanowieniami dyrektywy, dokonano ograniczenia katalogu informacji przekazywanych konsumentowi przed zawarciem umowy.

Zgodnie z art. 21 ust. 1 projektu ustawy, jeżeli umowa o kredyt przewidująca odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt, jest zawierana na wniosek konsumenta przy użyciu środka porozumiewania się na odległość, który nie pozwala na przekazanie danych zgodnie z art. 18 i 19, kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza konsumentowi te dane niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt.

Przepis art. 21 ust. 2 projektu ustawy określa, jakie informacje należy przekazać konsumentowi w formie głosowych komunikatów telefonicznych, dotyczących umowy przewidującej odroczenie płatności lub sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt.

Z uwagi na ograniczone możliwości przekazywania informacji w formie głosowych komunikatów telefonicznych konieczne było ograniczenie katalogu informacji przekazywanych konsumentowi przed zawarciem umowy.

Odnosząc się do brzmienia art. 22 projektu ustawy należy wskazać, iż zgodnie z założeniami do projektu ustawy przyjęto rozwiązanie zapewniające wysoki poziom ochrony konsumenta, który zawiera umowę kredytu zabezpieczonego hipoteką. Z analizy przeprowadzonej w toku uzgodnień założeń do projektu ustawy wynika, że obowiązujące obecnie Rekomendacja S II, Rekomendacja M, opracowane przez Komisję Nadzoru Finansowego, odnoszą się bezpośrednio do sytuacji konsumenta na rynku kredytów hipotecznych. Przykładem mogą być postanowienia Rekomendacji S II, które znajdują się w punkcie V pt. „Relacje z klientami” i realnie wpływają na stosunki pomiędzy bankiem i konsumentem, regulują m.in. elementy, które powinna zawierać umowa o kredyt hipoteczny poza tymi, które wskazane są w art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Stosowanie postanowień rekomendacji nadzorowane jest przez Komisję Nadzoru

Finansowego, jednakże przepisy ustawy – Prawo bankowe w pewnym zakresie ograniczają możliwość oddziaływania tej instytucji. Stosownie do art. 138 ust. 7 tej ustawy, środki podejmowane w ramach nadzoru nie mogą naruszać umów zawartych przez bank z klientami, w tym również z osobami posiadającymi status konsumenta. Zasada zawarta w art. 138 ust. 7 ustawy – Prawo bankowe uniemożliwia Komisji Nadzoru Finansowego nakładanie na bank (w wydawanych decyzjach czy zaleceniach) obowiązku zmiany treści zawartej przez bank umowy, jej rozwiązania, względnie zawarcia nowej umowy. Zatem w sytuacji, w której bank naruszyłby postanowienia Rekomendacji S II np. w odniesieniu do umownych obowiązków informacyjnych wobec konsumenta, ograniczone są możliwości kwestionowania takich działań banku, z uwagi na niewiążący charakter tego typu regulacji. W toku prac nad założeniami do nowej ustawy o kredycie konsumenckim poddano analizie obowiązujące zasady przekazywania informacji przekazywanych klientom hipotecznym oraz możliwość wprowadzenia jednolitego, spójnego zakresu informacji udzielanych konsumentom zawierającym umowy o kredyt hipoteczny.

Zakres informacji, które kredytodawca lub pośrednik kredytowy będzie zobowiązany przekazać konsumentowi przed zawarciem umowy o kredyt zabezpieczony hipoteką określa art. 22 projektu ustawy. Szczegółowe wyliczenie informacji, które znajdują się w formularzu informacyjnym kredytu zabezpieczonego hipoteką, którego wzór określa załącznik nr 3 do ustawy, ma na celu umożliwienie konsumentowi dokładne zorientowanie się w faktycznym koszcie kredytu, który przy kredytach zabezpieczonych hipoteką może niejednokrotnie przewyższać wartość nieruchomości, zwłaszcza przy kredytowaniu 100 % wartości nieruchomości. Pozwoli to na podjęcie bardziej przemyślanej decyzji w kwestii zawarcia umowy o kredyt zabezpieczony hipoteką.

W zakresie wzoru formularza informacyjnego dotyczącego kredytu zabezpieczonego hipoteką, którego wzór zgodnie z art. 23 projektu określa załącznik nr 3 do ustawy, ustawodawca krajowy dysponuje swobodą dotyczącą zakresu informacji umieszczonych w tym formularzu. W toku prac nad projektem uznano, iż właściwe jest zapewnienie możliwie jednolitej formy wszystkich formularzy, co pozwoli konsumentom na łatwiejsze wyszukanie zawartych w nich informacji.

Odnosząc się do przepisów dotyczących ustalenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, określonych w art. 24 i 25 projektu ustawy, należy podkreślić, iż w celu

zapewnienia konsumentom wysokiego poziomu ochrony, a także wspierania funkcjonowania rynku wewnętrznego w Unii Europejskiej ustawodawca unijny podjął próbę ujednoczenia wzoru i założeń służących obliczaniu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Dotychczasowa praktyka stosowania wzoru do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania z dyrektywy 87/102/EWG z dnia 22 grudnia 1986 r. wykazała, iż pomimo ustalenia jednolitego wzoru matematycznego, rzeczywista roczna stopa oprocentowania nie jest w pełni porównywalna w całej Unii Europejskiej. W poszczególnych państwach członkowskich przy jej ustalaniu brane są obecnie pod uwagę różne składniki kosztów. Należy podkreślić, iż przedmiotowe przepisy ustawy wymagają maksymalnej harmonizacji z dyrektywą. Zgodnie z art. 24 projektu ustawy kredytodawca lub pośrednik kredytowy ustala rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, na podstawie informacji dotyczących co najmniej jednego ze składników preferowanego przez konsumenta kredytu, w szczególności co do czasu obowiązywania umowy o kredyt konsumencki lub całkowitej kwoty kredytu. Rzeczywista stopa oprocentowania ustalana jest na podstawie informacji konsumenta z uwzględnieniem rodzaju kredytu, jaki konsument chce otrzymać. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 19 ust. 2 dyrektywy. W przypadku gdy konsument nie udzieli ww. informacji, kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, na podstawie reprezentatywnego przykładu. Przepisy dotyczące ustalenia reprezentatywnego przykładu będą w tym przypadku stosowane odpowiednio. Przy ustalaniu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania kredytodawca lub pośrednik kredytowy uwzględnia całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, z wyłączeniem opłat z tytułu niewykonania swoich zobowiązań wynikających z umowy o kredyt oraz opłat innych niż cena nabycia towaru lub usługi, które konsument zobowiązany jest ponieść bez względu na sposób finansowania tego nabycia oraz koszty prowadzenia rachunku, z którego realizowane są spłaty, oraz koszty przelewów i wpłat na ten rachunek, a także inne koszty związane z tymi transakcjami, chyba że otwarcie rachunku nie jest obowiązkowe, a koszty rachunku zostały w sposób jasny, zrozumiały i widoczny podane w umowie o kredyt lub innej umowie zawartej z konsumentem. Przedmiotowy wymóg wynika z art. 25 ust. 2 dyrektywy. W art. 25 ust. 2 projektu ustawy dokonano implementacji art. 19 ust. 4 dyrektywy. Ustanowiono zasadę, że w przypadku gdy z postanowień umowy o kredyt wynika możliwość zmiany stopy oprocentowania kredytu i opłat uwzględnianych przy ustalaniu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, których nie można określić w chwili dokonywania obliczenia, przyjmuje się założenie, że stopa oprocentowania kredytu i te opłaty pozostaną niezmienione

przez cały czas obowiązywania umowy o kredyt. Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, wyrażoną w postaci całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym, kredytodawca lub pośrednik kredytowy oblicza zgodnie ze wzorem matematycznym określonym w załączniku nr 4 do ustawy. W załączniku określono również założenia, które przyjmuje się w celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Przyjmuje się, iż ustalając rzeczywistą roczną stopę oprocentowania umowa o kredyt będzie obowiązywać przez czas, na który została zawarta, oraz że kredytodawca i konsument wypełnią zobowiązania wynikające z umowy o kredyt w terminach określonych w tej umowie. Uznaje się również, iż wypłacane i spłacane przez strony raty kredytu umowy o kredyt konsumencki nie muszą być równe ani nie muszą być płacone w równych odstępach czasu oraz że datą początkową będzie data pierwszej wypłaty raty kredytu. Załącznik również wskazuje, iż odstępy czasu między datami używanymi w obliczeniach wyrażone będą w latach lub w ułamkach roku, przy czym rok liczy 365 dni, a w przypadku lat przestępnych 366 dni, 52 tygodnie lub dwanaście równych miesięcy. Przyjmuje się, że miesiąc ma 30,41666 dni. Wynik obliczeń podaje się z dokładnością do co najmniej jednego miejsca po przecinku, przy czym jeżeli cyfra występująca po wybranym przez obliczającego miejscu po przecinku jest mniejsza niż 5, cyfrę tę pomija się, gdy zaś jest większa albo równa 5, cyfrę poprzedzającą zwiększa się o 1. Zgodnie z art. 19 ust. 5 dyrektywy, jeżeli jest to niezbędne, w celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przyjmuje się założenia dodatkowe, które również zostały określone w załączniku nr 4 do ustawy.

W art. 26 projektu ustawy dokonano implementacji art. 5 ust. 5 dyrektywy, który stanowi, że w przypadku gdy zgodnie z postanowieniami umowy o kredyt, płatności dokonywane przez konsumenta nie są niezwłocznie zaliczane do spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na zasadach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, kredytodawca lub pośrednik kredytowy, przekazując informacje udzielane przed zawarciem umowy, powinien w nich zawrzeć jasne i zwięzłe stwierdzenie, że taka umowa o kredyt nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie. Pozwoli to konsumentowi precyzyjniej ocenić zasady spłaty kredytu.

Przepis art. 27 projektu ustawy nakłada na kredytodawcę lub pośrednika kredytowego obowiązek udostępniania informacji o wysokości stopy referencyjnej w lokalu służącym do obsługi konsumenta, jeżeli zawiera z konsumentem umowę o kredyt, zgodnie z którą wysokość stopy oprocentowania kredytu uzależniona jest od wysokości stopy referencyjnej określającej minimalne oprocentowanie podstawowych operacji otwartego rynku prowadzonych przez Narodowy Bank Polski, ogłaszanej przez Radę Polityki Pieniężnej w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.

W zakresie regulacji dotyczących obowiązków pośredników kredytowych zawartych w art. 7 ust. 3 i art. 28 projektu ustawy państwa członkowskie mają względną swobodę utrzymywania lub wprowadzania dodatkowych obowiązków spoczywających na pośrednikach kredytowych, włącznie z warunkami, na których pośrednik kredytowy może żądać opłat od konsumenta, który zwrócił się do niego o świadczenie usługi. Stanowi o tym motyw 17 dyrektywy. Obecnie pośrednictwo finansowe w Polsce obejmuje swoim zakresem usługi pośrednictwa i doradztwa finansowego. Dotyczy wielu różnych produktów finansowych, w tym ubezpieczeniowych, oraz planowania finansowego. Jest to bardzo duża i wciąż dynamicznie rosnąca liczebnie grupa podmiotów. Przedsiębiorcy wykonujący usługi tak rozumianego pośrednictwa to najczęściej organizatorzy sprzedaży produktów finansowych pod jedną firmą – marką handlową, których główną domeną jest pośrednictwo kredytowe. Organizacja sprzedaży polega na zapewnieniu dostaw odpowiednich produktów finansowych do sprzedaży, wsparciu sprzedaży, ustaleniu z dostawcą produktów finansowych warunków wynagrodzenia, nadzorowania i monitorowania sprzedaży na rzecz dostawców i relacji związanych z dostawą. Pośrednicy finansowi najczęściej sprzedają produkty finansowe za wynagrodzeniem pobieranym od dostawców produktów, jakkolwiek w okresie ostatnich kilkunastu miesięcy rozwijana jest także działalność pośrednictwa polegająca na doradztwie w zakresie produktów finansowych, za które pobierane jest wynagrodzenie od kupującego. Do chwili obecnej polskie prawo nie przewidywało żadnych regulacji, odnoszących się do pośredników finansowych, w tym także kwestii dotyczących nadzoru, poza ustawą z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 124, poz. 1154, z późn. zm.), która wprowadziła zasady wykonywania pośrednictwa jedynie w zakresie ubezpieczeń osobowych i majątkowych. Zgodnie z art. 21 dyrektywy oraz założeniami do projektu ustawy o kredycie konsumenckim wprowadzono regulacje określone w art. 7 ust. 3 i art. 28 projektu ustawy. Zgodnie z art. 28 ust. 1 przed zawarciem umowy

o kredyt, pośrednik kredytowy jest zobowiązany przekazać konsumentowi, na trwałym nośniku, informacje dotyczące zakresu umocowania do dokonywania czynności faktycznych lub prawnych oraz informację, czy pośrednik kredytowy współpracuje z kredytodawcami. Konsument powinien również zostać poinformowany o wysokości ewentualnych kosztów za czynności faktyczne lub prawne związane z przygotowaniem, oferowaniem, zawieraniem umowy o kredyt, które pośrednik kredytowy otrzymuje od konsumenta. Pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi również informację, czy pośrednik kredytowy otrzymuje wynagrodzenie od kredytodawcy. Realizacja obowiązków nałożonych w tym przepisie na pośredników kredytowych ma zapewnić konsumentowi informację, czy pośrednik kredytowy, przedstawiając mu oferty określonych kredytodawców, przedstawia mu faktycznie najkorzystniejsze oferty dostępne na rynku, czy też może przedstawia mu oferty tych kredytodawców, z którymi łączy go dodatkowe powiązania np. w obrębie tej samej grupy kapitałowej. Pośrednik kredytowy powinien poinformować kredytodawcę o wysokości wymaganego przez niego wynagrodzenia przed przyjęciem zlecenia. Jest to konieczne, aby kredytodawca mógł obliczyć rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, ponieważ koszty pośrednictwa wpływają na jej kalkulację.

Umowa o kredyt

W art. 29 ust. 1 projektu ustawy zawarto regulację, iż umowa o kredyt konsumencki powinna mieć formę pisemną, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. Należy podkreślić, iż zgodnie z treścią dyrektywy umowy o kredyt sporządza się w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku. Wszystkie umawiające się strony otrzymują egzemplarz umowy o kredyt. Przepis ten pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich przepisów krajowych, dotyczących ważności umów o kredyt, które są w zgodzie z prawem unijnym. Obecnie obowiązująca dyrektywa 87/102/EWG o kredycie konsumenckim stanowi w art. 4 ust. 1, że umowa o kredyt konsumencki sporządzana jest na piśmie. W doktrynie wyrażany jest pogląd, że w tym wypadku chodzi o formę pisemną, wymagającą złożenia przez strony swoich oświadczeń na piśmie i opatrzenia ich własnoręcznym podpisem. Zmiany w tym zakresie wprowadziła dyrektywa 2000/31/WE o handlu elektronicznym. Przepis art. 9 ust. 1 tej dyrektywy nakazuje państwom członkowskim zapewnić możliwość zawierania umów za pomocą środków elektronicznych. Postanowienia tej dyrektywy muszą pozostać bez uszczerbku dla ochrony konsumentów przewidzianej w aktach prawa unijnego. Na etapie

uzgadniania założeń do projektu ustawy rozważano zatem, czy możliwe jest zachowanie obecnie obowiązującej formy pisemnej dla zawierania umów o kredyt konsumencki, nawet przy zastrzeżeniu, iż dopuszczalna jest forma elektroniczna z kwalifikowanym podpisem elektronicznym, która jest formą równoważną do formy pisemnej, o czym stanowi art. 78 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego.

Przyjęcie koncepcji, iż prawidłowa implementacja art. 10 ust. 1 dyrektywy do polskiego porządku prawnego oznacza, że forma zawarcia umowy o kredycie konsumenckim nie wymaga składania na dokumencie umowy pisemnych podpisów własnoręcznych przez strony lub opatrywania dokumentu elektronicznego bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu, budziła wątpliwości przede wszystkim z uwagi na zagrożenie dla obrotu gospodarczego w RP, zwłaszcza w przypadku zaistnienia sporu między konsumentem a kredytodawcą co do treści złożonego oświadczenia woli.

Właściwe wydaje się tu wskazanie na rozwiązanie przyjęte przez ustawodawcę niemieckiego. Do momentu uchwalenia dyrektywy prawo niemieckie przewidywało formę pisemną pod rygorem nieważności, jako jedyną formę, w której możliwe było skuteczne zawarcie umowy o kredyt konsumencki. Wykluczano możliwość zawarcia umowy o kredyt w formie elektronicznej, pomimo istnienia dyrektywy 2000/31/WE o handlu elektronicznym, powołując się na art. 1 ust. 3 tej dyrektywy, który stanowi, że postanowienia tej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla ochrony konsumentów przewidzianej w aktach prawa unijnego. Ponieważ dyrektywa stanowi, iż umowę o kredyt sporządza się na piśmie lub innym trwałym nośniku, ustawodawca niemiecki dopuścił możliwość zawierania umów w formie elektronicznej, jednakże dla zachowania odpowiedniego bezpieczeństwa transakcji wprowadził wymóg składania certyfikowanego podpisu elektronicznego.

Ostatecznie w toku uzgadniania projektu założeń zdecydowano o przyjęciu właśnie takiego rozwiązania, w konsekwencji czego brak jest konieczności wprowadzania zmian w stosunku do obecnie obowiązujących regulacji, gdyż w RP forma elektroniczna z kwalifikowanym podpisem elektronicznym jest równoznaczna z zawarciem umowy w formie pisemnej. Forma pisemna może zatem pozostać nadal zastrzeżona dla umów o kredyt konsumencki. Jeżeli przepis dotyczący zawierania umów o kredyt konsumencki, a nie ich sporządzania, będzie przewidywał wymóg formy pisemnej (ad probationem), z uwzględnieniem możliwości przewidzianej w art. 78 § 2 Kodeksu cywilnego, to regulacja ta będzie zgodna z dyrektywą.

Należy podkreślić, iż przedstawiciele instytucji kredytowych w toku prac nad założeniami do projektu ustawy opowiedzieli się za utrzymaniem wymogu formy pisemnej przewidzianej obecnie obowiązującymi przepisami i związanych z tym wymogiem procedur i obowiązków, co podkreślano, że jest korzystne dla pewności obrotu. Wprowadzanie w tym zakresie radykalnych zmian mogłoby doprowadzić do trudnych do przewidzenia zakłóceń w funkcjonowaniu rynku.

Umowa o kredyt zgodnie z zasadami określonymi w Kodeksie cywilnym oraz w art. 10 ust. 2 dyrektywy powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały, i powinna zawierać elementy, które zostały określone w art. 30 projektu ustawy.

W art. 30 ust. 2 projektu ustawy dokonano implementacji art. 10 ust. 4 dyrektywy. Przepis ten stanowi, że w przypadku gdy zgodnie z postanowieniami umowy o kredyt, płatności dokonywane przez konsumenta nie są niezwłocznie zaliczane do spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na zasadach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, umowa powinna zawierać jasne i zwięzłe stwierdzenie, że nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie. Przekazanie przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego informacji, o których mowa w tym przepisie, pozwoli konsumentowi na szerszą ocenę obowiązków ciążących na nim w związku z zawartą umową.

Zgodnie z art. 31 projektu ustawy umowa o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności, oprócz danych, które są określone w art. 30, powinna zawierać również opis towaru lub usługi oraz cenę nabycia towaru lub usługi, jeżeli zapłata nastąpiłaby za gotówkę, oraz cenę nabycia przy wykorzystaniu kredytu. Wskazano również, iż przepisy dotyczące umowy o kredyt wiązany stosuje się odpowiednio do umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie określonego prawa. Podobne rozwiązanie funkcjonuje już obecnie w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim.

W art. 32 projektu ustawy określono elementy, które powinna zawierać umowa o kredyt konsumencki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym podlegający spłacie na żądanie lub w terminie do trzech miesięcy.

W założeniach do projektu ustawy zdecydowano o rezygnacji z obowiązku podawania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania kredytu w rachunku oszczędnościowo-

-rozliczeniowym podlegającym spłacie na żądanie lub w terminie do trzech miesięcy. Ustalenie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania jest w przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym bardzo trudne, ponieważ kwota pożyczki może się dynamicznie zmieniać. Obliczenie na podstawie maksymalnej kwoty wydaje się niewystarczające, ponieważ kwota ta nie musi być regularnie wykorzystywana i dlatego nie odzwierciedla rzeczywistego kosztu kredytu. Ustawodawca unijny uznał, że przy kredytach w rachunku bieżącym, ze względu na ich szczególny charakter, podawanie niektórych informacji nie jest niezbędne.

W art. 33 projektu ustawy określono elementy, które powinna zawierać umowa o kredyt konsumencki przewidująca odroczenie płatności lub sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt.

Zgodnie z art. 34 projektu ustawy, jeżeli zgodnie z umową rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego możliwe jest przekroczenie salda na tym rachunku, umowa rachunku powinna zawierać co najmniej dane dotyczące stopy oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy. Konsument powinien również otrzymać informację o opłatach stosowanych od chwili zawarcia umowy oraz warunkach ich zmiany. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 18 dyrektywy. W przypadku otwarcia rachunku bankowego, w sytuacji gdy bank przewiduje możliwość przyznania konsumentowi uprawnienia do przekroczenia kwoty środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub kwoty udzielonego kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, umowa powinna zawierać również ww. informacje. Proponowane rozwiązanie pozwoli konsumentowi na uzyskanie informacji dotyczącej stopy oprocentowania w przypadku przekroczenia salda na należącym do niego rachunku.

W art. 35 projektu ustawy określono elementy, które powinna zawierać umowa o kredyt zabezpieczony hipoteką oraz umowa o kredyt zabezpieczony hipoteką indeksowanych w walucie innej niż waluta polska.

Szczegółowe wskazanie w umowie wszystkich elementów określonych w art. 35 pozwoli konsumentowi dokładnie zorientować się w całkowitym koszcie kredytu. Szczegółowe omówienie zasadności objęcia zakresem ustawy kredytów zabezpieczonych hipoteką zostało opisane wcześniej.

Przepis art. 36 ust. 1 projektu ustawy określa, iż w przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki, przed dokonaniem tej zmiany, konsument ma otrzymać od kredytodawcy na trwałym nośniku informację o tej zmianie. Informacja ta zawiera szczegółowe określenie stopy oprocentowania, wysokości raty kredytu po dokonanej zmianie stopy oprocentowania oraz informację o liczbie i częstotliwości płatności rat, o ile ulegają one zmianie. Od tej zasady dyrektywa przewiduje wyjątek w przypadku, gdy zmiana stopy oprocentowania kredytu spowodowana jest zmianą stopy referencyjnej, a nowa stopa referencyjna jest podawana do wiadomości publicznej w odpowiedni sposób. Informacje o nowej stopie referencyjnej są również dostępne w lokalach służących do obsługi konsumenta. Kwestię tę reguluje art. 11 dyrektywy.

Zgodnie z art. 36 ust. 4 projektu ustawy w przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki będącej wynikiem zmiany wysokości odsetek, o których mowa w art. 359 § 2¹ Kodeksu cywilnego, konsument otrzymuje od kredytodawcy niezwłocznie na trwałym nośniku informację o tej zmianie. Przepis ten jest niezbędny w celu umożliwienia kredytodawcy wypełnienia ciężących na nim obowiązków. Niemożliwe byłoby bowiem w tych przypadkach wypełnienie przez kredytodawcę obowiązków informacyjnych, o których mowa w art. 36 ust. 1 projektu, gdyż kredytodawca nie miałby możliwości, w takiej sytuacji, poinformować konsumenta o zmianie wysokości stopy oprocentowania przed jej dokonaniem.

Zgodnie z art. 37 projektu ustawy konsument w czasie obowiązywania umowy ma prawo do otrzymania, na wniosek, bezpłatnie harmonogramu spłaty. Harmonogram ten powinien zawierać określenie terminu, wysokości raty kredytu z wyodrębnieniem jej poszczególnych składników, w szczególności kapitału, odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, które konsument zobowiązany jest ponieść. W przypadku umowy o kredyt konsumencki, która przewiduje możliwość zmiany stopy oprocentowania lub wszelkich innych kosztów kredytu – konsument otrzymuje informacje, że dane zawarte w harmonogramie spłat obowiązują do momentu zmiany stopy oprocentowania lub wszelkich

innych kosztów kredytu składających się na wysokość raty kredytu. Przedmiotowy przepis ma na celu zapewnienie konsumentowi bieżącej informacji w czasie obowiązywania umowy, tak aby miał on pełną wiedzę co do wysokości raty i jej poszczególnych składników.

W art. 38 projektu ustawy określono informacje, jakie w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsument powinien otrzymywać.

Podobnie jak w przypadku umów o kredyt konsumencki, w przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania lub wysokości opłat w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, przed dokonaniem tej zmiany, konsument powinien otrzymać na trwałym nośniku informację o zmianie wysokości stopy oprocentowania lub wysokości opłat. Strony mogą w umowie określić inny sposób informowania konsumenta o zmianie wysokości stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego, jeżeli zgodnie z tą umową wysokość stopy oprocentowania kredytu uzależniona jest od wysokości stopy referencyjnej. Wysokość stopy referencyjnej ogłaszana jest w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego i zgodnie z regulacjami zawartymi w projekcie ustawy będzie dostępna w lokalu kredytodawcy lub pośrednika kredytowego.

Zgodnie z art. 39 projektu ustawy, w przypadku gdy znaczne przekroczenie salda na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta utrzymuje się dłużej niż jeden miesiąc, konsument otrzymuje na trwałym nośniku informację o wysokości tego przekroczenia oraz dane dotyczące stopy oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy oraz podaje się informację dotyczącą całkowitego kosztu kredytu, a także warunków, na jakich może on ulec zmianie. Przepis stanowi implementację art. 18 ust. 2 dyrektywy. Zgodnie z wyjaśnieniami Komisji Europejskiej państwa członkowskie mogą w tym zakresie skorzystać z możliwości doprecyzowania sformułowań użytych w powyższych przepisach w odniesieniu do „regularnego przekazywania informacji” oraz „znacznego przekroczenia”. W założeniach do projektu ustawy uznano, iż nie ma potrzeby doprecyzowania sformułowania „regularnego

przekazywania informacji” na gruncie ustawy o kredycie konsumenckim, ponieważ każda zmiana, o której mowa w art. 6 lit. e dyrektywy, wymaga poinformowania konsumenta w odpowiedniej formie i z odpowiednim wyprzedzeniem, natomiast zasady informowania w przypadku zmiany wzorca umownego określają precyzyjnie przepisy Kodeksu cywilnego w art. 384¹. Natomiast za „znaczne przekroczenie” należy uznać każde przekroczenie salda rachunku bankowego, które jest wyższe od średniego miesięcznego wpływu na rachunek konsumenta.

Zgodnie z art. 40 projektu ustawy w przypadku zmiany całkowitej kwoty kredytu w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki, konsument zobowiązany jest do przedstawienia na żądanie kredytodawcy dokumentów i informacji dotyczących jego aktualnej sytuacji finansowej. W przypadku znacznego zwiększenia całkowitej kwoty kredytu, kredytodawca jest zobowiązany do przeprowadzenia ponownej oceny ryzyka kredytowego konsumenta.

Zgodnie z założeniami do projektu ustawy o kredycie konsumenckim zdecydowano o utrzymaniu dotychczasowej regulacji zawartej w art. 9 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, która ogranicza prawo do wekslowego zabezpieczenia kredytu konsumenckiego wyłącznie do weksla nie na zlecenie. Pozbawienie konsumentów przywileju wynikającego z obecnego zakazu pobierania weksli innych niż nie na zlecenie, zdaniem ustawodawcy, oznaczałoby krok wstecz w zakresie ochrony konsumentów. Należy podkreślić, iż weksel i czek mogą pełnić w obrocie prawnym różne funkcje i dlatego znalazły zastosowanie także w regulacjach dotyczących kredytu konsumenckiego. Wskazane powyżej papiery wartościowe mogą być przyjmowane w celu spełnienia bądź zabezpieczenia świadczeń wynikających z umowy o kredyt konsumencki, przy czym należy zauważyć, że obecnie na pierwszy plan wysuwa się bez wątpienia ich rola jako zabezpieczenia udzielonego kredytu. Ich przydatność zarówno jako środka spełnienia zobowiązań, jak i mechanizmu zabezpieczenia wierzytelności, jest przede wszystkim konsekwencją surowej odpowiedzialności za zobowiązania wekslowe i czekowe. Surowość ta przejawia się w oderwaniu zobowiązania wekslowego zarówno od stosunku podstawowego, w związku z którym doszło do jego powstania, oraz samego zobowiązania wekslowego, czyli umowy o wydanie weksla. Konsekwencją jest bezwarunkowy charakter odpowiedzialności dłużnika i uproszczony tryb dochodzenia zobowiązania wynikającego z weksli i czeków. W obecnie

obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim ustawodawca uznał za wystarczające posłużenie się nakazem przyjmowania wyłącznie weksli i czeków, których indosowanie wyłączono przez zamieszczenie odpowiedniej klauzuli. Dla zapewnienia konsumentowi pełniejszej ochrony nałożono nadto na kredytodawcę obowiązek naprawienia szkody poniesionej przez konsumenta w razie indosowania weksla (czeku), przyjętego wbrew powyższemu nakazowi. Zgodnie z art. 41 projektu ustawy weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną. W razie przyjęcia przez kredytodawcę weksla lub czeku niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie” i przeniesienia takiego weksla lub czeku na inną osobę, kredytodawca obowiązany jest do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody w związku z zapłatą na rzecz posiadacza weksla lub czeku. Zasada ta ma zastosowanie również, gdy weksel lub czek znalazł się w posiadaniu innej osoby wbrew woli kredytodawcy. Kredytodawca jest obowiązany niezwłocznie po spełnieniu przez konsumenta świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki zwrócić weksel konsumentowi.

Zgodnie z art. 42 projektu ustawy konsument ma prawo, w każdym czasie bez dodatkowych opłat, wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny. Strony będą mogły jednak określić inny termin wypowiedzenia tej umowy, który nie będzie mógł być jednak dłuższy niż jeden miesiąc. Zgodnie z art. 42 ust. 2 projektu ustawy również kredytodawca ma prawo na trwałym nośniku wypowiedzieć konsumentowi umowę o kredyt odnawialny. Podobnie jak w przypadku określonym w art. 42 ust. 1 projektu ustawy strony będą mogły w umowie określić inny termin jej wypowiedzenia. Termin ten nie może być jednak krótszy niż dwa miesiące, aby zredukować ewentualne negatywne skutki tego wypowiedzenia dla konsumenta. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 13 ust. 1 dyrektywy.

Zgodnie z art. 43 ust. 1 projektu ustawy kredytodawca ma prawo na trwałym nośniku wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny w przypadku niedotrzymania przez konsumenta zobowiązań dotyczących warunków udzielenia tego kredytu określonych w umowie oraz negatywnej oceny ryzyka kredytowego konsumenta. W przypadku wypowiedzenia umowy kredytodawca zobowiązany jest do poinformowania konsumenta o przyczynach tego wypowiedzenia nie później niż przed upływem terminu wypowiedzenia. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 13 ust. 2 dyrektywy.

Przepis art. 44 stanowi, że wyłączenie lub ograniczenie zarzutów przysługujących konsumentowi w razie przelewu wierzytelności z umowy o kredyt konsumencki jest bezskuteczne. Zapewni to ochronę konsumenta przed ewentualnymi próbami ograniczenia w umowie jego uprawnień w zakresie zarzutów przysługujących mu w związku z wierzytelnością. Zgodnie z art. 42 ust. 2 projektu ustawy kredytodawca zobowiązany jest do zawiadomienia konsumenta na trwałym nośniku o przelewie, chyba że konsument nadal ma spełniać świadczenie do rąk kredytodawcy. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 17 ust. 2 dyrektywy.

W art. 45 projektu ustawy uregulowano kwestię sankcji kredytu darmowego. Podobne rozwiązanie funkcjonuje już obecnie w art. 15 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim. Polega ona na pozbawieniu kredytodawcy prawa do pobierania odsetek i innych opłat określonych w umowie z tytułu udzielonego kredytu, z wyjątkiem opłat związanych z ustanowieniem zabezpieczenia i ubezpieczenia. Istotną zaletą sankcji kredytu darmowego z punktu widzenia ochrony interesów konsumenta jest występowanie sankcji bez względu na stopień naruszenia wymogów informacyjnych. W obecnym stanie prawnym nawet drobne przeoczenie ze strony kredytodawcy powoduje, że konsument może skorzystać z sankcji kredytu darmowego, co z kolei może powodować nadużywanie przez konsumentów prawa do sankcji kredytu darmowego. W związku z powyższym w celu zapewnienia zgodnie z art. 23 dyrektywy, aby sankcje były skuteczne, proporcjonalne i odstraszające zdecydowano, iż sankcja kredytu darmowego będzie miała zastosowanie w przypadku naruszenia przez kredytodawcę przepisów art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1 – 8, 10, 11, 14 – 17 i art. 31 – 33 ustawy.

W przypadku naruszenia ww. przepisów konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie. Jeżeli kredytodawca w umowie nie określił zasad i terminów spłaty kredytu, konsument obowiązany jest do jego zwrotu w równych ratach, płatnych co miesiąc od dnia zawarcia umowy. W przypadku gdy umowa nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w terminie określonym w art. 43 projektu ustawy – pięciu lat – w przypadku kredytów konsumenckich do wysokości 80 000 zł – dziesięciu lat – w przypadku kredytów konsumenckich powyżej 80 000 zł. W toku uzgodnień zdecydowano

o wprowadzeniu takiego rozróżnienia w celu zabezpieczenia interesów konsumentów przed obowiązkiem spłaty kredytu w znacznej wysokości, w krótkim terminie.

Zgodnie z art. 45 ust. 4 w przypadku skorzystania z sankcji kredytu darmowego konsument będzie jednak zobowiązany do poniesienia przewidzianych w umowie kosztów ustanowienia zabezpieczenia kredytu. Należy podkreślić, iż w praktyce mogą się pojawiać różne formy zabezpieczenia kredytu i przerzucenie ich kosztów na kredytodawców byłoby zbyt dużym obciążeniem nawet w przypadku naruszenia przepisów wskazanych art. 43 projektu ustawy. Uprawnienie do skorzystania z sankcji kredytu darmowego przysługuje konsumentowi również po wykonaniu umowy.

W założeniach do projektu ustawy wskazano na informacyjny charakter oświadczenia konsumenta o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego. Przyjęcie, iż oświadczenie konsumenta o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego ma charakter wyłącznie informacyjny, dla kredytodawcy oznacza, iż konsument może skorzystać z sankcji także po wygaśnięciu stosunku zobowiązaniowego. Uprawnienie do spłaty samego kapitału bez odsetek i pozostałych kosztów przysługuje więc konsumentowi *ex lege*.

Zgodnie z art. 45 ust. 5 projektu ustawy roszczenie, o którym mowa w tym przepisie, ulega przedawnieniu z upływem jednego roku od dnia wykonania umowy. Przyjęcie takiego rozwiązania ustanawia odrębną regulację w zakresie przedawnienia przedmiotowych roszczeń w stosunku do ogólnych zasad określonych, w tym zakresie, w Kodeksie cywilnym.

Zgodnie z założeniami do projektu ustawy o kredycie konsumenckim w art. 46 projektu ustawy w odniesieniu do kredytów hipotecznych sankcje uregulowano analogicznie do określonych w art. 45 projektu ustawy. Należy jednak podkreślić, iż zgodnie z założeniami do projektu ustawy wprowadzono odpowiednie złagodzenie sankcji przez ograniczenie okresu, w którym to sam bank ponosiłby koszty odsetek i opłat stosowania sankcji kredytu darmowego dla kredytów zabezpieczonych hipoteką. Sankcja kredytu darmowego w kształcie przewidzianym dla kredytów konsumenckich mogłaby wprowadzić ryzyko systemowe dla funkcjonowania banków. W przypadku „masowej” realizacji sankcji konsument uzyskiwałby kredyt darmowy na cały okres kredytowania, trwający nawet 40 – 50 lat. W związku z tym, zgodnie z założeniami do projektu ustawy, zdecydowano o ograniczeniu możliwości skorzystania z sankcji kredytu darmowego do okresu 4 lat poprzedzających dzień złożenia oświadczenia przez konsumenta. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę ww. postanowień w umowie, konsument będzie zwracał kredyt bez odsetek i innych kosztów

kredytu należnych kredytodawcy z wyłączeniem kosztów ustanowienia zabezpieczenia kredytu za okres 4 lat.

Zgodnie z art. 46 ust. 3 projektu ustawy roszczenie, o którym mowa w tym przepisie, ulega przedawnieniu z upływem jednego roku od dnia wykonania umowy. Przyjęcie takiego rozwiązania ustanawia odrębną regulację w zakresie przedawnienia przedmiotowych roszczeń w stosunku do ogólnych zasad określonych, w tym zakresie, w Kodeksie cywilnym.

Zgodnie z art. 47 projektu ustawy postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. Przez postanowienia umowne należy rozumieć wszelkie elementy składające się na treść umowy o kredyt kształtujące prawa i obowiązki stron. Celem projektowanego przepisu jest wyłączenie możliwości umownego ograniczenia uprawnień konsumenta przysługujących mu z mocy przepisów projektowanej ustawy. Strony mogą jednak ukształtować stosunek kredytowy odmiennie od treści przepisów ustawy. Niedopuszczalne jest wyłączenie bądź ograniczanie przysługujących konsumentowi uprawnień. Możliwe jest natomiast rozszerzenie w umowie zakresu uprawnień konsumenta. W miejsce postanowień umowy naruszających przepisy projektowanej ustawy wejdą regulacje ustawowe. Może zatem nastąpić ustawowe przekształcenie treści umowy.

Spłata kredytu przed terminem

Zgodnie z art. 16 ust. 1 dyrektywy konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązanie wynikające z umowy o kredyt. Przedmiotowy przepis znajduje odzwierciedlenie w art. 48 ust. 1 projektu ustawy. Powyższe rozwiązanie ma zapewnić konsumentowi bezwzględne prawo do przedterminowej spłaty kredytu w całości lub w części, co nie wynika bezpośrednio z obecnie obowiązujących przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. Zgodnie z dyrektywą oraz wyjaśnieniami Komisji Europejskiej ustawodawca krajowy nie może wprowadzać żadnych ograniczeń w zakresie terminu dokonywania spłat przez konsumenta. Użyte w dyrektywie i implementowane w art. 46 ust. 1 projektu ustawy stwierdzenie „w każdym czasie” musi obowiązywać w ścisłym tego słowa znaczeniu, ponieważ konsument powinien mieć pełną swobodę w spłacie kredytu, kiedy tylko powźmie taki zamiar. Zgodnie z art. 48 ust. 2 projektu ustawy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu konsument powinien poinformować kredytodawcę o zamiarze spłaty kredytu

przed terminem określonym w umowie przed jej dokonaniem. Pozwoli to przygotować kredytodawcy niezbędne dokumenty związane ze spłatą kredytu przed terminem. Jednocześnie zgodnie z art. 48 ust. 3 projektu ustawy kredytodawca nie może uzależnić wcześniejszej spłaty kredytu od jego poinformowania przez konsumenta. Wprowadzenie przedmiotowego przepisu ma na celu uniknięcie wprowadzania przez kredytodawców do wzorów umów postanowień, które faktycznie prowadziłyby do ograniczenia prawa konsumenta do spłaty kredytu przed terminem np. przez wprowadzanie postanowień nakładających na konsumenta obowiązek wcześniejszego poinformowania kredytodawcy o zamiarze wcześniejszej spłaty kredytu. Przedmiotowy przepis jest zgodny z rozwiązaniem zawartym w założeniach do ustawy o kredycie konsumenckim, w których wskazano, iż dopuszczalne jest pozostawienie w przepisach nowej ustawy wymogu informowania kredytodawcy o zamiarze dokonania wcześniejszej spłaty kredytu. Podkreślono jednak, iż wymóg ten w żaden sposób nie może ograniczać prawa konsumenta do spłaty kredytu przed terminem, co oznacza, iż w przypadku niedopełnienia przez konsumenta obowiązku poinformowania kredytodawcy o zamiarze skorzystania z prawa do wcześniejszej spłaty kredytu kredytodawca nie może przewidywać dla konsumenta negatywnych konsekwencji.

Zgodnie z art. 49 projektu ustawy w przypadku spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, licząc od momentu spłaty kredytu przed terminem. Zgodnie z przepisami dyrektywy konsument ma prawo do uzyskania obniżki (zredukowania) całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy. Przedmiotowy przepis ustanawia zasadę proporcjonalnej redukcji kosztów. Proponowane rozwiązanie wydaje się zapewniać uniemożliwienie kredytodawcom obchodzenia przepisów ustawy przez rozkładanie konsumentom rat w taki sposób, że w pierwszym okresie kredytowania spłacie podlegać będą jedynie odsetki lub odsetki i tylko nieznaczna część kapitału.

Zgodnie z art. 50 ust. 1 projektu ustawy kredytodawca może zastrzec w umowie prowizję za spłatę kredytu przed terminem pod warunkiem, że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie 12 kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym

Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 16 ust. 4 lit. a dyrektywy, który stanowi, iż kredytodawca może domagać się rekompensaty pod warunkiem, że spłacana przed terminem część kwoty kredytu przekracza próg określony w prawie krajowym. Dyrektywa stanowi, iż próg ten nie powinien przekraczać 10 000 euro w okresie dwunastu miesięcy. Zgodnie z motywem 40 dyrektywy państwa członkowskie powinny przy ustaleniu tego progu uwzględnić m.in. średnią kwotę kredytów konsumenckich na swoim rynku przy wyznaczaniu progu, od wysokości którego kredytodawca miałby prawo do rekompensaty z tytułu spłaty kredytu przed terminem. Z analizy przeprowadzonej w toku pracy nad założeniami do projektu ustawy o kredycie konsumenckim wyliczono, iż średni kredyt w latach 2007 – 2009 wynosił ok. 5 000 zł. Jednocześnie wyniki przeprowadzonego badania wskazują, iż średnia kwota kredytu konsumenckiego w 2008 r. jest wyższa od średniej w 2007 r. (wzrost ten wyniósł ok. 15 %). Należy podkreślić, iż badania obejmowały swoim zakresem jedynie kredyty do wysokości 80 000 zł, jako że kredyty do takiej wysokości są kredytami konsumenckimi w rozumieniu obowiązującej obecnie ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim. Mając na uwadze, iż zgodnie z przepisami nowej dyrektywy kredytem konsumenckim będą kredyty do wysokości 75 000 euro przyjęto, iż średni kredyt konsumencki będzie również odpowiednio wyższy. W związku z powyższym zdecydowano, aby próg, do wysokości którego kredytodawca nie był uprawniony do zastrzeżenia prowizji za przedterminową spłatę kredytu, był dwukrotnie wyższy od ustalonego w badaniach średniego kredytu konsumenckiego. Zgodnie z założeniami do projektu ustawy ustanowiono w projekcie próg w wysokości trzykrotności przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Propozycja skorzystania z opcji narodowej oraz ustalenia progu, od wysokości którego kredytodawcy przysługiwałoby prawo do rekompensaty z tytułu przedterminowej spłaty kredytu zapewnia spójność ze stanowiskiem Rządu z dnia 21 grudnia 2004 r. oraz informacją Rządu z dnia 11 maja 2006 r. w sprawie dyrektywy 2008/48/WE, w których to dokumentach RP zgodziła się w duchu kompromisu z propozycją unijną pod warunkiem, że prawo pobierania opłat za wcześniejszą spłatę zostanie ograniczone jedynie do kredytów o dużej wartości i ze stałą stopą oprocentowania. W uzasadnieniu informacji podkreślano, że unijne przepisy w zakresie przedterminowej spłaty są mniej korzystne dla konsumenta, niż obecnie obowiązujące w RP regulacje w tym zakresie, gdzie konsument ma bezwarunkowe prawo do wcześniejszej spłaty całości kredytu bez żadnych opłat.

Prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu nie może przekraczać 1 % spłacanej przed terminem części kredytu, jeżeli okres między datą spłaty kredytu a terminem spłaty kredytu przekracza jeden rok. W przypadku gdy okres ten nie przekracza jednego roku, prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu nie może przekraczać 0,5 % spłacanej przed terminem części kwoty kredytu.

Zgodnie z art. 50 ust. 4 projektu ustawy prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie może być wyższa niż wysokość odsetek, które konsument zobowiązany byłby zapłacić w okresie między spłatą kredytu przed terminem, a uzgodnionym terminem zakończenia umowy, a także nie może być wyższa niż bezpośrednie koszty kredytodawcy związane z tą spłatą. Przedmiotowa regulacja ma uniemożliwić wprowadzanie przez kredytodawców opłat, które faktycznie uniemożliwiałyby konsumentowi dokonanie spłaty kredytu przed terminem.

Zgodnie z art. 51 projektu ustawy prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie przysługuje kredytodawcy w przypadku umów o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umów, w których spłata została dokonana zgodnie z umową ubezpieczenia zawartą w celu zabezpieczenia spłaty kredytu. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 16 ust. 3 dyrektywy.

Zgodnie z art. 52 projektu ustawy kredytodawca zobowiązany jest do rozliczenia z konsumentem kredytu w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości. Jak się wydaje, zaproponowany w tym przepisie termin będzie wystarczający dla kredytodawcy na dokonanie rozliczeń wynikających z wcześniejszej spłaty kredytu.

Odstąpienie od umowy przez konsumenta

Zgodnie z art. 53 ust. 1 projektu ustawy konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia. Natomiast ust. 2 wskazuje, że w przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie zawiera elementów określonych w art. 30, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia dostarczenia wszystkich informacji. Przyznanie konsumentowi uprawnienia do odstąpienia od umowy w określonym terminie, bez konieczności uzasadniania przyczyny wykonania tego uprawnienia, jest instrumentem

ochrony konsumentów, wypracowanym w ustawodawstwie europejskim i przyjętym do porządków prawnych państw członkowskich. W odniesieniu do umowy o kredyt konsumentki ratio legis stanowi również zapobieganie pochopnemu zaciąganiu zobowiązań kredytowych przez konsumentów. Termin 14 dni na odstąpienie od umowy daje konsumentowi dodatkową możliwość reasumpcji podjętej przez siebie decyzji. Prawo do odstąpienia od umowy o kredyt konsumentki reguluje obecnie art. 11 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumentkim. Zgodnie z treścią obecnej regulacji konsument może bez podania przyczyny odstąpić od umowy o kredyt konsumentki w terminie 10 dni od dnia zawarcia umowy. Jeżeli natomiast umowa o kredyt konsumentki nie zawierała informacji o uprawnieniu do odstąpienia od umowy, konsument może odstąpić od umowy o kredyt w terminie 10 dni od dnia otrzymania tej informacji, nie później jednak niż w terminie 3 miesięcy od dnia zawarcia umowy. Dyrektywa wydłużyła termin na odstąpienie od umowy o kredyt do 14 dni kalendarzowych. Wydłużenie terminu na skorzystanie z instytucji odstąpienia od umowy o kredyt miało na celu ujednoczenie okresu na odstąpienie konsumenta od umów o kredyt zawierany także na odległość.

Zgodnie z art. 53 ust. 3 projektu ustawy kredytodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany będzie do przekazania konsumentowi na trwałym nośniku wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia, nazwiska (nazwy) i adresu (siedziby).

Zgodnie z art. 53 ust. 4 projektu ustawy termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Do zachowania tego terminu wystarczy wysłanie oświadczenia przed upływem tego terminu.

Na gruncie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumentkim pojawiały się wątpliwości, czy termin jest dochowany, gdy oświadczenie o odstąpieniu rzeczywiście dojdzie do adresata przed upływem terminu, czy wystarczy, że konsument wyśle oświadczenie do kredytodawcy przed upływem 10-dniowego terminu. Powyższą wątpliwość wydaje się rozwiązywać nowa dyrektywa w art. 14 ust. 3 lit. a, który stanowi, iż uznaje się, że termin jest zachowany, jeżeli powiadomienie w formie pisemnej lub na innym trwałym nośniku zostanie wysłane przed upływem tego terminu. Powyższe rozwiązanie zostało zatem implementowane w art. 53 ust. 4 i 5 projektu ustawy o kredycie konsumentkim.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 projektu ustawy konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu. Przepis stanowi implementację art. 14 ust. 3 lit. b dyrektywy, zgodnie z którym konsument powinien zwrócić niezwłocznie kredytodawcy kwotę kredytu wraz z odsetkami należnymi od dnia udostępnienia kredytu do dnia jego zwrotu kredytodawcy według stopy procentowej określonej w umowie, z zastrzeżeniem odmiennych regulacji odnoszących się do umów o kredyt konsumencki powiązany z umową o nabycie rzeczy lub usługi. Zgodnie z art. 54 ust. 2 projektu ustawy konsument jest zobowiązany zwrócić niezwłocznie kredytodawcy kwotę kredytu wraz z odsetkami, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy kredytu konsumenckiego.

Zgodnie z art. 54 ust. 3 projektu ustawy dniem spłaty kredytu jest dzień przekazania środków pieniężnych kredytodawcy przez konsumenta.

W przypadku odstąpienia od umowy przez konsumenta kredytodawcy nie przysługują żadne inne opłaty, z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez niego na rzecz organów administracji publicznej oraz kosztów opłat notarialnych. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 14 ust. 3 lit. b dyrektywy, który stanowi, iż w przypadku odstąpienia od umowy, kredytodawcy nie będzie przysługiwać od konsumenta żadna inna rekompensata, z wyjątkiem rekompensaty bezzwrotnych opłat wniesionych przez kredytodawcę na rzecz organów administracji publicznej.

Zgodnie z art. 55 projektu ustawy, w przypadku gdy z umową o kredyt związana jest usługa dodatkowa świadczona przez kredytodawcę lub osobę trzecią – na podstawie umowy między tą osobą a kredytodawcą – w przypadku skorzystania przez konsumenta z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt – odstąpienie to jest skuteczne także wobec umowy o usługę dodatkową. Przedmiotowy przepis stanowi implementację art. 14 ust. 4 dyrektywy.

Odnosząc się do art. 56 projektu ustawy należy wskazać, iż implementowana dyrektywa nie reguluje kwestii wzajemnych rozliczeń między kredytodawcą a sprzedawcą lub usługodawcą w przypadku odstąpienia od umowy o kredyt wiązany. Państwo członkowskie może przewidzieć własne regulacje w tym zakresie. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim, w przypadku gdy kredytodawca spełnił swoje świadczenie, konsument może skutecznie odstąpić od umowy tylko pod warunkiem jednoczesnego zwrotu

świadczenia. Jeżeli kredytodawcę i podmiot, od którego konsument nabył rzecz lub usługę, łączy umowa regulująca zasady udzielania kredytu konsumenckiego na nabycie rzeczy lub usługi, zwrot świadczenia spełnionego przez kredytodawcę bezpośrednio na rzecz sprzedawcy reguluje umowa łącząca te podmioty – art. 11 ust. 4 obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim. Należy również podkreślić, iż obecnie także w przypadku braku umowy między kredytodawcą a sprzedawcą konsument może odstąpić od umowy kredytu, o ile zwróci jednocześnie świadczenie spełnione przez kredytodawcę na rzecz podmiotu, od którego nabył towar lub usługę. Przepis art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim stał się przedmiotem postępowań Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, ale także postępowań w sądach powszechnych w zakresie rozstrzygnięcia, czy bank może żądać od konsumenta zwrotu równowartości kredytu, udzielonego na zakup towaru lub usługi, w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy kredytu, gdy pomiędzy kredytodawcą a podmiotem, od którego konsument nabył towar lub usługę istnieje umowa regulująca zasady udzielania kredytu konsumenckiego na nabycie towaru lub usługi.

Zgodnie z art. 56 projektu ustawy w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy o kredyt wiązany, jeżeli spełnienie świadczenia przez kredytodawcę ma nastąpić na rzecz sprzedawcy lub usługodawcy, od którego konsument nabył towar lub usługę, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki przez złożenie kredytodawcy lub pośrednikowi kredytowemu oświadczenia konsumenta o odstąpieniu. Sprzedawca lub usługodawca jest zobowiązany do zwrotu kredytodawcy spełnionego na jego rzecz świadczenia. W celu prawidłowego poinformowania sprzedawcy lub usługodawcy, zgodnie z art. 56 ust. 3 projektu ustawy, kredytodawca zobowiązany jest przedstawić mu kopię oświadczenia konsumenta o odstąpieniu od umowy o kredyt wiązany. W takim przypadku konsument niezwłocznie powinien dokonać zapłaty kredytodawcy odsetek należnych od dnia udostępnienia kredytu do dnia dokonania spłaty kredytu przez konsumenta według stopy procentowej określonej w umowie, nie później niż w ciągu 30 dni od złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy o kredyt konsumencki.

Zgodnie z art. 56 ust. 5 projektu ustawy w przypadku, gdy towar został wydany konsumentowi przed upływem terminu do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki, a konsument skorzystał z tego prawa, sprzedawca zachowuje roszczenie o zapłatę przez konsumenta ceny, chyba że konsument niezwłocznie zwróci towar, a sprzedawca ją przyjmie. W powyższym przypadku umowa o nabycie rzeczy wygasa.

Zgodnie z art. 56 ust. 5 projektu ustawy warunki dotyczące przyjęcia przez sprzedawcę towaru określa umowa między sprzedawcą a konsumentem. W przypadku umowy o świadczenie usług konsument powinien zwrócić usługodawcy wynagrodzenie za świadczoną usługę. Jak się wydaje, przedmiotowa propozycja rozwiązania kwestii wzajemnych rozliczeń pomiędzy sprzedawcą, kredytodawcą a konsumentem stanowi kompromis między interesami każdej ze stron. Dodatkowo należy podkreślić, iż umowa między sprzedawcą a konsumentem będzie podlegała kontroli Prezesa Urzędu Ochrony i Konkurencji np. pod kątem występowania w niej niedozwolonych postanowień umownych, co wydaje się stanowić dodatkową gwarancję ochrony interesów konsumentów.

Zgodnie z art. 56 ust. 5 projektu ustawy strony mogą postanowić, że wydanie towaru lub rozpoczęcie świadczenia usługi może nastąpić po upływie terminu do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki. Przyjęcie takiego rozwiązania pozwoli w istocie rzeczy uniknąć komplikacji związanych ze zwrotem kredytodawcy świadczenia spełnionego na rzecz sprzedawcy lub usługodawcy.

Zgodnie z art. 56 ust. 7 zakazane jest uzależnianie prawa do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki od zwrotu towaru przez konsumenta. W przypadku odstąpienia konsumenta od umowy o kredyt wiązany, jeżeli spełnienie świadczenia przez kredytodawcę ma nastąpić na rzecz konsumenta, stosuje się przepisy art. 51 i 52 ustawy.

Zgodnie z art. 57 projektu ustawy, w przypadku gdy konsument skorzystał z przyznanego mu na podstawie odrębnych przepisów prawa do odstąpienia od umowy na nabycie określonego towaru lub usługi, to odstąpienie konsumenta od tej umowy jest skuteczne także wobec umowy o kredyt wiązany. Przedmiotowa regulacja pozwala na wywołanie skutków odstąpienia od umowy zarówno w stosunku do umowy na nabycie określonego towaru lub usługi, jak i od umowy kredytu.

Zgodnie z art. 58 projektu ustawy w przypadku odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa stosuje się przepisy dotyczące odstąpienia zawarte w ustawie o kredycie konsumenckim. Przyjęcie takiego rozwiązania pozwoli na ujednoczenie zasad odstępowania od umowy o kredyt konsumencki niezależnie od sposobu jej zawarcia. Jednocześnie w przypadku gdy umowa o kredyt wiązany została zawarta na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, do odstąpienia od tej umowy stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Takie

rozwiązanie wydaje się zapewniać spójność systemową, w tym zakresie niezależnie od tego, w jaki sposób umowa o kredyt została zawarta.

Wprowadzenie regulacji art. 58 projektu ustawy wydaje się dodatkowo uzasadnione faktem, iż w obecnym stanie prawnym wątpliwości budzi wzajemny stosunek przepisów ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny do przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. W szczególności w odniesieniu do kwestii uprawnienia do odstąpienia od umowy przez konsumenta w tzw. czasie do namysłu, jeżeli umowa o kredyt została zawarta poza lokalem przedsiębiorstwa, a także w odniesieniu do skutków odstąpienia od umowy o kredyt zawarty poza lokalem przedsiębiorstwa czy też na odległość w kontekście art. 11 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim, a więc szczególnego układu faktyczno-prawnego przy umowach powiązanych. Co prawda art. 2 oraz art. 16c ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny określa kwestie rozliczeń w przypadku odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa i umowy zawartej na odległość, jednakże powołane przepisy nie przesądzają, kto – w razie wypłaty kredytu do rąk sprzedawcy lub usługodawcy (jeśli kredyt przeznaczony był na sfinansowanie nabycia określonej rzeczy lub usługi) – zobowiązany jest do zwrotu świadczenia kredytodawcy. Pojawiały się interpretacje, iż w przypadku gdy między umową kredytu a umową przez nią finansowaną zachodzi stan powiązania, to właśnie przepis art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim określa osobę zobowiązaną do zwrotu świadczenia. Natomiast gdyby między umową o kredyt zawartą poza lokalem przedsiębiorstwa a umową przez nią finansowaną nie zachodził stan powiązania, to zarówno przesłanki odstąpienia jak i jego skutki należy oceniać na podstawie art. 2 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Jak się wydaje, proponowane w projekcie ustawy rozwiązanie wzajemnych relacji ustaw wydaje się rozstrzygać kwestie obecnie sporne i budzące wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie.

Implementowana dyrektywa w art. 15 ust. 2 stanowi, że jeżeli towary lub usługi objęte umową o kredyt wiązany nie zostały dostarczone lub zostały dostarczone jedynie w części lub nie są zgodne z umową dotyczącą ich dostawy, konsument ma prawo dochodzić swoich uprawnień wobec kredytodawcy, jeżeli dochodzenie praw przysługujących konsumentowi zgodnie z przepisami lub umową dostawy towarów lub świadczenia usług wobec dostawcy

nie odniosło skutku. Państwa członkowskie określają zakres i warunki, na jakich można skorzystać z tych środków prawnych. W obecnym stanie prawnym podmiot, z którym konsument zawarł umowę o nabycie rzeczy lub usługi oraz kredytodawca wspólnie ponoszą ryzyko niewywiązania się z umowy przez sprzedawcę (usługodawcę) lub ryzyko wadliwości świadczenia. Powyższe rozwiązanie uznawano wprawdzie formalnie za zgodne z art. 11 dyrektywy 87/102/EWG, jednakże było wielokrotnie krytykowane i nie zapewniało w praktyce właściwej ochrony konsumentowi, z uwagi na fakt, iż sytuacja konsumenta zmieniała się w zależności od tego, czy umowa pomiędzy kredytodawcą a sprzedawcą była zawarta na wyłączność. Warto w tym miejscu przytoczyć również jedno z ostatnich orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie C-509/07 Scarpelli, mającego za przedmiot wniosku złożony przez Tribunale de Bergamo o wydanie, na podstawie art. 234 TWE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w którym to orzeczeniu Trybunał stwierdził, iż wykładni art. 11 ust. 2 dyrektywy Rady 87/102/EWG z dnia 22 grudnia 1986 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki należy dokonywać w ten sposób, że istnienie umowy pomiędzy kredytodawcą a dostawcą, na podstawie której kredyt jest przyznany wyłącznie przez kredytodawcę klientom tego dostawcy, nie stanowi niezbędnej przesłanki do tego, aby klienci mieli prawo do podjęcia środków prawnych przeciwko kredytodawcy w przypadku niewykonywania zobowiązań ciążących na dostawcy celem dochodzenia swoich roszczeń. Trybunał zwrócił uwagę w szczególności na aspekt ochrony konsumenta, który nie ma wpływu na stosunek pomiędzy dostawcą a kredytodawcą, co w rezultacie sprawia, że konsument pozostaje „na łasce” warunków umowy, jakie zostały wynegocjowane pomiędzy tymi dwoma przedsiębiorcami. Trybunał podkreślił, że kredytodawcy często przedstawiają konsumentom gotowe formularze do zawarcia umowy kredytu. W rezultacie konsument, czyli słabsza strona umowy, nie ma możliwości wprowadzenia zmian do tekstu. Tym samym uznano, iż okoliczność uzależnienia skorzystania z prawa od podjęcia środków prawnych względem kredytodawcy od spełnienia przesłanki istnienia klauzuli wyłączności pomiędzy kredytodawcą a dostawcą sprzeciwiałaby się celowi dyrektywy 87/102/EWG, jakim jest przede wszystkim ochrona konsumenta jako słabszej strony umowy.

Biorąc pod uwagę natomiast wyrok Trybunału Sprawiedliwości, uprawnienia konsumenta w przypadku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy o nabycie rzeczy lub usługi wobec kredytodawcy nie będą zależne od tego, czy sprzedawcę i kredytodawcę łączy umowa na wyłączność. Jednocześnie uznano, iż zgodnie z art. 15 ust. 2

dyrektywy odpowiedzialność kredytodawcy będzie ograniczona do wysokości udzielonego konsumentowi kredytu.

Zmiany w przepisach obowiązujących

W rozdziale 6 umieszczono przepisy wprowadzające zmiany w przepisach obowiązujących.

W art. 60 projektu ustawy wprowadzono zmiany w ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275) dotyczące art. 138c § 1 i 2, których brzmienie dostosowane zostało do zmian wprowadzanych projektowaną ustawą o kredycie konsumenckim. Zgodnie z projektowanym brzmieniem art. 138c § 1, kto w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa zawiera z konsumentem umowę o kredyt konsumencki z rażącym naruszeniem wymagań dotyczących informacji przekazywanych konsumentowi przed zawarciem umowy lub treści umowy albo z pominięciem obowiązku doręczenia jej dokumentu, podlega karze grzywny.

Zgodnie z założeniami do projektu ustawy o kredycie konsumenckim, w części dotyczącej sankcji kredytu darmowego, dodatkowo (poza sankcją kredytu darmowego) również wprowadzono w § 1a karę grzywny w przypadkach, gdy zawierający z konsumentem umowę o kredyt konsumencki nie dopełni obowiązku oceny ryzyka kredytowego.

W § 2 wprowadzono zmiany dostosowujące przedmiotowy przepis do regulacji zawartych w art. 7 ust. 1 projektu ustawy. Przedmiotowy przepis stanowi, iż karze grzywny podlega ten kto w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego nie podaje stopy oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu, całkowitej kwocie kredytu lub rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

Należy podkreślić, iż zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 138c § 4 Kodeksu wykroczeń odpowiedzialność przewidziana w art. 138c § 1 – 3 Kodeksu wykroczeń podlega rozszerzeniu na osobę kierującą przedsiębiorstwem lub osobę upoważnioną do zawierania umów z konsumentami, jeżeli przedsiębiorcą jest osoba niebędąca osobą fizyczną.

W art. 61 projektu wprowadzono techniczną zmianę odesłania zawartego w ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych do przepisów ustawy o kredyt konsumencki w zakresie umów zawieranych przez kasy

oszczędnościowo-kredytowe, do których to umów będzie się stosowało przepisy projektowanej ustawy o kredycie konsumenckim.

W art. 62 projektu ustawy wprowadzono nieliczne zmiany w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, wynikające z wprowadzenia nowej ustawy o kredycie konsumenckim (zmiana w art. 6a w ust. 1 w pkt 1 lit. c oraz art. 78a ustawy – Prawo bankowe).

W art. 63 projektu wprowadzono zmianę w ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, która stanowi konsekwencję regulacji wprowadzonych w art. 58 projektu ustawy, zgodnie z którą przepisów tej ustawy nie stosuje się do odstąpienia od umów o kredyt konsumencki zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa. W takim przypadku zastosowanie będą miały przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, co wynika też z projektowanego art. 58 ust. 1.

W art. 16b ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny wprowadzono również normę kolizyjną, zgodnie z którą w przypadku przekazania przez przedsiębiorcę konsumentowi właściwego formularza informacyjnego, o którym mowa odpowiednio w art. 14 ust. 1 lub 19 ust. 1 ustawy z dnia o kredycie konsumenckim uznaje się za spełniony obowiązek określony w art. 16b ust. 1 ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. W takich przypadkach przedsiębiorca nie będzie musiał przekazywać konsumentowi informacji, o których mowa w ustawie o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. W art. 64 projektu wprowadzono techniczną zmianę dotyczącą odesłania do ustawy o kredycie konsumenckim w ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 197, poz. 1661, z późn. zm.).

W art. 65 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. Nr 81, poz. 530) w art. 2 w ust. 2 w pkt 5 wprowadzono techniczną zmianę odwołania do definicji umowy o kredyt konsumenckiego.

Przepisy przejściowe i końcowe

W rozdziale 8 projektu ustawy zawarte zostały przepisy przejściowe i końcowe. W art. 66 ust. 1 projektu zgodnie z założeniami do projektu ustawy ustanowiono zasadę, iż do umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Pozostaje to w zgodzie z art. 28 dyrektywy. Jednocześnie zdecydowano o zastosowaniu art. 36, 38, 42 – 44 ustawy w zakresie informacji, o których mowa w tych przepisach, w przypadku umów o kredyt odnawialny, zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy w odniesieniu do obowiązków informacyjnych kredytodawcy w czasie obowiązywania umowy.

W art. 68 projektu określono, iż ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia. Zaproponowany termin *vacatio legis* podyktowany jest koniecznością zapewnienia kredytodawcom i pośrednikom kredytowym wystarczającego okresu na dostosowanie systemów informatycznych do wymogów określonych w ustawie. Czas ten powinien również zostać wykorzystany na przeszkolenie pracowników.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt ustawy został udostępniony na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Nie wpłynęło żadne zgłoszenie w trybie ustawy.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje ustawa

Projekt będzie oddziaływał na kredytodawców i pośredników kredytowych, którzy poniosą określone koszty niezbędne do dostosowania się do nowych wymogów. Będą oni musieli ponieść szereg jednorazowych kosztów dostosowawczych do nowych wymogów obejmujących koszt zmian w systemach informatycznych generujących formularze umowne wraz z wymaganymi danymi, przeszkolenia pracowników w zakresie nowych systemów i wymogu wręczania konsumentowi formularzy informacyjnych. Projekt przyniesie też określone korzyści konsumentom. Odnosząc się szczegółowo do głównych obszarów regulacji zawartych w projekcie ustawy o kredycie konsumenckim, należy zwrócić uwagę na następujące korzyści i koszty przedmiotowej regulacji:

- Informacje podawane w reklamie

Do korzyści wynikających z proponowanych regulacji można zaliczyć to, iż konsumenci odczują pozytywny wpływ proponowanych rozwiązań przez znacznie szerszą, niż obecnie, informację na temat warunków oferowanego kredytu już na etapie zachęcania konsumentów do zainteresowania się ofertą. Proponowana w projekcie ustawy zmiana prowadzi do obowiązkowego zamieszczania w reklamach katalogu informacji określonych w art. 7 projektu ustawy. Szerokie spektrum informacji przedstawianej konsumentom umożliwi porównanie ofert różnych kredytodawców, ułatwi dokonanie świadomego wyboru w danej sytuacji i czasie. Potencjalnym skutkiem może być więc wzmożona konkurencja kredytodawców na rynku, co może się przełożyć na wymierne korzyści ekonomiczne dla konsumentów i całej gospodarki.

Przyjęcie rozwiązań wynikających z dyrektywy doprowadzi do stanu, w którym reklamy kredytu konsumenckiego w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej będą zawierały takie same informacje, co ułatwi konsumentom porównanie warunków, na jakich kredyt jest oferowany w kraju i za granicą. Jest to jeden z instrumentów służących wzmocnieniu zasady swobodnego przepływu kapitału przez zintensyfikowanie tzw. kredytów transgranicznych. Efektem szerszego niż dotychczas korzystania konsumentów

z możliwości uzyskania kredytu poza granicami kraju może być dalszy rozwój konkurencji na analizowanym rynku.

Odnosząc się do potencjalnych kosztów proponowanych rozwiązań, należy wskazać, iż niewątpliwie kredytodawcy i pośrednicy poniosą określone koszty niezbędne do dostosowania się do nowych wymogów. Wprowadzenie obowiązku podawania w reklamie szerokiego katalogu informacji może doprowadzić do nieznacznego wzrostu kosztów prowadzenia kampanii reklamowej. Już obecnie reklama zawierająca jakiegokolwiek wielkości liczbowe odnoszące się do kredytu konsumenckiego musi zawierać informację na temat rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

- Obowiązek przeprowadzenia oceny ryzyka kredytowego

Konsumenci posiadający ograniczoną wiedzę na temat finansów oraz konsekwencji wynikających z nadmiernego zadłużenia i niemożności regulowania wymagalnych wierzytelności są narażeni na popadnięcie w pułapkę zadłużenia. Wprowadzenie proponowanych rozwiązań może odnieść korzystny dla konsumentów efekt, zapobiegając nieświadomemu, nadmiernemu zadłużeniu. Nie należy zapominać, iż w wysoko rozwiniętych gospodarkach zagadnienie nadmiernego zadłużenia prowadzące do podpisywania kolejnych umów o kredyt w celu spłaty kredytów wynikających z poprzednio zawartych umów urasta do rangi problemu społecznego. Należy zaznaczyć, iż obecnie zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, banki są zobowiązane do oceny zdolności kredytowej klienta, która jest podstawą podjęcia decyzji o udzieleniu bądź odmowie udzielenia kredytu. Oznacza to, że w odniesieniu do sytuacji, w których kredytodawcą jest bank lub w których pośrednik kredytowy występuje w imieniu banku, proponowane rozwiązania nie wprowadzą zasadniczej zmiany w stosunku do stanu obecnego. Przyjęcie proponowanych rozwiązań obejmie ochroną grupę konsumentów w chwili obecnej najbardziej zagrożoną nadmiernym zadłużeniem i popadnięciem w spiralę zadłużenia. Nie bez znaczenia pozostaje również potencjalny korzystny wpływ obowiązkowego sprawdzania ryzyka kredytowego konsumenta dla samych kredytodawców niebędących bankami. Obowiązek przeprowadzenia w każdym przypadku oceny zdolności kredytowej może uchronić wielu kredytodawców przed udzieleniem kredytu osobom, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że nie będą w stanie kredytu spłacić. Warto podkreślić, iż niespłacony kredyt oznacza dla kredytodawcy realną stratę przejawiającą się w koszcie obsługi i dochodzenia niespłaconej należności, jak również koszt w postaci utraconej korzyści rozumianej w tym przypadku jako brak korzyści,

która zostałaby zrealizowana, gdyby ten sam kredyt został udzielony innej osobie będącej w stanie spłacić kredyt wraz z odsetkami.

- Pośrednicy kredytowi

Proponowane w projekcie ustawy obowiązki nakładane na pośredników kredytowych pozwolą konsumentom na zapoznanie się z tym, jaką rolę odgrywa pośrednik kredytowy w danej sytuacji – czy występuje jako podmiot niezależny lub może jako podmiot związany z określonym kredytodawcą. Wydaje się, iż przedmiotowe obowiązki nie pociągają za sobą znacznych kosztów dla pośredników kredytowych.

- Informacje podawane konsumentowi przed zawarciem umowy

Obowiązek wręczenia konsumentom formularza informacyjnego jeszcze przed zawarciem umowy oraz obowiązek udzielenia konsumentowi wszelkich wyjaśnień zgodnie z art. 11 i 13 projektu ustawy są podstawowymi instrumentami zapewniającymi konsumentom maksymalną ilość przejrzystych informacji na temat kredytu konsumenckiego, pozwalającą na podjęcie świadomej i przemyślanej decyzji co do zawarcia umowy o kredyt. Informacje przekazane na formularzu informacyjnym pozwolą konsumentom na zapoznanie się z podstawowymi warunkami, na jakich oferowany jest kredyt konsumencki. Formularz informacyjny pozwoli w sposób prosty i nieskomplikowany porównać warunki, na jakich udzielany jest kredyt konsumencki, zarówno w ramach rynku krajowego, jak również przez kredytodawców lub pośredników kredytowych z innych państw członkowskich. Standaryzacja informacji zgromadzonych w formularzu informacyjnym, nawet zawierającym informacje już w chwili obecnej podawane w umowie lub regulaminie, może stanowić bardzo użyteczne narzędzie pozwalające na szybkie porównanie najważniejszych warunków oferowanego produktu. Projektowane rozwiązanie nie usuwa wszystkich barier stojących na drodze do urzeczywistnienia pełnej swobody przepływu kapitału na unijnym rynku, jednak stanowi istotny krok w tym kierunku.

- Umowa o kredyt konsumencki

Odnosząc się do potencjalnych kosztów proponowanego rozwiązania należy wskazać, iż możliwy jest wzrost kosztów przygotowania i zawarcia umowy kredytowej oraz możliwe będzie również nieznaczne wydłużenie się czasu obsługi konsumenta. Kredytodawcy

i pośrednicy kredytowi będą musieli ponieść szereg jednorazowych kosztów dostosowawczych do nowych wymogów obejmujących koszt zmian w systemach informatycznych generujących formularze umowne wraz z wymaganymi danymi, koszt przeszkolenia pracowników w zakresie nowych systemów i wymogu wręczania konsumentowi właściwych formularzy. Będzie to szczególnie odczuwalne w odniesieniu do kredytów o małych wartościach udzielanych przez pośredników kredytowych. W chwili obecnej przedmiotowe kredyty o niskich wartościach są udzielane często niejako przy okazji zakupów lub innych czynności, a umowy są zawierane „od ręki”.

Powyższe wątpliwości nie mają zastosowania do segmentu kredytów konsumenckich o znacznej wartości – można założyć, iż konsumenci podpisujący umowy o kredyt na znaczne kwoty dokładnie analizują umowę, żądają dodatkowych informacji i wyjaśnień, co oznacza, iż nowe regulacje nie spowodują w tym zakresie znaczących zmian. Kredyty o znacznej wartości nie są ponadto, co do zasady, udzielane przez podmioty traktujące udzielanie kredytów konsumenckich jako działalność dodatkową.

- Kredyt zabezpieczony hipoteką

Potencjalne korzyści, jakie mogą odnieść konsumenci w wyniku wprowadzenia w życie proponowanych rozwiązań, można określić jako znaczne. Konsument wyposażony w narzędzie, jakim jest formularz informacyjny, który w sposób jasny i przejrzysty opisuje najważniejsze warunki i wielkości związane z oferowanym kredytem hipotecznym, będzie w stanie, w sposób znacznie prostszy niż dotychczas, porównać oferowane na rynku kredyty hipoteczne i wybrać najkorzystniejszy dla siebie.

Odnosząc się do potencjalnych kosztów należy przyjąć, że kredytodawcy będą musieli ponieść jednorazowe koszty dostosowania do nowych wymogów informacyjnych. Przede wszystkim koszt ten obejmie konieczność dostosowania systemów informatycznych do generowania i drukowania formularzy informacyjnych, ale także szkolenie personelu. Analogiczny koszt pojawi się również w przypadku części kredytodawców, w związku z koniecznością dostosowania wzorców umownych stosowanych w obrocie z konsumentami. Podsumowując należy stwierdzić, że przewidywane koszty związane z powyższymi obowiązkami informacyjnymi nie spowodują w zasadzie żadnych negatywnych zmian na rynku kredytów hipotecznych.

- Spłata kredytu przed terminem

Przyjęcie proponowanych rozwiązań zagwarantuje konsumentom prawo do całkowitej, jak i częściowej spłaty kredytu konsumenckiego przed terminem określonym w umowie. Projektowane rozwiązania, zgodnie z upoważnieniem zawartym w dyrektywie, przewidują, iż nie będzie można zastrzec prowizji za wcześniejszą spłatę kredytu, jeżeli spłacana przed terminem kwota kredytu nie przekroczy progu określonego w art. 48 ust. 1 projektu ustawy. Nie powinno to jednak w praktyce być czynnikiem zniechęcającym konsumentów do korzystania z prawa do całkowitej lub częściowej przedterminowej spłaty.

Możliwość zastrzeżenia prowizji z wcześniejszą spłatą całości lub części kredytu jest niewątpliwie korzyścią dla kredytodawców płynącą z nowej regulacji. W chwili obecnej kredytodawca nie może pobierać ani zastrzegać prowizji w tytułu wcześniejszej całkowitej spłaty kredytu konsumenckiego.

2. Konsultacje społeczne

Projekt założeń do ustawy o kredycie konsumenckim był przedmiotem prac w grupie roboczej powstałej w październiku 2008 r. przy Prezesie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w której udział brali przedstawiciele właściwych ministrów, przedstawiciele rzeczników konsumentów oraz przedstawiciele sektora finansowego m.in.: Związku Banków Polskich, Konferencji Przedsiębiorstw Finansowych, Fundacji na rzecz Kredytu Hipotecznego, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan oraz Polskiej Organizacja Handlu i Dystrybucji.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Regulacje zawarte w projekcie ustawy nie będą miały wpływu na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Nie można wskazać bezpośredniego wpływu przedstawianej regulacji na rynek pracy. Wzrost konkurencyjności między kredytodawcami i pośrednikami kredytowymi może jednak skutkować dalszym rozwojem rynku kredytu konsumenckiego w Polsce. Większa dostępność i wzrost ilości ofert kredytodawców i pośredników kredytowych może pośrednio wpłynąć pozytywnie na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Należy podkreślić, iż skutkiem proponowanych regulacji w zakresie katalogu informacji przedstawianej konsumentom przed zawarciem umowy, umożliwiających konsumentowi porównanie ofert różnych kredytodawców, będzie ułatwienie dokonania świadomego wyboru oferowanego kredytu. Konsument posiadający szeroką wiedzę o ofercie są w stanie dokonać wyboru najkorzystniejszej oferty w danej sytuacji i czasie. Można więc uznać, iż potencjalnym skutkiem projektowanej regulacji będzie wzmożona konkurencja kredytodawców na rynku, co może się przełożyć na wymierne korzyści ekonomiczne dla konsumentów i całej gospodarki.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Brak wpływu.

Minister Spraw Zagranicznych

Warszawa, 26 października 2010 r.

DPUE - 920 - 1151 - 10/jg/1
SM-2342

dot.: RM-10-170-09 z 19.10.2010 r.

**Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów**

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o kredycie konsumenckim wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy o pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy o kredycie konsumenckim jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Do wiadomości:

Pani Małgorzata Krasnodębska-Tomkiel
Prezes Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów

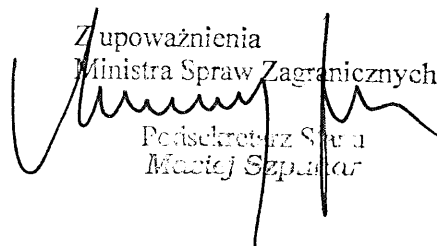
Z upoważnienia
Ministra Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu
Maciej Szpak

TABELA ZBIEŻNOŚCI – Ustawa o kredycie konsumenckim

TYTUŁ PROJEKTU:		Projekt ustawy o kredycie konsumencki			
TYTUŁ WDRAŻANEGO AKTU PRAWNEGO / WDRAŻANYCH AKTÓW PRAWNYCH ¹⁾:		Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG			

PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ ²⁾					
Jedn. red.	Treść przepisu UE ³⁾	Koniecz- ność wdrożeń ia T / N	Jedn. red. (*)	Treść przepisu/ów projektu (*)	Uzasadnienie uwzględnienia w projekcie przepisów wykraczających poza minimalne wymogi prawa UE (**)
Art. 1	Celem niniejszej dyrektywy jest harmonizacja niektórych aspektów przepisów ustawowych, wykonawczych i procedur administracyjnych państw członkowskich, dotyczących umów o kredyt konsumencki	N		Nie wymaga implementacji	
Art. 2 ust. 1	1. Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do umów o kredyt.	T		Art. 1. Ustawa określa: 1) zasady i tryb zawierania umów o kredyt konsumencki; 2) obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki oraz obowiązki konsumenta, kredytodawcy i pośrednika kredytowego w związku z zawartą umową o kredyt konsumencki; 3) obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego w zakresie informacji udzielanych przed zawarciem umowy o kredyt zabezpieczony hipoteką oraz obowiązki w zakresie informacji zawartych w umowie o kredyt zabezpieczony hipoteką; 4) skutki uchybienia obowiązkom kredytodawcy.	
Art. 2 ust. 1 lit. a	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: a) umów o kredyt, który zabezpieczony jest hipoteką lub innym porównywalnym zabezpieczeniem na nieruchomości powszechnie stosowanym w państwie	N			Zdecydowano o przyjęciu rozwiązania polegającego na częściowym uregulowaniu kredytów zabezpieczonych

	członkowskim lub który zabezpieczony jest prawem związanym z nieruchomością;				<p>hipoteką w ramach projektowanej ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie przedkontraktowych obowiązków informacyjnych oraz obowiązków informacyjnych w umowie. Jego przyjęcie uzasadnione jest potrzebą zapewnienia odpowiedniej ochrony konsumenta.</p> <p>Ponieważ umowy kredytu hipotecznego mają długoletni charakter, a także wysokość obciążenia jest bardzo wysoka, zakres obowiązków informacyjnych przedumownych, a także transparentność postanowień umów kredytu hipotecznego ma kluczowe znaczenie dla kredytobiorców. Z tego też względu, uzasadnione jest wprowadzenie regulacji w zakresie informacyjnym przedkontraktowym oraz kontraktowym na poziomie ustawy.</p> <p>Potrzeba uregulowania zakresu informacyjnego umów kredytów hipotecznych na poziomie ustawy, a nie na poziomie np. kodeksu dobrych praktyk wynika również z analizy obecnie obowiązujących regulacji w tym zakresie, dokonanej podczas prac nad założeniami do nowej ustawy o kredycie konsumenckim oraz ograniczonymi możliwościami oddziaływania Komisji Nadzoru Finansowego na egzekwowanie stosowania przez banki Rekomendacji KNF.</p>
Art. 2 ust. 1 lit. b	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: b) umów o kredyt przeznaczony na sfinansowanie nabycia lub utrzymania prawa własności nieruchomości gruntowej lub istniejącego lub planowanego budynku;	N			Tego rodzaju kredytu, jeżeli nie są zabezpieczone hipoteką, będą podlegały przepisom ustawy o kredycie konsumenckim w

					pełnym zakresie. Całkowite wyłączenie tego rodzaju kredytów obniżyłoby ochronę konsumentów. Z praktyki wynika, że tego rodzaju kredyty są w większości zabezpieczane na hipotecę, co w takich przypadkach będzie oznaczało, że jedynie niektóre przepisy ustawy będą miały zastosowanie (patrz punkt powyżej)
Art. 2 ust. 1 lit. c	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: c) umów o kredyt, którego całkowita kwota jest niższa niż 200 EUR lub wyższa niż 75.000 EUR;	N		Art. 3. 1. Przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi.	Ponadto, dokonując oceny rynku kredytów konsumenckich w Polsce, za zasadne uznano, rozszerzenie zakresu stosowania nowej ustawy o kredycie konsumenckim na kredyty poniżej 200 Euro, a tym samym utrzymanie status quo ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2001 r. Nr 100, poz. 1081 ze zm.) w tym zakresie. Za przyjęciem takiego rozwiązania przemawiają następujące argumenty. Po pierwsze, wciąż znaczna liczba kredytów udzielanych na polskim rynku finansowym opiewa na drobne kwoty poniżej 200 Euro (ok. 900 zł). Kolejnym argumentem, dla którego należy rozszerzyć zakres stosowania nowej ustawy o kredycie konsumenckim na kredyty o niskiej wartości, jest zagrożenie nadużywania pozycji pożyczkodawców w stosunku do klientów. Należy zwrócić uwagę, iż podmioty udzielające drobnych pożyczek to najczęściej tzw. parabanki, które aktualnie nie podlegają żadnym innym reglamentacjom w Polsce, co

					może stwarzać potencjalne zagrożenie dla konsumentów. Ponadto, wyłączenie kredytów do 200 Euro z zakresu zastosowania nowej ustawy o kredycie konsumenckim mogłoby również spowodować obchodzenie przepisów przez instytucje finansowe poprzez zawieranie kilku umów kredytowych opiewających na mniejsze kwoty.
Art. 2 ust. 1 lit. d	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: d) umów najmu lub leasingu, jeżeli ani sama umowa, ani jakakolwiek umowa odrębna nie przewidują obowiązku nabycia przedmiotu umowy; domniemywa się, że taki obowiązek istnieje, jeżeli kredytodawca decyduje o tym jednostronnie;	N		Art. 4. 1. Ustawy nie stosuje się do umów: 2) leasingu, jeżeli umowa nie przewiduje obowiązku przeniesienia własności przedmiotu umowy na konsumenta, z zastrzeżeniem ust. 4; Art. 4. 4 Ustawę stosuje się do umów leasingu i najmu jeżeli umowa odrębna, od tych umów, przewiduje przeniesienie własności przedmiotu tych umów, od żądania kredytodawcy.	
Art. 2 ust. 1 lit. e	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: e) umów o kredyt w rachunku bieżącym, który musi być spłacany w ciągu jednego miesiąca;	N		Art. 4. 2 W zakresie: 2) umów o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do jednego miesiąca stosuje się art. 17 ust. 4;	
Art. 2 ust. 1 lit. f	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: f) umów o kredyt nieoprocentowany i wolny od wszelkich opłat oraz umów o kredyt zawartych na warunkach przewidujących jego spłatę w terminie trzech miesięcy i wymóg uiszczenia jedynie nieznacznych opłat;	N		Art. 4. 1. Ustawy nie stosuje się do umów: 1) w których konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania oraz innych kosztów związanych z udzieleniem lub spłatą kredytu konsumenckiego;	Ponieważ dyrektywa o kredycie konsumenckim kwestie ewentualnego uregulowania umów o kredyt, na mocy których termin spłaty nie przekracza trzech miesięcy a konsument zobowiązany jest uiścić jedynie „nieznaczne opłaty” pozostawia w gestii państw członkowskich, opowiedziano się za włączeniem do zakresu zastosowania ustawy o kredycie konsumenckim umów o kredyt na mocy których termin spłaty nie przekracza trzech miesięcy a konsument zobowiązany jest uiścić jedynie

					<p>nieznaczne opłaty. Przyjęcie tego rozwiązania spowoduje de facto utrzymanie aktualnego stanu prawnego w tym zakresie. Obecnie kredyty krótkoterminowe tzw. „chwilówki” podlegają w pełnym zakresie ustawie o kredycie konsumenckim. Wyłączenie ich z zakresu zastosowania nowej ustawy o kredycie konsumenckim, nawet przy próbie doprecyzowania pojęcia „nieznacznych opłat” mogłoby stanowić zagrożenie obchodzenia przepisów prawa np. poprzez zawieranie kilku krótkoterminowych umów następujących po sobie, bądź wprowadzenie takiej konstrukcji kredytu, w której rzeczywisty koszt byłby ukryty. Ponadto, wydaje się, że nieuzasadnione jest pozbawienie konsumenta ochrony z uwagi na okres kredytowania, ponosi on bowiem jakiś koszt, natomiast subiektywną oceną jest czy określony koszt kredytu jest nieznaczny czy też nie, trudno wyznaczyć taką granicę, a pozostawienie niedookreślonego pojęcia na gruncie prawa polskiego rodzi zbyt duże ryzyko nadużywania tego instrumentu przez przedsiębiorców.</p>
Art. 2 ust. 1 lit. g	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: g) umów o kredyt udzielany przez pracodawcę swoim pracownikom w ramach jego działalności dodatkowej, nieoprocentowany lub oprocentowany według rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania niższej od powszechnie stosowanych na rynku i który nie jest oferowany ogółowi społeczeństwa;	N		<p>Art. 4. 1. Ustawy nie stosuje się do umów: 5) o kredyt udzielany wyłącznie pracownikom zatrudnionym u danego pracodawcy w ramach działalności dodatkowej, w której pracownik nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania lub zobowiązany jest do zapłaty rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania niższej od powszechnie stosowanych na rynku;</p>	

Art. 2 ust. 1 lit. h	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: h) umów o kredyt zawartych z przedsiębiorstwami inwestycyjnymi zdefiniowanymi w art. 4 ust. 1 dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych ⁽⁹⁾ lub z instytucjami kredytowymi zdefiniowanymi w art. 4 dyrektywy Rady 2006/48/WE w celu umożliwienia inwestorowi przeprowadzenia transakcji mającej związek z przynajmniej jednym instrumentem wymienionym w sekcji C załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE, w przypadku gdy przedsiębiorstwo inwestycyjne lub instytucja kredytowa udzielająca kredytu bierze udział w takiej transakcji;	N		Art. 4. 1. Ustawy nie stosuje się do umów: 3) zawieranych z podmiotami, o których mowa w art. 3 pkt 32 i 33 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm. ¹⁾)	
Art. 2 ust. 1 lit. i	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: i) umów o kredyt, które są wynikiem ugody osiągniętej w sądzie lub przed innym organem ustawowym;	N		Art. 4 . 1. Ustawy nie stosuje się do umów: 4) o kredyt, będących wynikiem ugody sądowej lub ugody, która jest wynikiem postępowania mediacyjnego;	
Art. 2 ust. 1 lit. j	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: j) umów o kredyt, które dotyczą odroczonej spłaty - bez żadnych opłat - istniejącego zadłużenia;	N		Art. 3. 2. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności: 3) umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego, jeżeli konsument zobowiązany jest do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem spełnienia świadczenia;	
Art. 2 ust. 1 lit. k	Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: k) umów o kredyt, przy zawieraniu których od konsumenta wymaga się złożenia tytułem zabezpieczenia przedmiotu u kredytodawcy, jeżeli odpowiedzialność konsumenta jest ściśle ograniczona do tego zastawionego przedmiotu;	N			Ponieważ dyrektywa o kredycie konsumenckim kwestie ewentualnego uregulowania kredytów lombardowych także pozostawia w gestii państw członkowskich, opowiedziano się za objęciem pożyczek lombardowych przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Pierwszym argumentem przemawiającym za przyjęciem tego rozwiązania na gruncie nowej ustawy jest fakt, iż aktualnie tzw. pożyczki lombardowe nie są

					<p>wyłączone z zakresu zastosowania ustawy o kredycie konsumenckim, a więc konsumenci podlegają jej pełnej ochronie. Przyjęcie innego rozwiązania mogłoby oznaczać pogorszenie sytuacji konsumenta. Nie ulega bowiem wątpliwości, że konsumenci, korzystający z pożyczek lombardowych, to przede wszystkim osoby, które – z uwagi na swoją ciężką sytuację majątkową i zarobkową – nie są w stanie uzyskać pożyczki (kredytu) w banku z uwagi na brak zdolności kredytowej. Zatem, jest to grupa osób, która wymaga szczególnej ochrony przed wyzyskaniem ich niekorzystnej sytuacji materialnej. Ponadto, należy zwrócić uwagę, że wyłączenie tej kategorii pożyczek mogłoby spowodować zagrożenie obchodzenia przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, przy jednoczesnym braku odpowiednich mechanizmów zabezpieczających pożyczkobiorców przed nadużyciami ze strony właścicieli lombardów.</p>
Art. 2 ust. 1 lit. 1	<p>Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:</p> <p>l) umów o kredyt dotyczących kredytów udzielanych ograniczonej grupie osób na mocy przepisu ustawowego służącego interesowi ogólnemu, z zastosowaniem niższych stóp oprocentowania niż powszechnie stosowane na rynku lub nieoprocentowanych, lub z zastosowaniem innych warunków, które są korzystniejsze dla konsumenta niż powszechnie stosowane na rynku oraz stóp oprocentowania nie wyższych niż powszechnie stosowane na rynku.</p>	N		<p>Art. 4 . 1. Ustawy nie stosuje się do umów:</p> <p>6) o kredyt udzielany na mocy przepisów szczególnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) z zastosowaniem niższych stóp oprocentowania niż powszechnie stosowane na rynku lub b) jeżeli konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania lub z zastosowaniem innych warunków, które są korzystniejsze dla konsumenta niż powszechnie stosowane na rynku oraz stóp oprocentowania nie wyższych niż 	

				powszechnie stosowane na rynku.	
Art. 2 ust. 3	3. W odniesieniu do umów o kredyt w rachunku bieżącym, który to kredyt podlega spłacie na żądanie lub w terminie trzech miesięcy, stosuje się wyłącznie art. 1-3, art. 4 ust. 1, art. 4 ust. 2 lit. a)-c), art. 4 ust. 4, art. 6-9, art. 10 ust. 1, 4 i 5, art. 12, 15, 17 i art. 19-32.	T		Art. 4 . 2 W zakresie: 3) umów o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do trzech miesięcy lub na żądanie stosuje się art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 8 - 10, art. 17 ust. 2 i 3, art. 19, 20, 25, 28, 29, art. 30 ust. 2, art. 31, 32, 38, 40, 44, 45 i art. 57;	
Art. 2 ust. 4	4. W odniesieniu do umów o kredyt w formie przekroczenia stosuje się wyłącznie art. 1-3, 18, 20 i 22-32.	T		Art. 4 . 2 W zakresie: 4) przekroczenia środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym stosuje się art. 34 i 39;	
Art. 2 ust. 5	5. Państwa członkowskie mogą ustalić, że wyłącznie art. 1-4, 6. 7 i 9, art. 10 ust. 1, art. 10 ust. 2 lit. a)-h) i l), art. 10 ust. 4 oraz art. 11, 13 oraz 16-32 mają zastosowanie do umów o kredyt zawieranych przez organizację, która: a) została utworzona dla wzajemnych korzyści jej członków; b) nie przynosi zysków osobom innym niż jej członkowie; c) realizuje cel społeczny przewidziany w ustawodawstwie krajowym; d) przyjmuje - wyłącznie od swoich członków - oszczędności oraz zarządza nimi, a także udostępnia tym osobom źródła kredytowania; oraz e) udziela kredytu w oparciu o rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, która jest niższa niż stopy powszechnie stosowane na rynku lub w stosunku do której stosuje się pułap ustanowiony w prawie krajowym; i w której członkostwo jest ograniczone do osób zamieszkujących lub zatrudnionych w określonym miejscu lub do pracowników i emerytowanych pracowników określonego pracodawcy lub osób spełniających inne warunki określone w prawie krajowym jako podstawa istnienia więzi między członkami. Państwa członkowskie mogą wyłączyć ze stosowania niniejszej dyrektywy umowy o kredyt zawarte przez taką organizację, w przypadku gdy całkowita wartość	N		Art. 2.. Ustawę stosuje się także do umów o kredyt konsumentki, który spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia swojemu członkowi.	W Polsce za organizację, spełniające warunki z art. 2 ust. 5 dyrektywy należy uznać Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe, które działają od 1992 roku. Obserwując znaczny wzrost ilości udzielanych przez SKOK-i pożyczek oraz mając na uwadze ochronę interesów konsumentów, a także zapewnienie niezakłóconej konkurencji na rynku kredytów detalicznych należało uznać, że najkorzystniejszym rozwiązaniem jest objęcie ww. instytucji wszystkimi zasadami wynikającymi z nowo uchwalonej dyrektywy.

	<p>wszystkich obowiązujących umów o kredyt zawartych przez tę organizację jest mało znacząca w stosunku do całkowitej wartości wszystkich obowiązujących umów o kredyt w państwie członkowskim, w którym organizacja ma siedzibę, a całkowita wartość wszystkich obowiązujących umów o kredyt zawartych przez wszystkie takie organizacje w tym państwie członkowskim jest niższa niż 1 % całkowitej wartości wszystkich obowiązujących umów o kredyt zawartych w tym państwie członkowskim.</p> <p>Państwa członkowskie co roku sprawdzają, czy w dalszym ciągu spełnione są warunki niezbędne do zastosowania takich wyłączeń, a także podejmują działania mające na celu cofnięcie wyłączenia, w przypadku gdy uznają, że warunki te nie są już spełniane.</p>				
Art. 2 ust. 6	<p>6. Państwa członkowskie mogą określić, że do umów o kredyt przewidujących dokonanie między kredytodawcą a konsumentem uzgodnień dotyczących odroczenia płatności lub sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z pierwotnej umowy o kredyt, stosuje się wyłącznie art. 1-4, art. 6, 7, 9, art. 10 ust. 1, art. 10 ust. 2 lit. a)-i), l) i r), art. 10 ust. 4, art. 11, 13, 16 i art. 18-32, w przypadku gdy:</p> <p>a) uzgodnienia takie prawdopodobnie zapobiegą ewentualnemu postępowaniu sądowemu w związku z taką zaległością; oraz</p> <p>b) wobec konsumenta nie zostaną przy tym zastosowane mniej korzystne warunki w porównaniu z warunkami określonymi w pierwotnej umowie o kredyt.</p> <p>Jednak jeżeli umowa o kredyt jest objęta zakresem stosowania ust. 3, stosuje się wyłącznie przepisy tego ustępu.</p>	N		<p>Art. 4 . 2 W zakresie:</p> <p>5) umów przewidujących odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt, o ile postanowienia tej umowy nie są dla konsumenta mniej korzystne od postanowień zawartych w umowie, do której odnosi się umowa przewidująca odroczenie płatności lub sposobu spłaty - stosuje się art. 7, 8, 10, art. 14, 18, 19, 21, 25, 28, 29, art. 30 ust. 1 pkt 1 - 8, 11, 16 i 17, art. 33 ust. 2, art. 33, 34, 36, 39, 42, 43 i rozdział 4;</p> <p>6) umów określonych w pkt 5, będących umowami o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do trzech miesięcy lub na żądanie - stosuje się art. 7 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 8 - 10, art. 17 ust. 2 i 3, art. 19, 20, 25, 28, 29, art. 30 ust. 2, art. 31, 32, 38, 40, 44, 45 i art. 57.</p>	
Art. 3 lit. a	<p>Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje</p> <p>"konsument" oznacza osobę fizyczną, która w transakcjach objętych niniejszą dyrektywą działa w celach niezwiązanych ze swoją działalnością handlową, gospodarczą lub zawodową;</p>	T		<p>Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają:</p> <p>1) konsument - konsument w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny;</p>	

Art. 3 lit. b	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "kredytodawca" oznacza osobę fizyczną lub prawną, która udziela kredytu lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej;	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 2) kredytodawca - przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi kredytu	
Art. 3 lit. c	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "umowa o kredyt" oznacza umowę, na mocy której kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumenckiego w formie odroczonej płatności, pożyczki lub innego podobnego świadczenia finansowego, z wyjątkiem umów dotyczących ciągłego świadczenia usług lub dotyczących dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument płaci za takie usługi lub towary w ratach przez okres ich świadczenia lub dostarczania;	T		Art. 3. 1. Przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. 2. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności: 1) umowę pożyczki; 2) umowę kredytu w rozumieniu przepisów prawa bankowego; 3) umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego, jeżeli konsument zobowiązany jest do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem spełnienia świadczenia; 4) umowę o kredyt, w której kredytodawca zaciąga zobowiązanie wobec osoby trzeciej, a konsument zobowiązuje się do zwrotu kredytodawcy spełnionego świadczenia; 5) umowę o kredyt odnawialny. 3. Za umowę o kredyt konsumencki nie uważa się umów dotyczących odroczenia terminu spełnienia świadczenia niepieniężnego, którego przedmiotem jest stałe lub sukcesywne świadczenie usług lub dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument zobowiązany jest do zapłaty za spełnione świadczenie lub dostawę towaru w ustalonych odstępach czasu w trakcie obowiązywania umowy.	
Art. 3 lit. d	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 4) kredyt w rachunku oszczędnościowo-	

	"kredyt w rachunku bieżącym" oznacza zawartą w sposób wyraźny umowę o kredyt, na mocy której kredytodawca umożliwia konsumentowi dysponowanie środkami finansowymi w wysokości przekraczającej bieżące saldo rachunku bieżącego konsumenta;			rozliczeniowym - umowa o kredyt, który kredytodawca udostępnia konsumentowi umożliwiając dysponowanie środkami pieniężnymi w wysokości przekraczającej środki pieniężne zgromadzone na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta;	
Art. 3 lit. e	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "przekroczenie" oznacza akceptowane w sposób milczący przekroczenie salda środków, na mocy którego kredytodawca umożliwia konsumentowi dysponowanie środkami finansowymi w wysokości przekraczającej bieżące saldo rachunku bieżącego konsumenta lub udzielony kredyt w rachunku bieżącym;	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 2) przekroczenie - każde, inne niż kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, akceptowane przez kredytodawcę przekroczenie kwoty środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub kwoty udzielonego kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym;	
Art. 3 lit. f	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "pośrednik kredytowy" oznacza osobę fizyczną lub prawną, która nie działa w charakterze kredytodawcy i która w ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej za wynagrodzeniem w formie pieniężnej lub każdej innej uzgodnionej formie korzyści finansowej: (i) przedstawia lub oferuje konsumentom umowy o kredyt; (ii) udziela konsumentom pomocy podejmując w związku z umowami o kredyt prace przygotowawcze inne niż wymienione w ppkt (i); lub (iii) zawiera z konsumentami umowy o kredyt w imieniu kredytodawcy;	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 3) pośrednik kredytowy - przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, inny niż kredytodawca, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej uzyskuje korzyści majątkowe, w szczególności wynagrodzenie od konsumenta, dokonując czynności faktycznych lub prawnych związanych z przygotowaniem, oferowaniem lub zawieraniem umowy o kredyt;	
Art. 3 lit. g	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta" oznacza wszystkie koszty łącznie z odsetkami, prowizjami, podatkami oraz wszelkimi innymi opłatami, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, które to koszty znane są kredytodawcy, z wyjątkiem kosztów notarialnych; uwzględniane są tu także koszty usług dodatkowych związanych z umową o kredyt, w szczególności składki z tytułu ubezpieczenia, jeżeli, dodatkowo, zawarcie umowy dotyczącej usługi	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 6) całkowity koszt kredytu - wszelkie koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz b) koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu	

	jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach;			- z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta;	
Art. 3 lit. h	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta" oznacza sumę całkowitej kwoty kredytu i całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta;	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 8) całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta - suma całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu;	
Art. 3 lit. i	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "rzeczywista roczna stopa oprocentowania" oznacza całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym, w odpowiednich przypadkach, wraz z kosztami, o których mowa w art. 19 ust. 2;	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 12) rzeczywista roczna stopa oprocentowania - całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym;	
Art. 3 lit. j	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "stopa oprocentowania kredytu" oznacza stopę oprocentowania wyrażoną jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane w stosunku rocznym do wypłaconej kwoty kredytu;	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 10) stopa oprocentowania kredytu - stopa oprocentowania wyrażona jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane do całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym;	
Art. 3 lit. k	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "stała stopa oprocentowania kredytu" oznacza, że kredytodawca i konsument uzgadniają w umowie o kredyt stosowanie jednej stopy oprocentowania kredytu przez cały okres obowiązywania umowy o kredyt lub kilku stóp oprocentowania kredytu w okresach będących częścią okresu obowiązywania umowy, wykorzystując przy tym stałą określoną wartość procentową. Jeżeli umowa o kredyt nie określa wszystkich stóp oprocentowania kredytu, stopa oprocentowania kredytu uznawana jest za stałą jedynie w odniesieniu do tych okresów będących częścią okresu obowiązywania umowy o kredyt, dla których stopy oprocentowania kredytu zostały określone wyłącznie przy wykorzystaniu stałej określonej wartości procentowej uzgodnionej przy zawarciu umowy o kredyt;	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 11) stała stopa oprocentowania kredytu - stopa oprocentowania określona wyłącznie w umowie o kredyt, przy wykorzystaniu określonej stałej wartości procentowej wyrażonej na cały czas obowiązywania umowy lub w danych okresach obowiązywania umowy;	

Art. 3 lit. l	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "całkowita kwota kredytu" oznacza maksymalną kwotę lub łączne kwoty udostępnione na podstawie umowy o kredyt;	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 7) całkowita kwota kredytu - suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępnia konsumentowi;	
Art. 3 lit. m	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "trwały nośnik" oznacza urządzenie umożliwiające konsumentowi przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i który pozwala na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 17) trwały nośnik - materiał lub urządzenie służące do przechowywania i odczytywania, przez czas niezbędny, informacji przekazanych konsumentowi, w związku z umową o kredyt, pozwalający na odtworzenie tych informacji w postaci i formie, w jakiej zostały sporządzone lub przekazane.	
Art. 3 lit. n	Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje "umowa o kredyt wiązany" oznacza umowę o kredyt, zgodnie z którą (i) dany kredyt służy wyłącznie finansowaniu innej umowy dotyczącej dostawy określonych towarów lub świadczenia określonej usługi; oraz (ii) obie te umowy stanowią z obiektywnego punktu widzenia jedną transakcję handlową; uznaje się, że jedna transakcja handlowa ma miejsce wtedy, gdy dostawca towarów lub usług sam finansuje kredyt na potrzeby konsumenta lub, w przypadku finansowania przez stronę trzecią, jeżeli kredytodawca korzysta z usług dostawcy towarów lub usług w związku z zawarciem lub przygotowaniem umowy o kredyt lub w przypadku gdy dane towary lub świadczenie danej usługi jest wyraźnie określone w umowie o kredyt.	T		Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: 14) umowa o kredyt wiązany - umowa o kredyt, z którego jest wyłącznie finansowane nabycie towaru lub usługi na podstawie innej umowy, a obie te umowy są ze sobą powiązane, zgodnie z którymi: a) sprzedawca lub usługodawca udziela kredytu konsumentowi na nabycie towaru lub usługi od tego sprzedawcy lub usługodawcy, albo b) nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, który współpracuje ze sprzedawcą lub usługodawcą w związku z przygotowaniem lub zawarciem umowy o kredyt, albo c) nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, a towar lub usługa są szczegółowo określone w umowie o kredyt;	
Art. 4 ust. 1	1. Wszelkie reklamy umów o kredyt podające stopę oprocentowania lub inne dane liczbowe odnoszące się do		T	Art. 7. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy w reklamach dotyczących kredytu	

	<p>kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta zawierają standardowe informacje określone w niniejszym artykule.</p> <p>Obowiązek ten nie ma zastosowania, w przypadku gdy ustawodawstwo krajowe wymaga podawania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania w reklamach dotyczących umów o kredyt, w których nie podaje się stopy oprocentowania lub innych danych liczbowych dotyczących wszelkich kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta w rozumieniu akapitu pierwszego.</p>			<p>konsumenckiego zawierających dane dotyczące kosztu kredytu konsumenckiego podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stopę oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu; 2) całkowitą kwotę kredytu; 3) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania. <p>2. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy, w przypadkach określonych w ust. 1, dodatkowo podaje konsumentowi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) czas obowiązywania umowy; 2) całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta oraz wysokość rat; 3) cenę towaru lub usługi oraz kwotę wszystkich zaliczek w przypadku umowy o kredyt przewidującej odroczenie płatności. <p>3. Jeżeli do zawarcia umowy o kredyt konsumencki, na warunkach określonych w reklamie, niezbędne jest zawarcie umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia, a kosztu takiej umowy nie można z góry określić, kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny informację o tym obowiązku wraz z rzeczywistą roczną stopą oprocentowania.</p>	
Art. 4 ust. 2	<p>2. Standardowe informacje określają w sposób jasny, zwięzły i widoczny - na podstawie reprezentatywnego przykładu:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) stopę oprocentowania kredytu, stałą lub zmienną, lub obydwie te stopy, wraz ze szczegółami dotyczącymi wszelkich opłat uwzględnionych w całkowitym koszcie kredytu ponoszonym przez konsumenta; b) całkowitą kwotę kredytu; c) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania; w przypadku tych rodzajów umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 3, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o odstąpieniu od wymogu podawania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania; 	T		<p>Art. 7. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego zawierających dane dotyczące kosztu kredytu konsumenckiego podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) stopę oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu; 2) całkowitą kwotę kredytu; 3) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania. <p>2. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy, w przypadkach określonych w ust. 1, dodatkowo podaje konsumentowi:</p>	<p>W przypadku kredytu w rachunku bieżącym spłacanym na żądanie lub w terminie trzech miesięcy, opowiedziano się za odstąpieniem od wymogu podawania RRSO, z uwagi na możliwość wprowadzenia konsumenta w błąd.</p> <p>W art. 8 projektu ustawy określono zasadę, iż informacje, o których mowa w art. 7, kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje na podstawie</p>

	<p>d) w odpowiednich przypadkach, okres obowiązywania umowy o kredyt;</p> <p>e) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określony towar lub usługę - cenę gotówkową oraz kwoty wszelkich zaliczek; oraz</p> <p>f) w odpowiednich przypadkach, całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta oraz wysokość rat.</p>			<p>1) czas obowiązywania umowy;</p> <p>2) całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta oraz wysokość rat;</p> <p>3) cenę towaru lub usługi oraz kwotę wszystkich zaliczek w przypadku umowy o kredyt przewidującej odroczenie płatności.</p> <p>3. Jeżeli do zawarcia umowy o kredyt konsumencki, na warunkach określonych w reklamie, niezbędne jest zawarcie umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia, a kosztu takiej umowy nie można z góry określić, kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny informację o tym obowiązku wraz z rzeczywistą roczną stopą oprocentowania.</p> <p>Art. 8. 1. Informacje, o których mowa w art. 7, kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje na podstawie reprezentatywnego przykładu.</p> <p>2. Przy określaniu reprezentatywnego przykładu należy określić warunki umowy o kredyt konsumencki na których kredytodawca lub pośrednik kredytowy spodziewa się zawrzeć, co najmniej dwie trzecie umów danego rodzaju przy uwzględnieniu przez te umowy średniego okresu kredytowania, całkowitej kwoty kredytu i częstotliwości występowania na rynku umów danego rodzaju.</p> <p>3. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany jest gromadzić odpowiednie dane w celu ustalenia na ich podstawie reprezentatywnego przykładu.</p>	<p>reprezentatywnego przykładu, który określa warunki umowy o kredyt konsumencki. Przy ustalaniu reprezentatywnego przykładu w odniesieniu do reklamy kredytodawca będzie się odwoływał się do oczekiwanego przez siebie zawarcia dwóch trzecich umów danego rodzaju następujących w konsekwencji proponowanej oferty przy uwzględnieniu średniego okresu kredytowania, całkowitej kwoty kredytu i częstotliwości występowania na rynku umów danego rodzaju.</p>
Art. 4 ust. 3	<p>3. Jeśli do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach niezbędne jest zawarcie umowy dotyczącej usługi dodatkowej związanej z umową o kredyt, w szczególności umowy ubezpieczenia, a kosztu takiej usługi nie można z góry określić, informację o obowiązku zawarcia takiej umowy również podaje się w sposób jasny, zwięzły i widoczny wraz z rzeczywistą roczną stopą oprocentowania.</p>	T		<p>Art. 7 . 3. Jeżeli do zawarcia umowy o kredyt konsumencki, na warunkach określonych w reklamie, niezbędne jest zawarcie umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia, a kosztu takiej umowy nie można z góry określić, kredytodawca lub pośrednik kredytowy podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny informację o tym obowiązku wraz z rzeczywistą roczną stopą</p>	

				oprocentowania.	
Art. 4 ust. 4	4. Niniejszy artykuł stosuje się bez uszczerbku dla dyrektywy 2005/29/WE.	N		Nie wymaga implementacji	
Art. 5 ust. 1	<p>1. W stosownym czasie przed związaniem się konsumenta umową o kredyt lub ofertą kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi - na podstawie warunków kredytu zaproponowanych przez kredytodawcę, a także, w stosownych przypadkach, zgodnie z preferencjami określonymi przez konsumenta i informacjami przez niego przekazanymi - informacje potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt. Informacje te, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, powinny zostać przekazane przy użyciu standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego określonego w załączniku II. Domniemywa się, że kredytodawca spełnił wymogi informacyjne określone w niniejszym ustępie, a także w art. 3 ust. 1 i 2 dyrektywy 2002/65/WE, jeśli przekazał on konsumentowi standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego.</p> <p>Informacje te określają:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) rodzaj kredytu; b) dane identyfikacyjne i adres kredytodawcy, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne i adres zaangażowanego pośrednika kredytowego; c) całkowitą kwotę kredytu oraz warunki dokonywania wypłat; d) okres obowiązywania umowy o kredyt; e) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za towar lub usługę lub umowy o kredyt wiązany - towar lub usługę i ich cenę gotówkową; f) stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy oprocentowania oraz, jeśli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i 	T		<p>Art. 13. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki zobowiązany jest podać konsumentowi na trwałym nośniku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego; 2) rodzaj kredytu; 3) czas obowiązywania umowy; 4) stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy; 5) całkowitą kwotę kredytu; 6) terminy i sposób wypłaty kredytu; 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta; 8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy; 9) informację dotyczącą obowiązku zawarcia umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia; 10) informację o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług 	

<p>oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmian stopy oprocentowania kredytu. Jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania - wyżej wymienione informacje o wszystkich stosowanych stopach;</p> <p>g) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, przedstawione za pomocą reprezentatywnego przykładu podającego wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy; w przypadku gdy konsument poinformował kredytodawcę o co najmniej jednym ze składników preferowanego przez siebie kredytu, takich jak okres obowiązywania umowy o kredyt i całkowita kwota kredytu, kredytodawca uwzględnia te składniki; jeżeli umowa o kredyt przewiduje różne sposoby dokonywania wypłat, w odniesieniu do których obowiązują różne opłaty i stopy oprocentowania, a kredytodawca korzysta z założenia, o którym mowa w załączniku I część II lit. b), zaznacza on, że inne mechanizmy dokonywania wypłat mogą spowodować zastosowanie wyższej rocznej stopy oprocentowania;</p> <p>h) kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania;</p> <p>i) w stosownych przypadkach, opłaty za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których zapisywane są zarówno transakcje płatności, jak i wypłaty, chyba że otwarcie takiego rachunku nie jest obowiązkowe, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych, zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, a także wszelkie inne opłaty powstałe w związku z umową o kredyt oraz warunki, na jakich opłaty te mogą ulegać zmianie;</p> <p>j) w stosownych przypadkach - konieczność poniesienia przez konsumenta kosztów notarialnych przy zawarciu umowy o kredyt;</p> <p>k) obowiązek, o ile taki istnieje, zawarcia umowy dotyczącej usług dodatkowych związanych z umową o kredyt, w szczególności ubezpieczenia, w przypadku gdy zawarcie takiej umowy jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach;</p> <p>l) stopę oprocentowania mającą zastosowanie w przypadku opóźnienia płatności oraz ustaleń</p>			<p>dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie;</p> <ol style="list-style-type: none"> 11) informację o opłatach notarialnych, o ile wystąpią; 12) informację o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu; 13) informację o skutkach braku płatności; 14) informację o wymaganych zabezpieczeniach kredytu konsumenckiego; 15) informację o prawie konsumenta do odstąpienia od umowy; 16) informację o prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem; 17) informację o prawie kredytodawcy do zastrzeżenia w umowie prowizji za spłatę kredytu przed terminem oraz zasady jej ustalania; 18) informację o prawie konsumenta do otrzymania bezpłatnej informacji dotyczącej sprawdzenia w bazie danych; 19) informację o prawie konsumenta do otrzymania bezpłatnego projektu umowy, na warunkach określonych w art. 12; 20) informację o terminie, w którym kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest związany informacjami, które przekazał konsumentowi. <p>2. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności zobowiązany jest podać konsumentowi na trwałym nośniku dane, o których mowa w ust. 1, oraz opis i cenę towaru lub usługi.</p> <p>Art. 14. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 13, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy.</p>	
---	--	--	---	--

	<p>dotyczących jej zmian, a także, w stosownych przypadkach, wszelkie opłaty z tytułu zaległości w spłacie;</p> <p>m) ostrzeżenie o konsekwencjach braku płatności;</p> <p>n) w stosownych przypadkach, wymagane zabezpieczenia;</p> <p>o) istnienie lub brak prawa do odstąpienia od umowy;</p> <p>p) prawo do przedterminowej spłaty, o ile ono istnieje i, w stosownych przypadkach, informację na temat prawa kredytodawcy do rekompensaty, a także sposób określania tej rekompensaty zgodnie z art. 16;</p> <p>q) prawo konsumenta do natychmiastowego otrzymania bezpłatnej informacji, zgodnie z art. 9 ust. 2, na temat wyników przeprowadzonej w celu oceny jego zdolności kredytowej weryfikacji w bazie danych;</p> <p>r) prawo konsumenta do bezpłatnego otrzymania na żądanie egzemplarza projektu umowy o kredyt. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca nie wyraża chęci zawarcia z konsumentem umowy o kredyt; oraz</p> <p>s) w stosownych przypadkach, czas, przez jaki kredytodawca jest związany informacjami udzielonymi przed zawarciem umowy o kredyt.</p> <p>Wszelkie dodatkowe informacje, jakie kredytodawca przekazuje konsumentowi, są podawane w osobnym dokumencie, który może zostać załączony do standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumentckiego.</p>			<p>Art. 16. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy może przekazać konsumentowi przed zawarciem umowy o kredyt, na trwałym nośniku, dodatkowo dane inne niż określone w art. 13, łącznie z właściwym formularzem informacyjnym.</p> <p>Art. 24. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy ustala rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta dotyczących co najmniej jednego ze składników preferowanego przez konsumenta kredytu, w szczególności co do czasu obowiązywania umowy o kredyt konsumentcki lub całkowitej kwoty kredytu.</p> <p>2. Jeżeli konsument nie udzielił informacji zgodnie z ust. 1, kredytodawca lub pośrednik kredytowy ustala rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, na podstawie reprezentatywnego przykładu.</p> <p>3. Do ustalania reprezentatywnego przykładu przepis art. 8 ust. 2 stosuje się odpowiednio.</p> <p>Art. 63. W ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271, z późn. zm⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>2) w art. 16 b dodaje się ust. 8 w brzmieniu:</p> <p>„8. Obowiązek określony w ust. 1 uważa się za spełniony, jeżeli przedsiębiorca przekazał konsumentowi właściwy formularz informacyjny, o którym mowa odpowiednio w art. 14 ust. 1 lub 19 ust. 1, ustawy z dnia 2010 r. o kredycie konsumentckim.”.</p>	
Art. 5 ust. 2	2. W przypadku kontaktów telefonicznych, o których mowa w art. 3 ust. 3 dyrektywy 2002/65/WE, opis głównych cech usługi finansowej, która ma być dostarczona zgodnie z art. 3 ust. 3 lit. b) tiret drugie tej dyrektywy, zawiera co najmniej elementy określone w	T		Art. 15 . 2. W przypadku przekazywania konsumentowi informacji w formie głosowych komunikatów telefonicznych, kredytodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany jest przekazać konsumentowi co najmniej:	

	ust. 1 lit. c), d), e), f) i h) niniejszego artykułu łącznie z rzeczywistą roczną stopą oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnego przykładu, a także całkowitą kwotą do zapłaty przez konsumenta.			1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 3 - 6 i 8; 2) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania w formie reprezentatywnego przykładu; 3) całkowitą kwotą do zapłaty przez konsumenta; 4) opis i cenę towaru lub usługi w odniesieniu do umów o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności.	
Art. 5 ust. 3	3. Jeżeli umowa została zawarta na żądanie konsumenta z zastosowaniem środków porozumiewania się na odległość, które nie pozwalają na przekazanie informacji zgodnie z ust. 1, w szczególności w przypadku, o którym mowa w ust. 2, kredytodawca dostarcza konsumentowi pełnych informacji udzielanych zwykle przed zawarciem umowy natychmiast po zawarciu umowy o kredyt przy zastosowaniu formularza standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego.	T		Art. 15. 1. W przypadku umowy o kredyt konsumencki zawieranej na wniosek konsumenta na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych zgodnie z art. 13, kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi te dane niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt konsumencki na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego.	
Art. 5 ust. 4	4. Na żądanie konsument otrzymuje bezpłatnie, oprócz standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego, egzemplarz projektu umowy o kredyt. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca nie wyraża chęci zawarcia z nim umowy o kredyt.	T		Art. 12. Konsument ma prawo do otrzymania, na wniosek, bezpłatnego projektu umowy o kredyt konsumencki, jeżeli w ocenie kredytodawcy lub pośrednika kredytowego, spełnia on warunki do udzielenia mu kredytu konsumenckiego przez tego kredytodawcę lub pośrednika kredytowego. Projekt umowy powinien zawierać dane konsumenta oraz wszystkie warunki, na których kredyt mógłby zostać udzielony.	
Art. 5 ust. 5	5. W przypadku umowy o kredyt, zgodnie z którą płatności dokonywane przez konsumenta nie są natychmiast odpowiednio zaliczane na poczet spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na warunkach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, informacje udzielane przed zawarciem umowy, wymagane na mocy ust. 1, zawierają jasne i zwięzłe stwierdzenie, że taka umowa o kredyt nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie, chyba że taka gwarancja jest udzielana.	T		Art. 26. Jeżeli zgodnie z postanowieniami umowy o kredyt, płatności dokonywane przez konsumenta nie są niezwłocznie zaliczane do spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na zasadach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w art. 13, zawierają jasne i zwięzłe stwierdzenie, że taka umowa o kredyt nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie.	

Art. 5 ust. 6	6. Państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi udzielali konsumentowi odpowiednich wyjaśnień, w odpowiednich przypadkach przez objaśnienie informacji udzielanych przed zawarciem umowy zgodnie z ust. 1, głównych cech proponowanych produktów oraz konkretnych skutków dla konsumenta, jakie mogą one za sobą pociągać, w tym konsekwencji zaległości w spłacie, tak aby konsument mógł ocenić, czy proponowana umowa o kredyt jest dostosowana do jego potrzeb i sytuacji finansowej. Państwa członkowskie mogą ustalić tryb i zakres takiej pomocy, a także określić podmiot, który ma udzielać pomocy, w zależności od konkretnych okoliczności, w jakich umowa o kredyt jest oferowana, osobę, której jest ona oferowana, a także rodzaj oferowanego kredytu.	T		Art. 11. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany jest przed zawarciem umowy o kredyt konsumentki udzielić konsumentowi wyjaśnień dotyczących treści informacji przekazanych przed zawarciem umowy oraz postanowień zawartych w umowie w sposób umożliwiający konsumentowi podjęcie decyzji dotyczącej umowy o kredyt konsumentki.	
Art. 6 ust. 1	1. W stosownym czasie przed związaniem się konsumenta jakąkolwiek umową o kredyt lub ofertą dotyczącą umowy o kredyt, o której mowa w art. 2 ust. 3, 5 lub 6, kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi - na podstawie warunków kredytu zaproponowanych przez kredytodawcę, a także, w stosownych przypadkach, zgodnie z preferencjami określonymi przez konsumenta i informacjami przez niego przekazanymi - informacje potrzebne do porównania różnych ofert w celu podjęcia, przy pełnej znajomości faktów, decyzji, czy zawrzeć umowę o kredyt. Informacje te określają: a) rodzaj kredytu; b) dane identyfikacyjne i adres kredytodawcy, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne i adres zaangażowanego pośrednika kredytowego; c) całkowitą kwotę kredytu; d) okres obowiązywania umowy o kredyt; e) stopę oprocentowania kredytu; warunki stosowania tej stopy oprocentowania, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające	T		Art. 17. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym zobowiązany jest, z zastrzeżeniem ust. 2 - 4, podać konsumentowi, na trwałym nośniku dane, o których mowa w art. 13 ust. 1. 2. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do trzech miesięcy zobowiązany jest podać konsumentowi, na trwałym nośniku: 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 1 - 5, 12, 18 i 20; 2) informację o warunkach i sposobie rozwiązania umowy o kredyt; 3) informację o opłatach stosowanych w czasie obowiązywania umowy oraz warunki ich zmiany. 3. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, który jest spłacany przez konsumenta na żądanie zobowiązany	

	<p>zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, opłaty mające zastosowanie od chwili zawarcia umowy o kredyt oraz, w stosownych przypadkach, warunki, na jakich opłaty te mogą ulec zmianie;</p> <p>f) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnych przykładów zawierających wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy;</p> <p>g) warunki i procedurę rozwiązania umowy o kredyt;</p> <p>h) w przypadku umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 3, w odpowiednich przypadkach wskazanie, że od konsumenta będzie można żądać w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu;</p> <p>i) stopę oprocentowania mającą zastosowanie do opóźnionych płatności oraz ustalenia dotyczące jej zmian, a także, w stosownych przypadkach, wszelkie opłaty z tytułu opóźnienia w spłacie;</p> <p>j) prawo konsumenta do niezwłocznego otrzymania bezpłatnej informacji, zgodnie z art. 9 ust. 2, na temat wyników przeprowadzonej w celu oceny jego zdolności kredytowej weryfikacji w bazie danych;</p> <p>k) w przypadku umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 3, informacje dotyczące opłat stosowanych od chwili zawarcia umowy, a także, w stosownych przypadkach, warunki, na jakich te opłaty mogą ulec zmianie;</p> <p>l) w stosownych przypadkach, czas, przez jaki kredytodawca jest związany informacjami udzielanymi przed zawarciem umowy o kredyt.</p> <p>Informacje te przekazuje się w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, przy czym wszystkie spośród nich są jednakowo widoczne. Można je przekazać przy użyciu europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego określonego w załączniku III. Domniemywa się, że kredytodawca spełnił wymogi informacyjne określone w niniejszym ustępie, a także w art. 3 ust. 1 i 2 dyrektywy 2002/65/WE, jeżeli przekazał konsumentowi europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego.</p>			<p>jest podać konsumentowi, na trwałym nośniku dane, o których mowa w ust. 2, oraz informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta.</p> <p>Art. 19. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy może przekazać konsumentowi dane, o których mowa w art. 17 ust. 2 - 4 i art. 18, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, którego wzór określa załącznik nr 2 do ustawy.</p> <p>Art. 63. W ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271, z późn. zm⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>2) w art. 16 b dodaje się ust. 8 w brzmieniu:</p> <p>„8. Obowiązek określony w ust. 1 uważa się za spełniony, jeżeli przedsiębiorca przekazał konsumentowi właściwy formularz informacyjny, o którym mowa odpowiednio w art. 14 ust. 1 lub 19 ust. 1, ustawy z dnia 2010 r. o kredycie konsumenckim.”.</p>	
--	---	--	--	---	--

Art. 6 ust. 2	2. W przypadku umów o kredyt, o których mowa w art. 2 ust. 3, państwa członkowskie mogą zdecydować o braku obowiązku podawania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.	N			Opowiedziano się za skorzystaniem z opcji krajowej, o której mowa w art. 6 ust. 2 dyrektywy i zdecydowano o braku obowiązku podawania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania kredytu w rachunku bieżącym spłacanym na żądanie lub w terminie trzech miesięcy. Podawanie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przy tego rodzaju kredytach jest trudne i może wprowadzać konsumentów w błąd ponieważ nieznana jest ilość i wysokość spłat, ani też kwota kredytu, z którego konsument ostatecznie skorzysta.
Art. 6 ust. 3	3. W przypadku umowy o kredyt, o której mowa w art. 2 ust. 5 i 6, informacje przekazane konsumentowi zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu obejmują również: a) kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu; oraz b) prawo do przedterminowej spłaty i, w stosownych przypadkach, informację na temat prawa kredytodawcy do rekompensaty, a także sposobu jej określania. Jeżeli umowa o kredyt jest objęta zakresem zastosowania art. 2 ust. 3, stosuje się wyłącznie przepisy ust. 1 niniejszego artykułu.	T		Art. 18. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt przewidującej odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt zobowiązany jest podać konsumentowi, na trwałym nośniku: 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 1 - 5, 8, 12, 16 - 18 i 20; 2) informację o warunkach i sposobie rozwiązania umowy o kredyt; 3) informację o opłatach stosowanych w czasie obowiązywania umowy oraz warunki ich zmiany; 4) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnego przykładu wraz z założeniami przyjętymi do jej obliczenia.	
Art. 6 ust. 4	4. W przypadku kontaktów telefonicznych oraz w sytuacji, gdy konsument wnosi o natychmiastowe udostępnienie mu kredytu w rachunku bieżącym, opis głównych cech usługi finansowej zawiera co najmniej elementy, o których mowa w ust. 1 lit. c), e), f) oraz h).	T		Art. 20. 2. Jeżeli informacja przekazywana jest konsumentowi w formie głosowych komunikatów telefonicznych, a konsument wnosi o niezwłoczne udostępnienie kredytu w rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowym, kredytodawca lub pośrednik	

	<p>Ponadto w przypadku umów o kredyt, o których mowa w ust. 3, opis głównych cech produktu zawiera szczegółowe informacje na temat okresu obowiązywania umowy o kredyt.</p>			<p>kredytowy zobowiązany jest przekazać konsumentowi co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 4 i 5; 2) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta; 3) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnego przykładu wraz z założeniami przyjętymi do jej obliczenia; 4) informację o opłatach stosowanych w czasie obowiązywania umowy oraz warunki ich zmiany. <p>Art. 21. 2. Jeżeli informacja przekazywana jest konsumentowi w formie głosowych komunikatów telefonicznych dotyczących umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, a konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany przekazać konsumentowi co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 3 - 5; 2) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta; 3) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnego przykładu wraz z założeniami przyjętymi do jej obliczenia; 4) informację o opłatach stosowanych w czasie obowiązywania umowy oraz warunki ich zmiany. 	
<p>Art. 6 ust. 5</p>	<p>5. Niezależnie od wyłączenia, o którym mowa w art. 2 ust. 2 lit. e), państwa członkowskie stosują w odniesieniu</p>	<p>T</p>		<p>Art. 17. 4. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt w rachunku</p>	

	do umów o kredyt w rachunku bieżącym, który musi zostać spłacony w ciągu jednego miesiąca, co najmniej wymogi określone w pierwszym zdaniu ust. 4 niniejszego artykułu.			oszczędnościowo-rozliczeniowym, który jest spłacany przez konsumenta w terminie do jednego miesiąca zobowiązany jest podać konsumentowi, na trwałym nośniku: 1) dane określone w art. 13 ust. 1 pkt 4 i 5; 2) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania przedstawioną w formie reprezentatywnego przykładu wraz z założeniami przyjętymi do jej obliczenia; 3) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta; 4) informację o opłatach stosowanych w czasie obowiązywania umowy oraz warunki ich zmiany.	
Art. 6 ust. 6	6. Na żądanie konsument otrzymuje bezpłatnie oprócz informacji, o której mowa w ust. 1-4, egzemplarz projektu umowy o kredyt zawierający informacje umowne, określone w art. 10, w zakresie, w jakim artykuł ten ma zastosowanie. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca nie wyraża chęci zawarcia z nim umowy o kredyt.	T		Art. 12. Konsument ma prawo do otrzymania, na wniosek, bezpłatnego projektu umowy o kredyt konsumentki, jeżeli w ocenie kredytodawcy lub pośrednika kredytowego, spełnia on warunki do udzielenia mu kredytu konsumentki przez tego kredytodawcę lub pośrednika kredytowego. Projekt umowy powinien zawierać dane konsumenta oraz wszystkie warunki, na których kredyt mógłby zostać udzielony.	
Art. 6 ust. 7	7. Jeżeli umowa została zawarta na żądanie konsumenta z zastosowaniem środków porozumiewania się na odległość, które nie umożliwiają dostarczenia informacji zgodnie z ust. 1 i 3, w tym w przypadkach, o których mowa w ust. 4, kredytodawca natychmiast po zawarciu umowy o kredyt spełnia swój obowiązek określony w ust. 1 i 3 przez dostarczenie konsumentowi informacji umownych, zgodnie z art. 10, w zakresie, w jakim artykuł ten ma zastosowanie.	T		Art. 20. 1. W przypadku umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym zawieranej na wniosek konsumenta na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych zgodnie z art. 17 ust. 2 - 4 i art. 19, kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza konsumentowi niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt co najmniej: 1) dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 1 - 3, 5, 6 i 15; 2) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta; 3) informację o opłatach stosowanych od chwili zawarcia umowy oraz warunkach ich zmiany.	

				Art. 21. 1. W przypadku umowy o kredyt przewidującej odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt, zawieranej na wniosek konsumenta na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych zgodnie z art. 18 i 19, kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza konsumentowi niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt dane, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 1 - 8, 11, 16 i 17.	
Art. 7	Artykuł 5 i 6 nie mają zastosowania do dostawców towarów lub usług działających w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. Pozostaje to bez uszczerbku dla obowiązku zapewnienia przez kredytodawcę uzyskania przez konsumenta informacji udzielanych przed zawarciem umowy, o których mowa w tych artykułach.	T		Art. 19. 2 i Art. 14. 2. Obowiązku, o którym mowa w ust. 1, nie stosuje się do dostawców towarów i usług, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności pomocniczej.	
Art. 8 ust. 1	1. Państwa członkowskie zapewniają przeprowadzanie przez kredytodawcę przed zawarciem umowy o kredyt oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie wystarczających informacji przekazanych mu, w stosownych przypadkach, przez konsumenta oraz, w razie konieczności, na podstawie informacji uzyskanych z odpowiedniej bazy danych. Państwa członkowskie, których ustawodawstwo wymaga od kredytodawców dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie informacji z danej bazy danych, mogą zachować ten wymóg.	T		Art. 9. 1 Kredytodawca przed zawarciem umowy o kredyt konsumentki zobowiązany jest do dokonania oceny ryzyka kredytowego konsumenta. 2. Ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta lub na podstawie informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy. 3. Konsument zobowiązany jest do przedstawienia, na żądanie kredytodawcy, dokumentów i informacji niezbędnych do dokonania oceny ryzyka kredytowego. 4. Jeżeli kredytodawcą jest bank, ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest zgodnie ust. 1 - 3 przy uwzględnieniu art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe.	
Art. 8 ust. 2	2. Państwa członkowskie zapewniają w przypadku uzgodnienia przez strony zmiany całkowitej kwoty kredytu po zawarciu umowy o kredyt uaktualnianie przez kredytodawcę będących w jego posiadaniu informacji finansowych dotyczących konsumenta i przeprowadzanie oceny zdolności kredytowej	T		Art. 40. 1. W przypadku zmiany całkowitej kwoty kredytu, w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumentki, konsument zobowiązany jest do przedstawienia na żądanie kredytodawcy dokumentów i informacji dotyczących jego aktualnej sytuacji finansowej.	

	konsumenta przed znaczącą podwyżką całkowitej kwoty kredytu.			2. W przypadku znacznego zwiększenia całkowitej kwoty kredytu kredytodawca zobowiązany jest do przeprowadzenia ponownej oceny ryzyka kredytowego konsumenta, zgodnie z art. 9.	
Art. 9 ust. 1	1. Każde państwo członkowskie zapewnia kredytodawcom z innych państw członkowskich dostęp do baz danych wykorzystywanych w tym państwie członkowskim do oceny zdolności kredytowej konsumentów. Warunki dostępu są niedyskryminujące.	N		Nie wymaga implementacji	Istnieją obecnie przepisy prawa zapewniające wymianę danych pomiędzy bazami danych z państw członkowskich. Transgraniczną wymianę danych pomiędzy bankami zapewnia aktualnie art. 105 ust. 4 w związku z art. 105 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo bankowe, który stanowi, iż banki mogą wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania: 1) bankom – informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są potrzebne w związku z wykonywaniem czynności bankowych oraz w związku ze stosowaniem metod statystycznych, o których mowa w art. 128 ust. 3 oraz w art. 128d ust. 1 ustawy Prawo bankowe, 2) innym instytucjom ustawowo upoważnionym do udzielania kredytów – informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne w związku z udzielaniem kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń. Art. 105 ust. 4 pkt 2 ustawy Prawo bankowe daje możliwość wymiany danych pomiędzy instytucjami, o których mowa w

				<p>art. 105 ust. 4 niniejszej ustawy oraz instytucjami kredytowymi, przez które rozumie się podmioty mające siedzibę za granicą Rzeczypospolitej Polskiej na terytorium jednego z państw członkowskich Unii Europejskiej, prowadzące działalność polegającą m.in. na udzielaniu kredytów.</p> <p>Transgraniczna wymiana danych pomiędzy instytucjami, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, a innymi podmiotami, niebędącymi instytucjami kredytowymi w rozumieniu ustawy Prawo bankowe powinna również odbywać się za pośrednictwem biur informacji gospodarczych. Taką możliwość zapewnia art. 105 ust. 4 a – b ustawy Prawo bankowe w związku z art. 9 i 10 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Pośredni model transgranicznej wymiany danych oparty na umowach pomiędzy instytucjami, o których mowa w art. 105 ust. 4 a biurami informacji gospodarczych zapewni właściwą ochronę tajemnicy bankowej.</p>
Art. 9 ust. 2	2. Jeżeli odmowa udzielenia kredytu nastąpiła na podstawie informacji pochodzących z bazy danych, kredytodawca natychmiast i bez pobierania żadnych opłat informuje konsumenta o wynikach weryfikacji oraz podaje mu informacje dotyczące bazy danych, w której dokonano weryfikacji.	T		<p>Art. 10. Jeżeli kredytodawca odmówi konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego na podstawie informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy, kredytodawca niezwłocznie przekazuje konsumentowi bezpłatną informację o wynikach tego sprawdzenia oraz wskazuje bazę danych, w której tego sprawdzenia dokonano.</p>

Art. 9 ust. 3	3. Informacja taka jest udzielana, chyba że udzielanie takich informacji jest zabronione na mocy innych przepisów wspólnotowych lub jest sprzeczne z celami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego.	N		Nie wymaga implementacji	
Art. 9 ust. 4	4. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla stosowania dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych ⁽¹⁰⁾ .	N		Nie wymaga implementacji	
Art. 10 ust. 1	1. Umowy o kredyt sporządza się w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku. Wszystkie umawiające się strony otrzymują egzemplarz umowy o kredyt. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla wszelkich przepisów krajowych dotyczących ważności umów o kredyt, które są zgodne z prawem wspólnotowym.	T		Art. 29. 1. Umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. 2. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany niezwłocznie doręczyć umowę konsumentowi.	
Art. 10 ust. 2	2. W umowie o kredyt w sposób jasny i zwięzły określa się: a) rodzaj kredytu; b) dane identyfikacyjne i adresy umawiających się stron, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne pośrednika kredytowego; c) okres obowiązywania umowy o kredyt; d) całkowitą kwotę kredytu oraz warunki dokonywania wypłat; e) w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za określony towar lub usługę lub w przypadku umowy o kredyt wiązany - towar lub usługę i ich cenę gotówkową; f) stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy oraz, jeśli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania kredytu. Jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu, wyżej wymienione informacje dotyczące wszystkich stosowanych stóp; g) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania i	T		Art. 29. 3. Umowa powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Art. 30. 1. Umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31 - 33, powinna określać co najmniej: 1) imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego; 2) rodzaj kredytu; 3) czas obowiązywania umowy; 4) całkowitą kwotę kredytu; 5) terminy i sposób wypłaty kredytu; 6) stopę oprocentowania kredytu oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;	

<p>całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, obliczone w chwili zawierania umowy o kredyt; podawane są wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy;</p> <p>h) kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu;</p> <p>i) w przypadku gdy ma miejsce spłata kapitału w ramach umowy o kredyt na czas określony, prawo konsumenta do otrzymywania, na wniosek i bez opłat, w każdym czasie przez cały okres obowiązywania umowy o kredyt, zestawienia w formie tabeli spłat. Tabela spłat wskazuje należne płatności oraz okresy i warunki zapłaty takich kwot; poszczególne spłaty przedstawione są w tabeli w rozbiciu na mniejsze elementy w celu uwidocznienia spłaty kapitału, odsetek wyliczonych na podstawie stopy oprocentowania kredytu i, w stosownych przypadkach, kosztów dodatkowych; w przypadku gdy stopa oprocentowania nie jest stała lub gdy koszty dodatkowe mogą ulegać zmianie na mocy umowy o kredyt, tabela spłat zawiera jasne i zwięzłe wskazanie, że dane liczbowe zawarte w tabeli zachowują ważność wyłącznie do następnej zmiany stopy oprocentowania kredytu lub dodatkowych kosztów, zgodnie z umową o kredyt;</p> <p>j) w przypadku gdy opłaty i odsetki są płacone bez spłaty kapitału, zestawienie wskazujące okresy i warunki płatności odsetek i towarzyszących im stałych lub jednorazowych opłat;</p> <p>k) w stosownych przypadkach, opłaty za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których zapisywane są transakcje płatności, jak i wypłaty, chyba że otwarcie takiego rachunku nie jest obowiązkowe, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych, zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, oraz wszelkie inne opłaty powstałe w związku z umową o kredyt oraz warunki, na jakich opłaty te mogą ulegać zmianie;</p> <p>l) stopę oprocentowania mającą zastosowanie do opóźnionych płatności obowiązującą w chwili zawarcia umowy o kredyt oraz ustalenia dotyczące jej zmian, a także, w stosownych przypadkach, opłaty z tytułu zaległości w spłacie;</p> <p>m) ostrzeżenie o konsekwencjach braku płatności;</p>			<ol style="list-style-type: none"> 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumentki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia; 8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat kredytu konsumentki na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1; 9) zestawienie zawierające terminy i zasady płatności odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, w przypadku gdy kredytodawca lub pośrednik kredytowy udziela karencji w spłacie kredytu; 10) informację o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumentki w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie; 11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu; 12) skutki braku płatności; 13) informację o opłatach notarialnych, o ile wystąpią; 14) sposób zabezpieczenia i ubezpieczenia spłaty kredytu, jeżeli umowa je przewiduje; 15) termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym; 16) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem; 17) informację o prawie kredytodawcy do zastrzeżenia w umowie prowizji za dokonanie spłaty kredytu przed terminem i zasady ustalenia wysokości tej prowizji; 	
---	--	--	--	--

<p>n) w stosownych przypadkach, wzmiankę o konieczności poniesienia kosztów notarialnych;</p> <p>o) ewentualne wymagane zabezpieczenia i ubezpieczenia;</p> <p>p) istnienie prawa do odstąpienia lub brak takiego prawa, okres, w którym można z niego skorzystać, oraz inne warunki korzystania z niego, w tym informację o obowiązku spłaty przez konsumenta wypłaconego kapitału oraz odsetek zgodnie z art. 14 ust. 3 lit. b), a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym;</p> <p>q) informacje na temat praw wynikających z art. 15, a także warunki korzystania z tych praw;</p> <p>r) prawo do przedterminowej spłaty oraz procedurę przedterminowej spłaty, a także, w stosownych przypadkach, informację dotyczącą prawa kredytodawcy do otrzymania rekompensaty i sposobu jej ustalania;</p> <p>s) procedurę mającą zastosowanie przy korzystaniu z prawa do rozwiązania umowy o kredyt;</p> <p>t) informację, czy konsument może skorzystać z pozasądowego mechanizmu reklamacyjnego i odwoławczego, a jeżeli tak - sposoby dostępu do niego;</p> <p>u) w stosownych przypadkach, inne warunki umowy;</p> <p>v) w stosownych przypadkach, nazwę i adres właściwego organu nadzorczego.</p>			<p>18) informację o prawie, o którym mowa w art. 59 ust.1;</p> <p>19) warunki wypowiedzenia umowy;</p> <p>20) informację o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi;</p> <p>21) wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.</p> <p>2. Jeżeli zgodnie z postanowieniami umowy o kredyt, płatności dokonywane przez konsumenta nie są niezwłocznie zaliczane do spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na zasadach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, umowa powinna zawierać jasne i zwięzłe stwierdzenie, że nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie.</p> <p>Art. 37. 1. W przypadku umowy o kredyt konsumencki zawartej na czas określony, przez cały czas jej obowiązywania, konsument ma prawo do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty.</p> <p>2. Harmonogram, o którym mowa w ust. 1, zawiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określenie terminu, wysokości raty kredytu z wyodrębnieniem jej poszczególnych składników, w szczególności kapitału, odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, które konsument zobowiązany jest ponieść; 2) w przypadku umów o kredyt konsumencki, które przewidują możliwość zmiany stopy oprocentowania lub wszelkich innych kosztów kredytu - informację, że dane zawarte w harmonogramie obowiązują do momentu zmiany stopy oprocentowania lub wszelkich innych kosztów kredytu składających się na 	
--	--	--	--	--

				<p>wysokość raty kredytu.</p> <p>Art. 31. 1. Umowa o kredyt wiązany lub w formie odroczonej płatności, oprócz danych określonych w art. 30, powinna zawierać również:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opis towaru lub usługi; 2) cenę nabycia towaru lub usługi, jeżeli zapłata nastąpiłaby za gotówkę, oraz cenę nabycia przy wykorzystaniu kredytu. <p>2. Przepisy dotyczące umowy o kredyt wiązany stosuje się odpowiednio do umowy o kredyt konsumencki przeznaczony na nabycie określonego prawa.</p> <p>Art. 33. Umowa o kredyt konsumencki przewidująca odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty w przypadku gdy konsument zalega już ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt powinna zawierać co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 1 - 8, 11, 16 i 17; 2) opis towaru lub usługi; 3) cenę nabycia towaru lub usługi, jeżeli zapłata nastąpiłaby za gotówkę, oraz cenę nabycia przy wykorzystaniu kredytu. 	
Art. 10 ust. 3	3. W przypadku gdy zastosowanie ma ust. 2 lit. i), kredytodawca w każdym czasie udostępnia konsumentowi bezpłatnie oraz przez cały okres obowiązywania umowy o kredyt zestawienie w formie tabeli spłat.	T		Art. 37. 1 W przypadku umowy o kredyt konsumencki zawartej na czas określony, przez cały czas jej obowiązywania, konsument ma prawo do otrzymania, na wniosek, w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłaty.	
Art. 10 ust. 4	4. W przypadku umowy o kredyt, zgodnie z którą płatności dokonywane przez konsumenta nie są natychmiast odpowiednio zaliczane na poczet spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na warunkach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, informacje wymagane na mocy ust. 2	T		Art. 30. 2 Jeżeli zgodnie z postanowieniami umowy o kredyt, płatności dokonywane przez konsumenta nie są niezwłocznie zaliczane do spłaty całkowitej kwoty kredytu, ale są wykorzystywane do zgromadzenia kapitału przez okresy i na zasadach określonych w umowie o kredyt lub w umowie dodatkowej, umowa powinna zawierać jasne i	

	zawierają jasne i zwięzłe stwierdzenie, że taka umowa o kredyt nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty wypłat cząstkowych kredytu dokonanych na podstawie tej umowy, chyba że taka gwarancja jest udzielana.			zwięzłe stwierdzenie, że nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie.	
Art. 10 ust. 5	<p>5. W przypadku umów o kredyt w rachunku bieżącym, o których mowa w art. 2 ust. 3, w sposób jasny i zwięzły określa się:</p> <p>a) rodzaj kredytu;</p> <p>b) dane identyfikacyjne i adresy umawiających się stron, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne i adres pośrednika kredytowego;</p> <p>c) okres obowiązywania umowy o kredyt;</p> <p>d) limit kredytu oraz warunki dokonywania wypłat kredytu;</p> <p>e) stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy oprocentowania oraz, jeśli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne odnoszące się do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmian stopy oprocentowania kredytu; jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania, wyżej wymienione informacje o wszystkich stosowanych stopach;</p> <p>f) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania i całkowity koszt do zapłaty przez konsumenta, obliczone w chwili zawierania umowy o kredyt; podawane są wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy zgodnie z art. 19 ust. 2 łącznie z art. 3 lit. g) oraz i); państwa członkowskie mogą zdecydować o braku obowiązku podawania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania;</p> <p>g) wskazanie, że od konsumenta będzie można żądać w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu;</p> <p>h) warunki, na jakich możliwe jest skorzystanie z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt; oraz</p> <p>i) informacje dotyczące opłat mających zastosowanie od momentu zawarcia takich umów o kredyt oraz, w stosownych przypadkach, warunki, na których te opłaty mogą zostać zmienione.</p>	T		<p>Art. 32. Umowa o kredyt konsumencki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym podlegający spłacie na żądanie lub w terminie do trzech miesięcy powinna zawierać co najmniej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 1 - 3, 5, 6 i 15; 2) limit kredytu; 3) całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta; 4) informację o możliwości żądania w dowolnym momencie spłaty pełnej kwoty kredytu przez konsumenta; 5) informację o opłatach stosowanych od chwili zawarcia umowy oraz warunkach ich zmiany. 	
Art. 11	1. W stosownych przypadkach konsument otrzymuje, w	T		Art. 36. 1. W przypadku zmiany wysokości stopy	

ust. 1	<p>formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, informację o zmianie stopy oprocentowania kredytu, zanim zmiana ta wejdzie w życie. Informacja ta obejmuje kwotę płatności obowiązującą po wejściu w życie nowej stopy oprocentowania kredytu oraz, w przypadku gdy zmienia się liczba lub częstotliwość płatności, szczególne informacje na ten temat.</p>			<p>oprocentowania w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki, konsument przed jej dokonaniem otrzymuje od kredytodawcy na trwałym nośniku informację o tej zmianie.</p> <p>2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zawiera szczególne określenie stopy oprocentowania, wysokości raty kredytu po dokonaniu zmiany stopy oprocentowania oraz informację o liczbie i częstotliwości płatności rat, o ile ulegają one zmianie.</p> <p>3. Jeżeli zgodnie z umową, wysokość stopy oprocentowania kredytu uzależniona jest od wysokości stopy referencyjnej, strony mogą w umowie określić inny, niż określony w ust. 1, sposób informowania konsumenta o zmianie wysokości stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego.</p> <p>4. W przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania w czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki będącej wynikiem zmiany wysokości odsetek, o których mowa w art. 359 § 2¹ Kodeksu cywilnego, konsument otrzymuje od kredytodawcy niezwłocznie na trwałym nośniku informację o tej zmianie.</p>	
Art. 11 ust. 2	<p>2. Strony mogą postanowić jednak w umowie o kredyt, że konsument otrzymuje informacje, o których mowa w ust. 1, okresowo, w przypadku gdy zmiana stopy oprocentowania kredytu jest spowodowana zmianą stopy referencyjnej, a nowa stopa referencyjna jest podawana do wiadomości publicznej w odpowiedni sposób i informacje o nowej stopie referencyjnej są również dostępne w lokalach kredytodawcy.</p>	T		<p>Art. 36. 3. Jeżeli zgodnie z umową, wysokość stopy oprocentowania kredytu uzależniona jest od wysokości stopy referencyjnej, strony mogą w umowie określić inny, niż określony w ust. 1, sposób informowania konsumenta o zmianie wysokości stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego.</p>	
Art. 12 ust. 1	<p>1. Jeżeli umowa o kredyt dotyczy kredytu w rachunku bieżącym, konsument otrzymuje regularnie, poprzez wyciąg z operacji na rachunku, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, następujące informacje:</p> <ol style="list-style-type: none"> dokładnie określony okres objęty wyciągiem; kwoty i daty dokonanych wypłat; saldo z poprzedniego wyciągu oraz jego datę; nowe saldo; daty operacji i kwoty płatności dokonanych przez 	T		<p>Art. 38. 1. W czasie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsument otrzymuje na trwałym nośniku wyciąg z tego rachunku, który w szczególności zawiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> wskazanie okresu objętego wyciągiem; informację o saldzie z poprzedniego wyciągu z rachunku; kwoty i daty operacji dokonywanych na rachunku w okresie objętym wyciągiem; 	

	<p>konsumenta;</p> <p>f) stopę oprocentowania kredytu, którą zastosowano;</p> <p>g) wszelkie pobrane opłaty;</p> <p>h) w stosownych przypadkach, minimalną kwotę wymaganej spłaty.</p>			<p>4) informację o dacie przesłania poprzedniego wyciągu z rachunku;</p> <p>5) stopę oprocentowania;</p> <p>6) informację o wysokości pobranych opłat;</p> <p>7) informację o kwocie minimalnej wymagalnej spłaty, o ile umowa ją przewiduje.</p>	
Art. 12 ust. 2	<p>2. Ponadto konsument otrzymuje, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, informację o zmianach stopy oprocentowania kredytu lub należnych opłat, zanim zmiana ta wejdzie w życie.</p> <p>Strony umowy mogą postanowić jednak w umowie o kredyt, że konsument otrzymuje informacje o zmianie stopy oprocentowania kredytu w sposób określony w ust. 1, w przypadku gdy zmiana stopy oprocentowania kredytu jest spowodowana zmianą stopy referencyjnej, a nowa stopa referencyjna jest podawana do wiadomości publicznej w odpowiedni sposób i informacje o nowej stopie referencyjnej są również dostępne w lokalach kredytodawcy.</p>	T		<p>Art. 38. 2 W przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania lub wysokości opłat w czasie obowiązywania umowy, o której mowa w ust. 1, konsument przed jej dokonaniem otrzymuje na trwałym nośniku informację o zmianie wysokości stopy oprocentowania lub wysokości opłat.</p> <p>3. Informacja, o której mowa w ust. 2, zawiera szczegółowe określenie terminu zmiany stopy oprocentowania i wysokości raty kredytu po dokonanej zmianie.</p> <p>4. Strony mogą w umowie określić inny, niż wskazany w ust. 2, sposób informowania konsumenta o zmianie wysokości stopy oprocentowania kredytu konsumentckiego jeżeli zgodnie z umową, o której mowa w ust. 1, wysokość stopy oprocentowania kredytu uzależniona jest od wysokości stopy referencyjnej.</p>	
Art. 13 ust. 1	<p>1. Konsument może bez dodatkowych opłat wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny w dowolnym momencie, chyba że strony uzgodniły w umowie okres wypowiedzenia. Okres ten nie może przekraczać jednego miesiąca.</p> <p>Jeśli umowa o kredyt tak stanowi, kredytodawca może w drodze oświadczenia sporządzonego w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny z zachowaniem co najmniej dwumiesięcznego okresu wypowiedzenia.</p>	T		<p>Art. 42. 1. Konsument ma prawo, w każdym czasie bez dodatkowych opłat, wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny; strony mogą w umowie określić termin wypowiedzenia tej umowy, który nie może być jednak dłuższy niż jeden miesiąc.</p> <p>2. Kredytodawca ma prawo na trwałym nośniku wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny; strony mogą w umowie określić termin wypowiedzenia tej umowy, który nie może być jednak krótszy niż dwa miesiące.</p>	

Art. 13 ust. 2	2. Jeśli umowa o kredyt tak stanowi, kredytodawca może z obiektywnie uzasadnionych przyczyn wypowiedzieć konsumentowi prawo do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny. Kredytodawca informuje konsumenta o takim wypowiedzeniu i o jego przyczynach w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, jeżeli istnieje taka możliwość, zanim stanie się ono skuteczne, a najpóźniej natychmiast po tym fakcie, chyba że udzielenie takiej informacji jest zabronione na mocy innych przepisów wspólnotowych lub sprzeczne z celami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego.	T		Art. 43. 1. Kredytodawca ma prawo na trwałym nośniku wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny w przypadku nie dotrzymania przez konsumenta zobowiązań dotyczących warunków udzielenia tego kredytu określonych w umowie oraz negatywnej oceny ryzyka kredytowego konsumenta. 2. Kredytodawca zobowiązany jest do poinformowania konsumenta o przyczynach wypowiedzenia nie później niż przed upływem terminu tego wypowiedzenia.	
Art. 14 ust. 1	1. Konsumentowi przysługuje prawo do odstąpienia od umowy o kredyt bez podania przyczyny w terminie czternastu dni kalendarzowych. Okres, w którym możliwe jest odstąpienie od umowy, rozpoczyna się: a) w dniu zawarcia umowy o kredyt; lub b) w dniu, w którym konsument otrzymał warunki umowy oraz informacje zgodnie z art. 10, jeżeli dzień ten przypada po dniu, o którym mowa w lit. a) niniejszego akapitu.	T		Art. 53. 1. Konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy. 2. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie zawiera elementów określonych w art. 30, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia dostarczenia wszystkich elementów wymienionych w art. 30.	
Art. 14 ust. 2	2. Jeżeli przepisy krajowe w przypadku umowy o kredyt wiązany, określony w art. 3 lit. n), w dniu wejścia w życie niniejszej dyrektywy przewidują już, że środki finansowe nie mogą zostać udostępnione konsumentowi przed upływem określonego okresu, państwa członkowskie mogą wyjątkowo przewidzieć, że okres, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, może zostać skrócony to tego określonego okresu na wyraźne żądanie konsumenta.	N		Nie wymaga implementacji	Przepisy krajowe nie przewidują możliwości, o której mowa w art. 14 ust. 2 w polskim systemie prawnym, w związku z tym przepis nie odnosi się do Polski i nie ma obowiązku jego implementowania.
Art. 14 ust. 3	3. Jeżeli konsument korzysta z prawa do odstąpienia od umowy, to: a) aby odstąpienie to było skuteczne, powiadamia on o tym kredytodawcę, przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 1, w sposób określony w informacji przekazanej mu przez kredytodawcę zgodnie z art. 10 ust. 2 lit. p), za pomocą środków, które na mocy przepisów krajowych mogą stanowić dowód. Uznaje się, że termin jest zachowany, jeżeli powiadomienie, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku dostępnym kredytodawcy, zostało wysłane przed	T		Art. 53. 3. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany jest przy zawarciu umowy wręczyć konsumentowi na trwałym nośniku wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem swojego imienia, nazwiska (nazwy) i adresu zamieszkania (siedziby). 4. Termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy.	

	<p>upływem tego terminu; oraz</p> <p>b) bez nieuzasadnionej zwłoki, a najpóźniej w ciągu 30 dni kalendarzowych od wysłania kredytodawcy powiadomienia o odstąpieniu, spłaca on kredytodawcy kapitał oraz odsetki od kapitału należne od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kapitału. Odsetki wylicza się na podstawie uzgodnionej stopy oprocentowania kredytu. W przypadku odstąpienia od umowy kredytodawcy nie przysługuje od konsumenta żadna inna rekompensata, z wyjątkiem rekompensaty bezzwrotnych opłat wniesionych przez kredytodawcę na rzecz organów administracji publicznej.</p>			<p>5. Dla zachowania terminu, o którym mowa w ust. 4, wystarczające jest wysłanie oświadczenia przed jego upływem.</p> <p>Art. 54. 1. Konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu.</p> <p>2. Konsument zwraca niezwłocznie kredytodawcy kwotę udostępnionego kredytu wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia, o którym mowa w art. 53 ust. 3.</p> <p>3. Dniem spłaty kredytu jest dzień przekazania środków pieniężnych kredytodawcy przez konsumenta.</p> <p>4. W przypadku odstąpienia od umowy, o którym mowa w art. 53, kredytodawcy nie przysługują żadne inne opłaty z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez niego na rzecz organów administracji publicznej oraz opłat notarialnych.</p>	
Art. 14 ust. 4	<p>4. Jeżeli z umową o kredyt związana jest usługa dodatkowa świadczona przez kredytodawcę lub stronę trzecią na podstawie umowy między tą stroną trzecią a kredytodawcą, umowa o usługę dodatkową przestaje wiązać konsumenta w przypadku skorzystania przez niego z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt zgodnie z niniejszym artykułem.</p>	T		<p>Art. 55. Jeżeli z umową o kredyt związana jest usługa dodatkowa świadczona przez kredytodawcę lub osobę trzecią - na podstawie umowy między tą osobą a kredytodawcą - w przypadku skorzystania przez konsumenta z prawa do odstąpienia od umowy o kredyt - odstąpienie to jest skuteczne także wobec umowy o usługę dodatkową.</p>	
Art. 14 ust. 5	<p>5. Jeżeli konsumentowi przysługuje prawo do odstąpienia zgodnie z ust. 1, 3 i 4, nie stosuje się art. 6 i 7 dyrektywy 2002/65/WE ani art. 5 dyrektywy Rady 85/577/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie ochrony konsumentów w odniesieniu do umów zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa⁽¹⁾.</p>	T		<p>Art. 58. 1. W przypadku odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa stosuje się przepisy niniejszego rozdziału.</p> <p>2. Jeżeli umowa o kredyt wiązany została zawarta na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, do odstąpienia od tej umowy stosuje się przepisy ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.</p>	

				<p>Art. 63. W ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271, z późn. zm⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:</p> <p>1) w art. 16a dodaje się ust. 3 w brzmieniu: „3. Przepisów ustawy nie stosuje się do odstąpienia od umów o kredyt konsumencki zawartej na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa.”;</p>	
Art. 14 ust. 6	6. Państwa członkowskie mogą postanowić, że ust. 1-4 niniejszego artykułu nie stosuje się do umów o kredyt zawieranych z mocy prawa przy udziale notariusza, z zastrzeżeniem, że notariusz potwierdza, że konsument ma zagwarantowane prawa określone w art. 5 i 10.	N		Nie wymaga implementacji	
Art. 14 ust. 7	7. Niniejszy artykuł nie narusza przepisów krajowych ustanawiających okres, w którym wykonanie umowy nie może się rozpocząć	N		Nie wymaga implementacji	
Art. 15 ust. 1	1. Jeżeli konsument skorzystał z wynikającego z przepisów wspólnotowych prawa do odstąpienia od umowy dotyczącej dostawy towarów lub usług, przestaje być związany umową o kredyt wiązany.	T		<p>Art. 57. Jeżeli konsument skorzystał z przyznanego mu, na podstawie odrębnych przepisów, prawa do odstąpienia od umowy na nabycie określonego towaru lub usługi, to odstąpienie konsumenta od tej umowy jest skuteczne także wobec umowy o kredyt wiązany.</p>	
Art. 15 ust. 2	2. Jeżeli towary lub usługi objęte umową o kredyt wiązany nie zostały dostarczone lub zostały dostarczone jedynie w części, lub nie są zgodne z umową dotyczącą ich dostawy, konsument ma prawo dochodzić swoich uprawnień wobec kredytodawcy, jeżeli dochodzenie praw przysługujących konsumentowi zgodnie z przepisami lub umową dostawy towarów lub świadczenia usług wobec dostawcy nie odniosło skutku. Państwa członkowskie określają zakres i warunki, na jakich można skorzystać z tych środków prawnych.	T		<p>Art. 59. 1. Jeżeli sprzedawca lub usługodawca nie wykonał lub nienależycie wykonał zobowiązanie wobec konsumenta, a żądanie przez konsumenta wykonania tego zobowiązania nie było skuteczne, konsumentowi przysługuje prawo dochodzenia swoich roszczeń o wykonanie tego zobowiązania od kredytodawcy.</p> <p>2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, odpowiedzialność kredytodawcy jest ograniczona do wysokości udzielonego konsumentowi kredytu.</p>	
Art. 15 ust. 3	3. Niniejszy artykuł nie narusza przepisów krajowych, na podstawie których kredytodawca ponosi odpowiedzialność solidarną z tytułu każdego roszczenia, jakie konsument może wnieść względem dostawcy, w przypadku gdy nabycie towarów lub usług od tego	N		Nie wymaga implementacji	

	dostawcy było finansowane na podstawie umowy o kredyt.				
Art. 16 ust. 1	1. Konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt. W takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy.	T		<p>Art. 48. 1. Konsument ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie.</p> <p>Art. 49. W przypadku, o którym mowa w art. 48 ust. 1, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy licząc od momentu spłaty kredytu przed terminem.</p>	
Art. 16 ust. 2	2. W przypadku przedterminowej spłaty kredytu kredytodawcy przysługuje sprawiedliwa i obiektywnie uzasadniona rekompensata za ewentualne koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą kredytu, pod warunkiem że przedterminowa spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała. Rekompensata ta nie może przekraczać 1 % spłacanej przed terminem części kwoty kredytu, jeżeli okres pomiędzy przedterminową spłatą a uzgodnionym wygaśnięciem umowy o kredyt przekracza jeden rok. Jeżeli okres ten nie przekracza jednego roku, rekompensata nie może przekraczać 0,5 % spłacanej przed terminem części kwoty kredytu.	T		<p>Art. 50. 1. Kredytodawca może zastrzec w umowie prowizję za spłatę kredytu przed terminem, pod warunkiem, że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu.</p> <p>2. Prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie może przekraczać 1 % spłacanej części kredytu, jeżeli okres między datą spłaty kredytu a terminem spłaty kredytu przekracza jeden rok.</p> <p>3. W przypadku gdy okres, o którym mowa w ust. 2, nie przekracza jednego roku, prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie może przekraczać 0,5 % spłacanej części kwoty kredytu.</p> <p>Art. 52. Kredytodawca zobowiązany jest do rozliczenia z konsumentem kredytu w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości.</p>	
Art. 16 ust. 3	3. Nie żąda się rekompensaty za przedterminową spłatę: a) jeżeli spłata została dokonana na mocy umowy	T		Art. 51. Prowizja za spłatę kredytu przed terminem nie przysługuje kredytodawcy w przypadku umów:	

	<p>ubezpieczenia zawartej w celu zabezpieczenia spłaty kredytu;</p> <p>b) w przypadku kredytów w rachunku bieżącym; lub</p> <p>c) jeżeli spłata nastąpiła w okresie, w którym stopa oprocentowania kredytu nie jest stała.</p>			<p>1) kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym;</p> <p>2) w których spłata została dokonana zgodnie z umową ubezpieczenia zawartą w celu zabezpieczenia spłaty kredytu.</p> <p>Art. 50. 1. Kredytodawca może zastrzec w umowie prowizję za spłatę kredytu przed terminem, pod warunkiem, że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu.</p>	
Art. 16 ust. 4	<p>4. Państwa członkowskie mogą wprowadzać przepisy, zgodnie z którymi:</p> <p>a) takiej rekompensaty można domagać się tylko pod warunkiem, że spłacana przed terminem część kwoty kredytu przekracza próg określony w prawie krajowym. Próg ten nie przekracza 10.000 EUR w okresie dwunastu miesięcy;</p> <p>b) kredytodawca może wyjątkowo domagać się wyższej rekompensaty, jeżeli jest w stanie udowodnić, że strata jaką poniósł w wyniku wcześniejszej spłaty przekracza kwotę ustaloną zgodnie z ust. 2.</p> <p>Jeżeli rekompensata, której domaga się kredytodawca, przekracza wysokość faktycznie poniesionej straty, konsument może domagać się odpowiedniego jej zmniejszenia.</p> <p>W tym przypadku strata odpowiada różnicy pomiędzy początkowo uzgodnioną stopą procentową a stopą oprocentowania, którą kredytodawca może uzyskać na rynku przy udzielaniu pożyczki na kwotę spłaconą wcześniej w chwili wcześniejszej spłaty, przy czym uwzględnia się wpływ wcześniejszej spłaty na koszty administracyjne.</p>	N		<p>Art. 50. 1. Kredytodawca może zastrzec w umowie prowizję za spłatę kredytu przed terminem, pod warunkiem, że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu.</p>	<p>Propozycja skorzystania z opcji narodowej oraz ustalenia progu, od wysokości którego kredytodawcy przysługiwałoby prawo do rekompensaty z tytułu przedterminowej spłaty kredytu zapewnia spójność ze Stanowiskiem Rządu z dnia 21 grudnia 2004 roku oraz Informacją Rządu z dnia 11 maja 2006 r. w sprawie dyrektywy 2008/48/WE, w których to dokumentach Polska zgodziła się w duchu kompromisu z propozycją unijną pod warunkiem, że prawo pobierania opłat za wcześniejszą spłatę zostanie ograniczone jedynie do kredytów o dużej wartości i ze stałą stopą oprocentowania. W uzasadnieniu Rząd podkreślał, że unijne przepisy w zakresie przedterminowej spłaty są mniej korzystne dla konsumenta, niż obecnie obowiązujące w Polsce</p>

					regulacje w tym zakresie, gdzie konsument ma bezwarunkowe prawo do wcześniejszej spłaty całości kredytu bez żadnych opłat. Ustawodawca nie przewiduje wprowadzenia do nowej ustawy o kredycie konsumenckim prawa kredytodawcy do żądania dodatkowej rekompensaty (art. 16 ust. 4 lit. b dyrektywy), nawet jeżeli jest w stanie udowodnić, że strata jaką poniósł w wyniku przedterminowej spłaty kredytu przekracza kwotę ustaloną zgodnie z art. 16 ust. 2 dyrektywy.
Art. 16 ust. 5	5. Jakakolwiek rekompensata nie przekracza kwoty odsetek, które konsument zapłaciłby w okresie pomiędzy wcześniejszą spłatą a uzgodnioną datą zakończenia obowiązywania umowy o kredyt.	T		Art. 50. 4 Prowizja, o której mowa w ust. 1 - 3, nie może być wyższa niż wysokość odsetek, które konsument zobowiązany byłby zapłacić w okresie między spłatą kredytu przed terminem, a uzgodnionym terminem zakończenia umowy, a także nie może być wyższa niż bezpośrednie koszty kredytodawcy związane z tą spłatą.	
Art. 17 ust. 1	1. W przypadku gdy prawa kredytodawcy wynikające z umowy o kredyt lub sama umowa zostają przeniesione na stronę trzecią, konsument ma prawo powoływać się wobec cesjonariusza na wszelkie uprawnienia, jakie przysługiwały mu względem pierwotnego kredytodawcy, włącznie z potrąceniem wzajemnych roszczeń, jeżeli jest ono dopuszczalne w danym państwie członkowskim.	T		Art. 44. 1. Wyłączenie lub ograniczenie zarzutów przysługujących konsumentowi w razie przelewu wierzytelności z umowy o kredyt konsumencki jest bezskuteczne.	
Art. 17 ust. 2	2. Konsument jest informowany o przeniesieniu praw, o którym mowa w ust. 1, z wyjątkiem sytuacji, gdy pierwotny kredytodawca, w porozumieniu z cesjonariuszem, nadal zajmuje się obsługą kredytu wobec konsumenta.	T		Art. 44. 2. Kredytodawca zawiadamia konsumenta na trwałym nośniku o przelewie wierzytelności, chyba że konsument nadal ma spełniać świadczenie do rąk kredytodawcy.	
Art. 18 ust. 1	1. W przypadku umowy otwarcia rachunku bieżącego, w sytuacji gdy istnieje możliwość, by konsumentowi zezwolono na dokonywanie przekroczenia, umowa zawiera również informacje, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. e). Kredytodawca w każdym przypadku	T		Art. 34. Jeżeli zgodnie z umową rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego konsumenta możliwe jest przekroczenie salda na tym rachunku, umowa powinna zawierać co najmniej dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 6 oraz informację o opłatach	

	regularnie przekazuje te informacje w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku.			stosowanych od chwili zawarcia umowy oraz warunkach ich zmiany.	
Art. 18 ust. 2	2. W przypadku znacznego przekroczenia trwającego dłużej niż jeden miesiąc kredytodawca niezwłocznie informuje konsumenta, w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku, o: a) przekroczeniu; b) kwocie przekroczenia; c) stopie oprocentowania kredytu; d) wszelkich mających zastosowanie karach, opłatach lub odsetkach za opóźnienie.	T		Art. 39. Jeżeli znaczne przekroczenie salda na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta utrzymuje się dłużej niż jeden miesiąc, konsument otrzymuje na trwałym nośniku informację o wysokości tego przekroczenia oraz dane określone w art. 30 ust. 1 pkt 6 i 10	
Art. 18 ust. 3	3. Niniejszy artykuł nie narusza przepisów prawa krajowego, które wymagają, by kredytodawca zaoferował konsumentowi inny rodzaj produktu kredytowego, w przypadku gdy czas trwania przekroczenia jest znaczny.	N		Nie wymaga implementacji	
Art. 19 ust. 1	1. Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, która równa się w stosunku rocznym aktualnej wartości wszystkich zobowiązań (wypłat, spłat i opłat), przyszłych lub istniejących, uzgodnionych przez kredytodawcę i konsumenta, oblicza się zgodnie z wzorem matematycznym podanym w części I załącznika I.	T		Art. 25. 3. Sposób obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania określa załącznik nr 4 do ustawy.	
Art. 19 ust. 2	2. Do celów obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania ustala się całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta z wyłączeniem opłat należnych od konsumenta z tytułu niedotrzymania przez niego jakichkolwiek zobowiązań określonych w umowie o kredyt oraz opłat innych niż cena zakupu, które z tytułu nabycia towarów lub usług jest on zobowiązany ponieść bez względu na to, czy transakcja dokonywana jest w gotówce, czy za pomocą kredytu. Koszty prowadzenia rachunku, na którym zapisywane są zarówno transakcje płatności, jak i wypłaty, koszty korzystania ze środków płatniczych, zarówno dla transakcji płatności, jak i dokonywania wypłat, oraz inne koszty związane z transakcjami płatności uwzględnia się w całkowitym koszcie kredytu ponoszonym przez konsumenta, chyba że otwarcie rachunku nie jest obowiązkowe, a koszty rachunku zostały w sposób jasny	T		Art. 25. 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przy ustalaniu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania uwzględnia: 1) całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, z wyłączeniem opłat z tytułu niewykonania swoich zobowiązań wynikających z umowy o kredyt oraz opłat innych niż cena nabycia towaru lub usługi, które konsument zobowiązany jest ponieść bez względu na sposób finansowania tego nabycia, oraz 2) koszty prowadzenia rachunku, z którego realizowane są spłaty, koszty przelewów i wpłat na ten rachunek, oraz inne koszty związane z tymi transakcjami, chyba że otwarcie rachunku nie jest obowiązkowe, a koszty rachunku zostały w sposób jasny,	

	i odrębny podane w umowie o kredyt lub innej umowie zawartej z konsumentem.			zrozumiały i widoczny podane w umowie o kredyt lub w innej umowie zawartej z konsumentem.	
Art. 19 ust. 3	3. Obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dokonuje się przy założeniu, że umowa o kredyt będzie obowiązywać przez uzgodniony okres oraz że kredytodawca i konsument wywiążą się ze swoich zobowiązań w terminach określonych w umowie o kredyt.	T		Załącznik nr 4 do projektu ustawy 3. W celu obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania przyjmuje się następujące założenia: 1) umowa o kredyt będzie obowiązywać przez czas, na który została zawarta oraz że kredytodawca i konsument wypełnią zobowiązania wynikające z umowy o kredyt w terminach określonych w tej umowie;	
Art. 19 ust. 4	4. W przypadku umów o kredyt zawierających klauzule zezwalające na zmiany stopy oprocentowania kredytu i, w stosownych przypadkach, zmiany opłat zawartych w rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, lecz niedających się określić w chwili dokonywania obliczeń, rzeczywistą roczną stopę oprocentowania wylicza się w oparciu o założenie, że stopa oprocentowania kredytu i inne opłaty pozostaną niezmienione w stosunku do początkowego poziomu i że będą miały zastosowanie do końca okresu obowiązywania umowy o kredyt.	T		Art. 25. 2. Jeżeli z postanowień umowy o kredyt wynika możliwość zmiany stopy oprocentowania kredytu i opłat uwzględnianych przy ustalaniu rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, których nie można określić w chwili jej ustalenia - rzeczywistą roczną stopę oprocentowania ustala się w oparciu o założenie, że stopa oprocentowania kredytu i opłaty te pozostaną niezmienione przez cały czas obowiązywania umowy o kredyt.	
Art. 19 ust. 5	5. W razie potrzeby do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania można przyjąć dodatkowe założenia określone z załączniku I. Jeżeli założenia określone w niniejszym artykule i w części II załącznika I nie wystarczają do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania w sposób jednolity lub nie są nadal dostosowywane do sytuacji handlowej na rynku, Komisja może określić dodatkowe niezbędne założenia do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania lub zmodyfikować już istniejące. Środki te, których celem jest zmiana innych niż istotne elementów niniejszej dyrektywy, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 25 ust. 2.	T/N		Załącznik nr 4 do projektu ustawy 4. Jeżeli jest to niezbędne w celu obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, przyjmuje się następujące założenia dodatkowe: 1) jeżeli umowa o kredyt przyznaje konsumentowi swobodę dokonywania wypłat, przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu została wypłacona od razu i w całości; 2) jeżeli umowa o kredyt przewiduje różne sposoby dokonywania wypłat z zastosowaniem różnych opłat lub różnych stóp oprocentowania kredytu, przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu jest wypłacana z zastosowaniem najwyższej możliwej opłaty i stopy oprocentowania mającej zastosowanie do najbardziej rozpowszechnionych mechanizmów dokonywania wypłat w danym rodzaju umowy o kredyt;	

				<p>3) jeżeli umowa o kredyt daje konsumentowi ogólnie swobodę dokonywania wypłat, ale przewidując różne sposoby dokonywania tych wypłat a umowa ta wprowadza ograniczenie w odniesieniu do kwoty i czasu, przyjmuje się, że kwota kredytu została wypłacona w najwcześniejszym przewidzianym w umowie terminie i zgodnie z tymi limitami wypłat;</p> <p>4) jeżeli nie został ustalony harmonogram spłat, przyjmuje się, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) kredyt jest udzielany na okres jednego roku, oraz b) kredyt będzie spłacany w dwunastu równych miesięcznych ratach począwszy od miesiąca następującego po wskazanej dacie; <p>5) jeżeli został ustalony harmonogram spłat, ale kwota takich spłat jest elastyczna, przyjmuje się, że kwota każdej spłaty jest najniższą kwotą przewidzianą w umowie;</p> <p>6) jeżeli nie określono inaczej, w przypadku gdy umowa o kredyt przewiduje więcej niż jeden termin spłaty, należy przyjąć najwcześniejsze przewidziane w umowie terminy udostępnienia kredytu i dokonywania spłat;</p> <p>7) jeżeli maksymalny pułap kredytu nie został ustalony, przyjmuje się, że wynosi on w walucie polskiej równowartość 1.500 Euro, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, z dnia obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania;</p> <p>8) w przypadku kredytu w rachunku bieżącym przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu została wypłacona w całości i na cały okres obowiązywania umowy o kredyt. Jeżeli okres obowiązywania umowy o kredyt nie jest znany, obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dokonuje się przy założeniu, że czas obowiązywania kredytu wynosi 3 miesiące;</p> <p>9) jeżeli dla danego okresu lub kwoty oferuje się różne stopy oprocentowania i różną</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>wielkość opłat, za stopę oprocentowania i opłaty w całym czasie obowiązywania umowy o kredyt przyjmuje się stopę najwyższą i najwyższe opłaty;</p> <p>10) w przypadku umów o kredyt konsumencki, w których ustalono stałą stopę oprocentowania kredytu w odniesieniu do początkowego okresu, na koniec którego ustala się nową stopę oprocentowania, zmienianą następnie okresowo zgodnie z uzgodnionym w umowie wskaźnikiem, obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dokonuje się w oparciu o założenie, że po zakończeniu okresu, w którym obowiązuje stała stopa oprocentowania kredytu, stopa oprocentowania jest taka sama jak w chwili obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania i opiera się na wartości uzgodnionego wskaźnika obowiązującego w tym czasie.</p>	
Art. 20	Państwa członkowskie zapewniają nadzór nad działalnością kredytodawców przez instytucję lub organ niezależny od instytucji finansowych lub regulowanie takiej działalności. Nie stanowi to uszczerbku dla dyrektywy 2006/48/WE.	T		Nie wymaga implementacji.	W Polsce istnieją instytucje, które nadzorują działalność kredytodawców m.in. Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Komisja Nadzoru Finansowego
Art. 21	Państwa członkowskie zapewniają: a) podawanie przez pośrednika kredytowego w reklamie lub dokumentach przeznaczonych dla konsumentów informacji dotyczących zakresu jego uprawnień, a w szczególności informowanie, czy współpracuje on wyłącznie z jednym kredytodawcą czy z większą ich liczbą, czy też działa jako niezależny broker; b) ujawnianie konsumentowi ewentualnych opłat należnych od konsumenta na rzecz pośrednika kredytowego za jego usługi oraz uzgodnienie ich pomiędzy konsumentem oraz pośrednikiem kredytowym w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku przed zawarciem umowy o kredyt; c) informowanie kredytodawcy przez pośrednika kredytowego o ewentualnych opłatach należnych od	T		<p>Art. 7. 4. Pośrednik kredytowy w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego podaje konsumentowi w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zakres umocowania do dokonywania czynności faktycznych lub prawnych; 2) informację, czy pośrednik kredytowy współpracuje z kredytodawcami. <p>5. W przypadku gdy pośrednik kredytowy współpracuje z kredytodawcami należy przekazać konsumentowi informację o nazwach kredytodawców, z którymi pośrednik ten współpracuje.</p> <p>Art. 28. 1. Przed zawarciem umowy o kredyt, pośrednik kredytowy zobowiązany jest przekazać</p>	

	<p>konsumenta na rzecz pośrednika kredytowego za jego usługi, do celów obliczania rocznej stopy oprocentowania.</p>			<p>konsumentowi na trwałym nośniku informacje, o których mowa w art. 7 ust. 5, oraz:</p> <p>1) informację o wysokości ewentualnych kosztów za czynności faktyczne lub prawne związane z przygotowaniem, oferowaniem, zawieraniem lub wykonywaniem umowy o kredyt, które pośrednik kredytowy otrzymuje od konsumenta;</p> <p>2) informację, czy pośrednik kredytowy otrzymuje wynagrodzenie od kredytodawcy.</p> <p>2. Pośrednik kredytowy zobowiązany jest poinformować kredytodawcę o wysokości ewentualnych opłat pobranych od konsumenta w celu obliczenia przez kredytodawcę rocznej stopy oprocentowania.</p>	
Art. 22	<p>1. W zakresie, w jakim niniejsza dyrektywa zawiera zharmonizowane przepisy, państwa członkowskie nie mogą utrzymywać w swoim prawie krajowym ani wprowadzać do niego przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie.</p> <p>2. Państwa członkowskie zapewniają, by konsumenci nie mogli zrzekać się praw przyznanych im na mocy przepisów prawa krajowego wprowadzających w życie niniejszą dyrektywę lub do niej się odnoszących.</p> <p>3. Państwa członkowskie zapewniają ponadto, by przepisy, które przyjmują w celu wykonania niniejszej dyrektywy, nie mogły być obchodzone poprzez sposób formułowania umów, w szczególności poprzez włączenie wypłat lub umów o kredyt objętych zakresem zastosowania niniejszej dyrektywy do umów o kredyt, które z uwagi na swój charakter lub cel mogłyby stwarzać możliwości uniknięcia stosowania jej przepisów.</p> <p>4. Państwa członkowskie podejmują działania konieczne do zapewnienia, by konsumenci nie zostali pozbawieni ochrony przyznanej na mocy niniejszej dyrektywy z uwagi na wybór prawa państwa trzeciego jako prawa właściwego dla umowy o kredyt, jeżeli umowa o kredyt ma ścisły związek z terytorium co najmniej jednego państwa członkowskiego.</p>	T		<p>Art. 47. Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takich przypadkach stosuje się przepisy ustawy.</p>	
Art. 23	<p>Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące</p>	T		<p>Art. 45. 1. W przypadku naruszenia przez</p>	

	<p>sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.</p>			<p>kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1 - 8, 10, 11, 14 - 17 i art. 31 - 33, konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, z zastrzeżeniem ust. 5, w terminie i w sposób ustalony w umowie.</p> <p>2. Jeżeli kredytodawca w umowie nie określił zasad i terminów spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w równych ratach, płatnych co miesiąc, od dnia zawarcia umowy.</p> <p>3. Jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w terminie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pięciu lat - w przypadku kredytów konsumenckich do wysokości 80 000 zł; 2) dziesięciu lat - w przypadku kredytów konsumenckich powyżej 80 000 zł. <p>4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, konsument ponosi koszty ustanowienia zabezpieczenia kredytu przewidziane w umowie.</p> <p>5. Roszczenie, o którym mowa w ust. 1, ulega przedawnieniu z upływem jednego roku od dnia wykonania umowy.</p>	
Art. 24	<p>1. Państwa członkowskie zapewniają wprowadzenie odpowiednich i skutecznych procedur pozasądowego rozstrzygnięcia sporów konsumenckich dotyczących umów o kredyt przy wykorzystaniu w stosownych przypadkach istniejących organów.</p> <p>2. Państwa członkowskie zachęcają te organy do współpracy również w rozstrzygnięciu transgranicznych sporów dotyczących umów o kredyt.</p>	T		<p>Nie wymaga implementacji.</p>	<p>W Polsce istnieją już takie organy oraz procedury pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, zatem nie ma aktualnie potrzeby tworzenia nowych instytucji tego rodzaju, aby prawidłowo transponować dyrektywę 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki. Obecnie w Polsce działa Arbiter Bankowy, jak również Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego.</p>
Art. 25	<p>1. Komisja jest wspomagana przez komitet.</p> <p>2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5a ust. 1-4 i art. 7 decyzji 1999/468/WE z uwzględnieniem jej art. 8.</p>	N		<p>Nie wymaga implementacji</p>	
Art. 26	<p>W przypadku gdy państwo członkowskie skorzysta z którejkolwiek z możliwości, o których mowa w art. 2</p>	N		<p>Nie wymaga implementacji</p>	

	ust. 5 i 6, art. 4 ust. 1 i art. 4 ust. 2 lit. c), art. 6 ust. 2, art. 10 ust. 1 i art. 10 ust. 2 lit. g), art. 14 ust. 2 oraz w art. 16 ust. 4, powiadamia o tym, a także o wszelkich późniejszych zmianach, Komisję. Komisja publikuje te informacje na stronie internetowej lub w innej ogólnie dostępnej formie. Państwa członkowskie podejmują stosowne działania w celu upowszechnienia tych informacji wśród krajowych kredytodawców i konsumentów.				
Art. 27	<p>1. Państwa członkowskie do dnia 12 czerwca 2010 r. przyjmują i publikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie niezwłocznie przekazują Komisji teksty tych przepisów. Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia 12 czerwca 2010 r.</p> <p>Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez państwa członkowskie.</p> <p>2. Komisja co pięć lat, a po raz pierwszy dnia 12 maja 2013 r., dokonuje przeglądu progów określonych w niniejszej dyrektywie i załącznikach do niej oraz wartości procentowych wykorzystywanych do obliczania rekompensaty płatnej w przypadku przedterminowej spłaty w celu ich oceny w świetle tendencji gospodarczych we Wspólnocie i sytuacji na przedmiotowym rynku. Komisja monitoruje również wpływ istnienia możliwości, o których mowa w art. 2 ust. 5 i 6, art. 4 ust. 1 i art. 4 ust. 2 lit. c), art. 6 ust. 2, art. 10 ust. 1 i art. 10 ust. 2 lit. g), art. 14 ust. 2 oraz w art. 16 ust. 4, na rynek wewnętrzny i konsumentów. Wyniki są podawane do wiadomości Parlamentu Europejskiego i Rady, w stosownym przypadku, wraz z wnioskiem dotyczącym odpowiedniej zmiany tych progów i wartości procentowych, jak również wyżej wymienionych możliwości.</p>	N		Nie wymaga implementacji	
Art. 28	1. Do celów niniejszej dyrektywy państwa członkowskie, które przeliczają kwoty wyrażone w euro na swoją walutę krajową, początkowo wykorzystują do takiego przeliczenia kurs wymiany obowiązujący w dniu	N		Nie wymaga implementacji	

	przyjęcia niniejszej dyrektywy. 2. Państwa członkowskie mogą zaokrąglać kwoty otrzymane w wyniku przeliczenia, pod warunkiem że zaokrąglenie to nie będzie większe niż 10 EUR.				
Art. 29	Uchyła się dyrektywę 87/102/EWG ze skutkiem od dnia 12 maja 2010 r.	N		Nie wymaga implementacji	
Art. 30	1. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do umów o kredyt obowiązujących w dniu wejścia w życie krajowych środków wykonawczych. 2. Państwa członkowskie zapewniają jednak stosowanie art. 11, 12, 13 i 17, art. 18 ust. 1 zdanie drugie i art. 18 ust. 2 również do umów o kredyt odnawialny obowiązujących w dniu wejścia w życie krajowych środków wykonawczych.	T		Art. 66. 1. Do umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. 2. Konsument ma prawo do otrzymywania informacji na podstawie art. 36, 38, 42-44, w przypadku umów o kredyt odnawialny zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy oraz w przypadku zmiany tych umów.	
Art. 31	Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w <i>Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej</i> .	N		Nie wymaga implementacji	
Art. 32	Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.	N		Nie wymaga implementacji	
Załącznik nr I	I. Podstawowe równanie wyrażające równowagę wypłat z jednej strony oraz spłat i opłat z drugiej strony Rzeczywistą roczną stopę oprocentowania (APR) ustala się za pomocą podstawowego równania, którego strony wyrażają, w stosunku rocznym, odpowiednio całkowitą wartość zaktualizowanych wypłat oraz całkowitą wartość zaktualizowanych spłat i ponoszonych opłat, tj.: $\sum_{k=1}^m C_k (1+X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1+X)^{-S_l}$ gdzie: - X - APR - m - oznacza numer kolejny ostatniej wypłaty, - k - oznacza numer kolejny wypłaty, zatem $1 < k < m$,	T		Wzór stanowi załącznik nr 4 do niniejszej Tabeli zbieżności, będący również załącznikiem do projektu ustawy.	

	<p>- Ck oznacza kwota wypłaty k, - tk oznacza okres, wyrażony w latach lub ułamkach lat, pomiędzy dniem pierwszej wypłaty a dniem każdej kolejnej wypłaty, zatem $t_1 = 0$, - m' oznacza numer kolejny ostatniej spłaty lub wnoszonych opłat, - l oznacza numer kolejny spłaty lub wnoszonych opłat, - Dl oznacza kwota spłaty lub wnoszonych opłat, - sl oznacza okres, wyrażony w latach lub ułamkach lat, pomiędzy dniem pierwszej wypłaty a dniem każdej spłaty lub wniesienia opłat.</p> <p>Uwagi:</p> <p>a) kwoty płacone przez obie strony w różnych momentach niekoniecznie muszą być równe i nie muszą być płacone w równych odstępach czasu; b) datą początkową jest data dokonania pierwszej wypłaty; c) odstępy czasowe między datami wykorzystywanymi do obliczeń wyraża się w latach lub w ułamkach lat. Przyjmuje się, że rok liczy 365 dni (lub w przypadku lat przestępnych - 366 dni), 52 tygodnie lub dwanaście równych miesięcy. Przyjmuje się, że równy miesiąc ma 30,41666 dni (tj. $365/12$) bez względu na to, czy przypada w roku przestępnym czy nie; d) wynik obliczeń podaje się z dokładnością do co najmniej jednego miejsca po przecinku. Jeżeli cyfra występująca na kolejnym miejscu po przecinku jest większa lub równa 5, cyfrę poprzedzającą zwiększa się o jeden; e) równanie to może być zapisane w postaci jednej sumy z wykorzystaniem koncepcji przepływów (Ak), które mogą być dodatnie lub ujemne, innymi słowy zapłacone lub otrzymane w okresach 1 do k, wyrażonych w latach, tj.:</p> $S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-tk}$ <p>S jest bieżącym saldem przepływów. Jeżeli celem jest zachowanie równoważności przepływów, wartość ta będzie równa zero.</p>				
Załącznik nr I	II. Dodatkowe założenia do obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania:	T		Wzór stanowi załącznik nr 4 do niniejszej tabeli zbieżności, będący również załącznikiem do projektu	

<p>a) jeżeli umowa o kredyt daje konsumentowi swobodę dokonywania wypłat, przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu została wypłacona od razu i w całości;</p> <p>b) jeżeli umowa o kredyt przewiduje różne sposoby dokonywania wypłat z zastosowaniem różnych opłat lub różnych stóp oprocentowania kredytu, przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu jest wypłacana z zastosowaniem najwyższej możliwej opłaty i stopy oprocentowania mającej zastosowanie do najbardziej rozpowszechnionych mechanizmów dokonywania wypłat w danym rodzaju umowy o kredyt;</p> <p>c) jeżeli umowa o kredyt daje konsumentowi ogólnie swobodę dokonywania wypłat, ale przewidując różne sposoby dokonywania tych wypłat wprowadza ograniczenie w odniesieniu do kwoty i czasu, przyjmuje się, że kwota kredytu została wypłacona w najwcześniejszym przewidzianym w umowie terminie i zgodnie z tymi limitami wypłat;</p> <p>d) jeżeli nie został ustalony harmonogram spłat, przyjmuje się, że:</p> <p>(i) kredyt jest udzielany na okres jednego roku; oraz</p> <p>(ii) kredyt będzie spłacany w dwunastu równych ratach w odstępach miesięcznych począwszy od miesiąca następującego po odnośnej dacie;</p> <p>e) jeżeli został ustalony harmonogram spłat, ale kwota takich spłat jest elastyczna, przyjmuje się, że kwota każdej spłaty jest najniższą kwotą przewidzianą w umowie;</p> <p>f) jeżeli nie zostało to określone inaczej, w przypadku gdy umowa o kredyt przewiduje więcej niż jeden termin spłaty, należy przyjąć najwcześniejsze przewidziane w umowie terminy udostępnienia kredytu i dokonywania spłat;</p> <p>g) jeżeli maksymalny pułap kredytu nie został ustalony, przyjmuje się, że wynosi on 1.500 EUR;</p> <p>h) w przypadku kredytu w rachunku bieżącym przyjmuje się, że całkowita kwota kredytu została wypłacona w całości i na cały okres obowiązywania umowy o kredyt. Jeżeli okres obowiązywania umowy o kredyt nie jest znany, obliczenia rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dokonuje się przy założeniu, że czas trwania kredytu wynosi 3 miesiące;</p> <p>i) jeżeli dla ograniczonego okresu lub kwoty</p>			ustawy	
---	--	--	--------	--

	oferuje się różne stopy oprocentowania i różną wielkość opłat, za stopę oprocentowania i opłaty w całym okresie obowiązywania umowy o kredyt przyjmuje się stopę najwyższą i najwyższe opłaty; j) w przypadku umów o kredyt konsumencki, w których ustalono stałą stopę oprocentowania kredytu w odniesieniu do początkowego okresu, na koniec którego ustala się nową stopę oprocentowania, zmienianą następnie okresowo zgodnie z uzgodnionym wskaźnikiem, obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania dokonuje się w oparciu o założenie, że po zakończeniu okresu, w którym obowiązuje stała stopa oprocentowania kredytu, stopa oprocentowania jest taka sama jak w chwili obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania i opiera się na wartości uzgodnionego wskaźnika obowiązującego w tym czasie.				
Załącznik nr II	Wzór Standardowego Europejskiego Arkusza Informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego	T		Wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszej tabeli zbieżności, będący również załącznikiem do projektu ustawy.	
Załącznik nr III	Wzór Standardowego Arkusza Informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego 1) w rachunku bieżącym 2) oferowanego przez niektóre organizacje kredytowe (art. 2 ust. 5 dyrektywy 2008/48/WE) 3) przeznaczonego na konwersję długu	T		Wzór stanowi załącznik nr 2 do niniejszej tabeli zbieżności, będący również załącznikiem do projektu ustawy.	
POZOSTAŁE PRZEPISY PROJEKTU⁴⁾					
Jedn. red.	Treść przepisu projektu krajowego			Uzasadnienie wprowadzenia przepisu	
Art. 5 pkt 15	bazy danych - instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm. ⁱⁱ⁾), oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. Nr 81, poz. 530);			Wprowadzenie definicji było konieczne ze względu na zapewnienie prawidłowego funkcjonowania przepisów dotyczących dostępu do baz danych.	
Art. 5 pkt 16	ocena ryzyka kredytowego - ocena zdolności konsumenta do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami, w terminach określonych w umowie o kredyt konsumencki, dokonywana przez kredytodawcę;			Wprowadzenie przepisu było konieczne ze względu na wątpliwości interpretacyjne z definicją oceny ryzyka kredytowego, w szczególności w kontekście wzajemnych relacji pomiędzy definicją oceny ryzyka kredytowego a definicją oceny zdolności kredytowej z ustawy prawo bankowe.	
Art. 6.	Wartość kwoty kredytu konsumenckiego udzielanego w walucie innej niż waluta polska, stanowi równowartość kwoty kredytu wyrażonej w walucie polskiej ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia kwartału poprzedzającego			Przepis ma charakter porządkujący. Ustawa z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim również zawiera przepis o podobnym charakterze. Istotne z punktu widzenia konsumentów oraz kredytodawców jest ustalenie zasad, w jaki sposób kwota kredytu przeliczana jest kredyt został udzielony w walucie obcej. Od wysokości kwoty	

	dzień zawarcia umowy.	kredytu uzależniony jest bowiem zakres przedmiotowy ustawy.
Art. 41.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Weksel lub czek konsumenta wręczony kredytodawcy w celu spełnienia lub zabezpieczenia świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki powinien zawierać klauzulę „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną. 2. W razie przyjęcia przez kredytodawcę weksła lub czeku niezawierającego klauzuli „nie na zlecenie” i przeniesienia takiego weksła lub czeku na inną osobę, kredytodawca zobowiązany jest do naprawienia poniesionej przez konsumenta szkody w związku z zapłatą na rzecz posiadacza weksła lub czeku. 3. Przepis ust. 2 stosuje się również, gdy weksel lub czek znalazł się w posiadaniu innej osoby wbrew woli kredytodawcy. 4. Kredytodawca zobowiązany jest niezwłocznie po spełnieniu przez konsumenta świadczenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki zwrócić weksel konsumentowi. 	Przepis w zaproponowanym kształcie funkcjonuje już w ustawie z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim. Zdecydowano o utrzymaniu w nowej ustawie o kredycie konsumenckim dotychczasowego uregulowania art. 9 obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim, które ogranicza prawo do wekslowego zabezpieczenia kredytu konsumenckiego wyłącznie do weksła nie na zlecenie. Pozbawienie konsumentów przywileju wynikającego z obecnego zakazu pobierania weksli innych niż nie na zleceniem, zdaniem ustawodawcy oznaczałoby krok wstecz w zakresie ochrony konsumentów.
Art. 22 i 23	<p>Art. 22. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt zabezpieczony hipoteką zobowiązany jest podać konsumentowi, na trwałym nośniku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego; 2) rodzaj kredytu; 3) czas obowiązywania umowy; 4) stopę oprocentowania kredytu, zasady jej ustalania oraz warunki jej zmiany z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy; 5) całkowitą kwotę kredytu; w przypadku kredytów indeksowanych w walucie innej niż waluta polska należy wskazać kwotę kredytu w tej walucie obliczoną na dzień udzielenia informacji; 6) sposób i terminy wypłaty kredytu, a w przypadku kredytów indeksowanych w walucie innej niż waluta polska informację, na jakich zasadach następuje przeliczenie wypłaconej kwoty kredytu; 7) informację, że zmiana kursu waluty oraz stopy oprocentowania będzie miała wpływ na całkowitą kwotę kredytu oraz wysokość rat kapitałowo-odsetkowych; 	Zdecydowano o przyjęciu rozwiązania polegającego na częściowym uregulowaniu kredytów zabezpieczonych hipoteką w ramach projektowanej ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie przedkontraktowych obowiązków informacyjnych oraz obowiązków informacyjnych w umowie. Jego przyjęcie uzasadnione jest potrzebą zapewnienia odpowiedniej ochrony konsumenta. Ponieważ umowy kredytu hipotecznego mają długoletni charakter, a także wysokość obciążenia jest bardzo wysoka, zakres obowiązków informacyjnych przedumownych, a także transparentność postanowień umów kredytu hipotecznego ma kluczowe znaczenie dla kredytobiorców. Z tego też względu, uzasadnione jest wprowadzenie regulacji w zakresie informacyjnym przedkontraktowym oraz kontraktowym na poziomie ustawy. Potrzeba uregulowania zakresu informacyjnego umów kredytów hipotecznych na poziomie ustawy, a nie na poziomie np. kodeksu dobrych praktyk wynika również z analizy obecnie obowiązujących regulacji w tym zakresie, dokonanej podczas prac nad założeniami do nowej ustawy o kredycie konsumenckim oraz ograniczonymi możliwościami oddziaływania Komisji Nadzoru Finansowego na egzekwowanie stosowania przez banki Rekomendacji KNF.

- 8) informację o warunkach przeliczenia całkowitej kwoty kredytu na inną walutę;
- 9) informację o zasadach ustalania wysokości spreadu walutowego oraz sposobie informowania konsumenta przez bank o jego wysokości w czasie obowiązywania umowy;
- 10) informację o wpływie spreadu walutowego na wysokość kredytu oraz wysokość rat kapitałowo-odsetkowych;
- 11) informację o wymaganym wkładzie własnym;
- 12) informację o możliwości i zasadach na jakich kredytodawca udziela karencji w spłacie kredytu;
- 13) informację dotyczącą obowiązku zawarcia umowy dodatkowej, w szczególności umowy ubezpieczenia;
- 14) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejności zaliczania rat na poczet należności kredytodawcy;
- 15) całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta;
- 16) informację o wymaganych zabezpieczeniach kredytu;
- 17) informację o kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy, z podziałem na koszty ponoszone przez konsumenta jednorazowo i okresowo oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie;
- 18) informację o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;
- 19) informację o terminie, sposobie i skutkach odstąpienia od umowy przez konsumenta, jeżeli kredytodawca lub pośrednik kredytowy przewiduje udzielenie konsumentowi takiego prawa;
- 20) informację o prawie konsumenta do spłaty kredytu przed terminem, jeżeli kredytodawca lub pośrednik kredytowy przewiduje udzielenie konsumentowi takiego prawa;
- 21) informację o możliwych kosztach, które poniesie konsument w przypadku spłaty kredytu przed terminem.

Art. 23. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 22, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu zabezpieczonego hipoteką, którego wzór określa załącznik nr 3 do ustawy.

<p>Art. 35</p>	<p>Art. 35. 1. Umowa o kredyt zabezpieczony hipoteką powinna zawierać co najmniej dane określone w art. 69 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe oraz:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) określenie opłat oraz innych kosztów związanych z udzieleniem kredytu, w tym opłatę za rozpatrzenie wniosku kredytowego, przygotowanie i zawarcie umowy o kredyt oraz warunki ich zmian; 2) całkowity koszt kredytu określony w dniu zawarcia umowy; 3) całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta określoną w dniu zawarcia umowy; 4) zasady i koszty ustanowienia, zmiany lub wygaśnięcia zabezpieczeń i ubezpieczeń w tym kosztów ubezpieczenia spłaty kredytu; 5) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem; 6) termin, sposób i skutki odstąpienia od umowy przez konsumenta, jeżeli takie prawo konsumentowi przysługuje; 7) skutki niedotrzymania warunków umowy, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o stopie oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunkach jej zmiany oraz ewentualne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu; 8) sposób i warunki ustalania stopy procentowej, na podstawie której obliczana jest wysokość rat kapitałowo-odsetkowych - w przypadku kredytów o zmiennej stopie oprocentowania. <p>2. W umowach o kredyt zabezpieczony hipoteką indeksowanych w walucie innej niż waluta polska umowa, oprócz danych określonych w ust. 1, powinna dodatkowo zawierać informację o:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wysokości raty kapitałowo-odsetkowej w walucie innej niż waluta polska; 2) zasadach i terminach ustalania kursu wymiany walut, przeliczania na walutę polską kwoty udostępnionego kredytu oraz wysokości rat kapitałowo-odsetkowych. 	<p>Zdecydowano o przyjęciu rozwiązania polegającego na częściowym uregulowaniu kredytów zabezpieczonych hipoteką w ramach projektowanej ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie przedkontraktowych obowiązków informacyjnych oraz obowiązków informacyjnych w umowie. Jego przyjęcie uzasadnione jest potrzebą zapewnienia odpowiedniej ochrony konsumenta.</p> <p>Ponieważ umowy kredytu hipotecznego mają długoletni charakter, a także wysokość obciążenia jest bardzo wysoka, zakres obowiązków informacyjnych przedumownych, a także transparentność postanowień umów kredytu hipotecznego ma kluczowe znaczenie dla kredytobiorców. Z tego też względu, uzasadnione jest wprowadzenie regulacji w zakresie informacyjnym przedkontraktowym oraz kontraktowym na poziomie ustawy. Potrzeba uregulowania zakresu informacyjnego umów kredytów hipotecznych na poziomie ustawy, a nie na poziomie np. kodeksu dobrych praktyk wynika również z analizy obecnie obowiązujących regulacji w tym zakresie, dokonanej podczas prac nad założeniami do nowej ustawy o kredycie konsumenckim oraz ograniczonymi możliwościami oddziaływania Komisji Nadzoru Finansowego na egzekwowanie stosowania przez banki Rekomendacji KNF.</p>
<p>Art. 46</p>	<p>Art. 46. 1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 35, konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, z zastrzeżeniem ust. 2, za okres 4 lat poprzedzających dzień złożenia tego oświadczenia i w sposób ustalony w umowie.</p> <p>2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, konsument ponosi koszty ustanowienia zabezpieczenia kredytu przewidziane w umowie.</p> <p>3. Roszczenie, o którym mowa w ust. 1, ulega przedawnieniu z upływem jednego roku od dnia wykonania umowy.</p>	<p>Rozwój wolnego rynku wiąże się z coraz większą różnorodnością oferowanych produktów, poprawą ich jakości, daleko idącą możliwością wyboru. Z punktu widzenia konsumenta wolny rynek stworzył możliwości zaspokojenia własnych potrzeb, spełnienia oczekiwań co do nabywanych produktów. Wciąż jednak konsumenci są znacznie słabszą stroną obrotu gospodarczego niż profesjonaliści zorientowani na rynku. Dlatego też wraz z rozwojem rynku i swobody kontraktowania coraz wyraźniej zauważalne staje się zapewnienie konsumentowi należytej ochrony. Skoro zatem ustawodawca krajowy nakłada obowiązki na kredytodawców udzielających kredytów zabezpieczonych hipoteką, należało wprowadzić przepis, który będzie sankcjonował ewentualne niewykonanie tych obowiązków.</p>

Art. 56	<p>Art. 56. 1. W przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy o kredyt wiązany, jeżeli spełnienie świadczenia przez kredytodawcę ma nastąpić na rzecz sprzedawcy lub usługodawcy, od którego konsument nabył towar lub usługę, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki przez złożenie kredytodawcy lub pośrednikowi kredytowemu oświadczenia, o którym mowa w art. 53 ust. 3.</p> <p>2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, sprzedawca lub usługodawca jest zobowiązany do zwrotu kredytodawcy spełnionego na jego rzecz świadczenia.</p> <p>3. Kredytodawca przedstawia sprzedawcy lub usługodawcy kopię oświadczenia, o którym mowa w art. 53 ust. 3, wraz z żądaniem zwrotu kredytu.</p> <p>4. Konsument zobowiązany jest do zwrotu kredytodawcy odsetek należnych mu od dnia wydania towaru przez sprzedawcę lub rozpoczęcia świadczenia usług przez usługodawcę do dnia złożenia przez konsumenta oświadczenia, o którym mowa w art. 53 ust. 3, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia złożenia tego oświadczenia.</p> <p>5. W przypadku, gdy towar został wydany konsumentowi przed upływem terminu do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki, a konsument skorzystał z tego prawa, sprzedawca zachowuje roszczenie o zapłatę przez konsumenta ceny, chyba że konsument niezwłocznie zwróci towar, a sprzedawca go przyjmie; w takim przypadku umowa o nabycie towaru wygasa. Warunki dotyczące przyjęcia przez sprzedawcę towaru określa umowa między sprzedawcą a konsumentem. W przypadku umowy o świadczenie usług konsument powinien zwrócić usługodawcy wynagrodzenie za świadczoną usługę.</p> <p>6. Strony mogą postanowić, że wydanie towaru lub rozpoczęcie świadczenia usługi może nastąpić po upływie terminu odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki, o którym mowa w art. 53 ust. 1.</p> <p>7. Zakazane jest uzależnianie prawa do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki od zwrotu towaru przez konsumenta.</p> <p>8. W przypadku odstąpienia konsumenta od umowy o kredyt wiązany, jeżeli spełnienie świadczenia przez kredytodawcę ma nastąpić na rzecz konsumenta, stosuje się przepisy art. 53 i 54.</p>	Dyrektywa 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki nie reguluje kwestii wzajemnych rozliczeń w przypadku odstąpienia od umowy o kredyt wiązany. W związku z powyższym ustawodawca krajowy może przewidzieć własne regulacje w tym zakresie. Proponowany w projekcie ustawy sposób rozwiązania kwestii rozliczeń w przypadku umów powiązanych wydaje się rozstrzygać kwestie obecnie sporne i budzące wątpliwości interpretacyjne w tym zakresie.
Art. 60	<p>Art. 60. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275) w art. 138c:</p> <p>1) § 1 otrzymuje brzmienie: „§ 1. Kto w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa zawiera z konsumentem umowę o kredyt konsumencki z rażącym naruszeniem wymagań dotyczących informacji przekazywanych konsumentowi przed zawarciem umowy lub treści umowy albo z pominięciem obowiązku</p>	Aktualnie obowiązująca ustawa z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim zawiera podobne rozwiązanie, dlatego opowiedziano się za jego utrzymaniem także w nowej ustawie.

	<p>doręczenia jej dokumentu, podlega karze grzywny.”;</p> <p>2) po § 1 dodaje się § 1a w brzmieniu: „§ 1a. Tej samej karze podlega, kto zawierając z konsumentem umowę o kredyt konsumencki nie dopełnia obowiązku oceny ryzyka kredytowego.”;</p> <p>3) § 2 otrzymuje brzmienie: „§ 2. Kto w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego zawierających dane dotyczące kosztu kredytu konsumenckiego, nie podaje: 1) stopy oprocentowania kredytu wraz z wyodrębnieniem opłat uwzględnianych w całkowitym koszcie kredytu, 2) całkowitej kwoty kredytu, 3) rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, podlega karze grzywny.”.</p>	
Art. 61	<p>Art. 61. W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm. ⁶⁾) w art. 29 ust. 3 otrzymuje brzmienie: „3. Do umów o kredyt konsumencki zawieranych przez kasy stosuje się przepisy ustawy z dnia 2010 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr , poz.).”.</p>	Zmiana konieczna dla zapewnienia spójności ustawy o kredycie konsumenckim z innymi obowiązującymi ustawami.
Art. 64	<p>Art. 64. W ustawie z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary (Dz. U. Nr 197, poz. 1661, z późn. zm. ⁷⁾) w art. 16 w ust. 1 w pkt 1 lit. i otrzymuje brzmienie: „i) art. 58 ustawy z dnia 2010 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr , poz.);”.</p>	Zmiana konieczna dla zapewnienia spójności ustawy o kredycie konsumenckim z innymi obowiązującymi ustawami.
Art. 65	<p>Art. 65. W ustawie z dnia z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. Nr 81, poz. 530) w art. 2 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie: „5) „umowie o kredyt konsumencki” - rozumie się przez to umowę, o której mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 2010 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr , poz.);”.</p>	Zmiana konieczna dla zapewnienia spójności ustawy o kredycie konsumenckim z innymi obowiązującymi ustawami.
Art. 66 i 67	<p>Art. 67. Traci moc ustawa z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081, z późn. zm. ⁸⁾).</p> <p>Art. 68. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.</p>	Przepisy przejściowe.
Załącznik	Wzór formularza informacyjnego dla kredytów zabezpieczonych hipoteką.	Wzór określa załącznik nr 3 do niniejszej Tabeli zbieżności, będący jednocześnie

		załącznikiem do projektu ustawy.
--	--	----------------------------------

¹⁾ w wypadku projektu usuwającego naruszenie Komisji należy wpisać nr naruszenia, zaś w wypadku wykonywania orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości (czy to w trybie prejudycjalnym czy skargowym) należy podać datę wyroku i sygnaturę sprawy

²⁾ tabelę zbieżności dla przepisów Unii Europejskiej można wygenerować przy pomocy systemu e-step (www.e-step.pl/urzednik). W wypadku konieczności dodania uzasadnienia dla przekroczenia minimum europejskiego należy dodać odpowiednią kolumnę

³⁾ w tej części należy wskazać przepisy dyrektywy, decyzji ramowej, przepisy prawa UE, których naruszenie wskazała Komisja lub których wykładni dokonał Trybunał Sprawiedliwości

⁴⁾ w tej części należy wskazać wszystkie przepisy projektu aktu prawnego, które nie zostały wymienione w pierwszej części tabeli. Ze względu na konieczność ograniczenia projektów implementujących prawo UE do przepisów wyłącznie i ściśle dostosowawczych przepisy wykraczające poza ten zakres powinny mieć charakter wyjątkowy i być opatrzone uzasadnieniem konieczności ich wprowadzenia .

(*) jeżeli do wdrożenia danego przepisu UE potrzebne jest oprócz przepisu przenoszącego treść, także wprowadzenie przepisów zapewniających stosowanie (np. przepisy proceduralne, przepisy karne itp.), w tabeli powinny znaleźć się wszystkie te przepisy wraz z oznaczeniem ich jednostek redakcyjnych

(**) w wypadku wprowadzenia przepisów, które przekraczają minimum ustanowione przepisami UE (o ile jest to dopuszczalne) konieczne jest uzasadnienie zastosowania takiej normy

ⁱ⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 13, poz. 69, Nr 42, poz. 341, Nr 77, poz. 649, Nr 78, poz. 659, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540 i Nr 223, poz. 1176 oraz z 2010 r. Nr 44, poz. 252.

ⁱⁱ⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1385 i 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260 i Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546 i Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401 i Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272 i Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315 i Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540 i Nr 213, poz. 1652 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 226, Nr 81, poz. 530 i Nr 126, poz. 853.

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178, z 2001 r. Nr 8, poz. 64 i Nr 100, poz. 1081, z 2002 r. Nr 169, poz. 1387 i Nr 241, poz. 2074, z 2004 r. Nr 68, poz. 623 i Nr 146, poz. 1546, z 2006 r. Nr 183, poz. 1354 oraz z 2009 r. Nr 50, poz. 403 i Nr 127, poz. 1045.

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 191, poz. 1956 i Nr 243, poz. 2442, z 2005 r. Nr 157, poz. 1316, Nr 178, poz. 1479, Nr 180, poz. 1492 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 120, poz. 826, z 2007 r. Nr 75, poz. 492 i Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 20, poz. 106, Nr 62, poz. 504, Nr 166, poz. 1317 i Nr 201, poz. 1540 oraz z 2010 r. Nr 81, poz. 530 i Nr 127, poz. 857.

⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 109, poz. 1030, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z Dz. U. 192, poz. 1693 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1316.